

แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยพะเยา

คำนำ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2559 และเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐแปลงแนวทาง และมาตรการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ 3 สู่การปฏิบัติ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564) ฉบับสมบูรณ์ ที่กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance and Clean Thailand)” กำหนดพันธกิจหลักเพื่อสร้างวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริต ยกกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วน และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ ให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล ผ่านยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ได้แก่ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ยกกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต และยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย รวมทั้งมีการกำหนดแนวทางและกลไกในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างทันท่วงที สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมถึงภาคส่วนอื่น ๆ ในประเทศไทย สามารถนำไปปรับใช้ในงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อให้ประเทศไทยของเราสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างสง่างามท่ามกลางกระแสโลกในปัจจุบัน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร และใช้เป็นกรอบแนวทางในการบูรณาการด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพตอบสนองกับนโยบายรัฐบาล สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยพะเยาต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ 1 แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยพะเยาและการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Objective; So)	1
ส่วนที่ 2 แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	3
เป้าประสงค์ที่ 1 ส่งเสริมค่านิยมสุจริต มีจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และสร้างกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมในการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกคน เพื่อสร้างวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กรอย่างเป็นระบบ	3
เป้าประสงค์ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการของคณะให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ดำเนินงานบริหารงานการมีส่วนร่วมและคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก	8
เป้าประสงค์ที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะในการปราบปรามการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ	10
ภาคผนวก	13
ยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564)	

แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยพะเยา และการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Objective;So)

พันธกิจที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและมีธรรมาภิบาล

ส่วนที่ 2

แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ยุทธศาสตร์ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์ที่ 1 ส่งเสริมค่านิยมสุจริต มีจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และสร้าง

กระบวนการกล่อมเกลாதองคมนตรีในการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกคน เพื่อสร้างวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กรอย่างเป็นระบบ

ที่	มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ	ระยะเวลา	ค่าเป้าหมาย/ผลลัพธ์	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่						
	1. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้าน การรับสินบน และส่งเสริมความซื่อสัตย์ใน การปฏิบัติหน้าที่	1.โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์	20,000	ต.ค. 64 – ก.ย. 65	ผู้บริหารและบุคลากรเข้าร่วมโครงการร้อยละ 80	รองคณบดีฝ่ายบริหารหัวหน้าสำนักงานและส่วนงานแผน
	2. เสริมสร้างวัฒนธรรมคุณธรรมความโปร่งใส และการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนภายในองค์กร	2.โครงการส่งเสริมสำนักงานสีเขียว (Green office)	30,000	ต.ค. 64 – ก.ย. 65	ผู้บริหารและบุคลากรคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ประกาศเจตจำนงสุจริต /ประกาศนโยบาย No gift policy	
	3. ส่งเสริม การปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของคณาจารย์และบุคลากรทุกระดับ มีการรณรงค์	3.โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์	183,690	ต.ค. 64 – ก.ย. 65		

ที่	มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ	ระยะเวลา	ค่าเป้าหมาย/ผลลัพธ์	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรได้รับทราบ และปฏิบัติตามจรรยาบรรณได้อย่างถูกต้อง	4.กิจกรรมการแสดงเจตจำนงสุจริต/ประกาศนโยบาย No gift policy ของผู้อำนวยการ หัวหน้างาน และบุคลากรภายในคณะ				
ตัวชี้วัดที่ 2 การใช้งบประมาณ						
	<p>1. คณะเผยแพร่แผนการใช้จ่ายงบประมาณให้บุคลากรภายในส่วนงาน/หน่วยงานได้รับทราบและจัดให้มีช่องทางในการตรวจสอบงบประมาณของหน่วยงาน</p> <p>2. สร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณของทุกหน่วยงานตั้งแต่เริ่มจัดทำคำของบประมาณจนถึงการใช้งบประมาณและประเมินผลการใช้งาน</p> <p>3. เพิ่มช่องทางให้สามารถตรวจสอบ/</p>	<p>1. กิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนการใช้จ่ายงบประมาณให้บุคลากรภายในส่วนงานได้รับทราบและจัดให้มีช่องทางในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน</p> <p>2. การมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำคำขอการใช้จ่ายงบประมาณ การเปิดเผยข้อมูล</p> <p>3. ช่องทางให้สามารถตรวจสอบ/แสดงความคิดเห็น แจ้งเบาะแส เมื่อพบว่ากระบวนการงบประมาณหรือมี</p>	-ไม่มี-	ต.ค. 64 – ก.ย. 65	ผู้บริหารและบุคลากรในคณะรับทราบแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2565 และมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดสรรงบประมาณของคณะและทราบการใช้จ่ายผ่านระบบ E-Budget	งานการเงินและแผน

ที่	มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ	ระยะเวลา	ค่าเป้าหมาย/ผลลัพธ์	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	แสดงความคิดเห็นแจ้งเบาะแสเมื่อพบว่ากระบวนการงบประมาณหรือมีการใช้จ่ายงบประมาณที่สื่อถึงการทุจริต ยกตัวอย่างเช่น ช่องทางออนไลน์ Web board, กล้องข้อความถาม-ตอบ เป็นต้น	การใช้จ่ายงบประมาณที่สื่อถึงการทุจริต ยกตัวอย่างเช่น ช่องทางออนไลน์ Web board, กล้องข้อความถาม-ตอบ				
ตัวชี้วัดที่ 3 การใช้อำนาจ						
	หัวหน้าส่วนงาน/หน่วยงาน กำหนดแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและปฏิบัติต่อบุคลากรภายในอย่างเป็นธรรม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามระดับคุณภาพของผลงาน	กิจกรรมการติดตามการประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนงานภายใน	-ไม่มี-	ต.ค. 64 - ก.ย. 65	บุคลากรกองแผนงาน รับผิดชอบต่อแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และมีการประเมินผลสำเร็จของงานอย่างเป็นธรรม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามระดับคุณภาพของผลงาน	งานบุคลากร

ที่	มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ	ระยะเวลา	ค่าเป้าหมาย/ผลลัพธ์	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ตัวชี้วัดที่ 4 การใช้ทรัพย์สินของราชการ						
	หน่วยงานแจ้งขั้นตอนการขออนุญาตเพื่อเยี่ยมทรัพย์สินของคณะไปใช้ปฏิบัติงานให้รับทราบอย่างทั่วถึงและกำกับดูแลตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินของคณะอย่างสม่ำเสมอ	ประชุมชี้แจงแนวทาง ขั้นตอนคู่มือการเยี่ยมทรัพย์สินของคณะ	-ไม่มี-	ต.ค. 64 - ก.ย. 65	บุคลากรภายในคณะ รับทราบแนว ขั้นตอนคู่มือการเยี่ยมทรัพย์สินของคณะ	งานพัสดุ
ตัวชี้วัดที่ 5 การแก้ไขปัญหาการทุจริต						
	1.จัดให้มีช่องทางเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในสามารถแจ้งเบาะแสอันควรสงสัย โดยมีมาตรการคุ้มครองผู้ร้องเรียน ข้อมูลของผู้ร้องเรียนจะต้องถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และมีการติดตามรายงานสามารถติดตามผลการร้องเรียนได้ 2.ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานกล่าวแสดงเจตจำนงสุจริตในการประชุมประชาคมพนักงาน	1.กิจกรรมเปิดสายด่วน/สายตรงคนปกติ 2.กิจกรรมการแสดงเจตจำนงสุจริต/ประกาศนโยบาย No gift policy ของผู้บริหาร หัวหน้างาน และบุคลากร 3. กิจกรรมนำผลการประเมิน UP ITA มาปรับปรุงการดำเนินงาน	-ไม่มี-	ต.ค. 64 - ก.ย. 65	ผลการประเมิน UP-ITA ของคณะได้ระดับ A	ทุกงาน

ที่	มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ	ระยะเวลา	ค่าเป้าหมาย/ผลลัพธ์	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	3. หน่วยงานภายในนำผลจากการตรวจสอบไปปรับปรุงและพัฒนางาน 4. หน่วยงานสร้างการรับรู้ของบุคลากรต่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตของหน่วยงาน					

เป้าประสงค์ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการของคณะให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ดำเนินงานบริหารงานการมีส่วนร่วมและคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

ที่	มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ	ระยะเวลา	ค่าเป้าหมาย/ผลลัพธ์	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน						
	หน่วยงานปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียภายนอกตามขั้นตอนอย่างเท่าเทียม และจัดให้มีช่องทางการประเมินความพึงพอใจในการรับบริการหรือปฏิบัติงาน เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการให้บริการหรือการปฏิบัติงานนั้น	1.คู่มือการให้บริการ 2. ร้อยละความพึงพอใจในการรับบริการ 3. ผลการประเมิน UP-ITA ระดับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย	-ไม่มี-	ต.ค. 64 - ก.ย. 65	ผลการประเมิน UP-ITA ของคณะได้ระดับ A	ทุกงาน
ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพในการสื่อสาร						
	1.หน่วยงาน เผยแพร่ผลงานหรือข้อมูลที่สาธารณชนควรรับทราบอย่างชัดเจน และจัดมีช่องทางการสื่อสารหลากหลาย เข้าถึงง่าย ไม่ซับซ้อน	1.กิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรม ต่าง ๆ ของกองแผนงาน ผ่านทางสื่อต่าง ๆ อาทิ (Facebook, Email, Website, Line)	-ไม่มี-	ต.ค. 64 - ก.ย. 65	ผลการประเมิน UP-ITA ของคณะได้ระดับ A	ทุกงาน

ที่	มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ	ระยะเวลา	ค่าเป้าหมาย/ผลลัพธ์	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	2 . หน่วยงานร่วมกันประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกที่มาใช้บริการเข้าระบบประเมิน ITAS ให้ได้ตามจำนวนที่กำหนด					
ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน						
	จัดให้มีช่องทางการประเมินความพึงพอใจในการรับบริการหรือการปฏิบัติงาน เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการให้บริการหรือการปฏิบัติงานนั้น	1.ความพึงพอใจในการรับบริการหรือการปฏิบัติงาน เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง	-ไม่มี-	ต.ค. 64 - ก.ย. 65	ผลความพึงพอใจในการรับบริการหรือปฏิบัติงานมากกว่าร้อยละ 80	งานแผนและงานสารสนเทศ

เป้าประสงค์ที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ

ที่	มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ	ระยะเวลา	ค่าเป้าหมาย/ผลลัพธ์	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล						
	<p>1.ปรับปรุงระบบสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (UP ITA) ของมหาวิทยาลัย</p> <p>2.ให้บุคลากรในคณะ มีส่วนร่วมในการเปิดเผยข้อมูลและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆของคณะ ยกตัวอย่างเช่น กระบวนการงบประมาณ หรือ การใช้จ่ายงบประมาณ</p>	<p>1.ปรับปรุง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ มาตรการ สื่อสารและสร้างความเข้าใจกับบุคลากรภายในผ่านช่องทาง การสื่อสารต่าง ยกตัวอย่างเช่น การจัดประชุมบนเว็บไซต์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ของหน่วยงาน เป็นต้น</p> <p>2.การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพ การบริการประชาชน การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ผ่านสื่อช่องทางต่างๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การออกแบบ สื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย - การสื่อสารสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการทุจริต ประโยชน์ทับซ้อน - การจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติใน การรับ 	-ไม่มี-	ต.ค. 64 - ก.ย. 65	ผลการประเมิน UP-ITA ของคณะได้ระดับ A	ทุกงาน

ที่	มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ	ระยะเวลา	ค่าเป้าหมาย/ผลลัพธ์	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		<p>การรับบริการให้เข้าใจ และชัดเจนเพื่อลดการแสวงหาช่องทางทุจริตของบุคลากร</p> <p>3. การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประชุมเครือข่าย - การประชุมคณะกรรมการ <p>4. มีระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและสามารถตรวจสอบการดำเนินงานให้มีความโปร่งใยกตัวอย่างเช่น ระบบ E-Budget ระบบบริการการศึกษา ระบบบริหารสินค้าคงคลัง</p>				

ที่	มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ	ระยะเวลา	ค่าเป้าหมาย/ผลลัพธ์	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต						
	<p>1. การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต การประกาศเจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและ ประกาศนโยบาย No gift policy ของผู้บริหาร เพื่อป้องกันการทุจริต การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร</p> <p>2. มีมาตรการภายในเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริต มีการกำกับและติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรการ</p>	<p>1. กิจกรรมการเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ</p> <p>2. การกำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันการทุจริต</p>	-ไม่มี-	ต.ค. 64 - ก.ย. 65	ผลการประเมิน UP-ITA ของคณะได้ระดับ A	ทุกงาน

ภาคผนวก

ยุทธศาสตร์ชาติ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ระยะที่ ๓

(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

คำนำ

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เริ่มต้นเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดย พลตำรวจเอก วีรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ได้มอบนโยบาย ให้คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) และคณะกรรมาธิการยุทธศาสตร์ชาติ ฯ ให้ดำเนินการร่างยุทธศาสตร์ฯ ระยะที่ ๓ ตามกระบวนการทางวิชาการ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีของประเทศไทย รวมทั้งให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารองค์กรอิสระ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติในภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมอย่างรอบด้านเพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติที่สามารถยกระดับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม มีกลไกการบูรณาการการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถส่งผลให้การทุจริตในสังคมไทยลดลง รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการจัดทำคำของบประมาณแผ่นดินปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ของหน่วยงานภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ปรับใช้เป็นช่วงเวลาเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ฉบับสมบูรณ์ ที่กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance and Clean Thailand)” กำหนดพันธกิจหลักเพื่อสร้างวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริต ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วน และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ ให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล ผ่านยุทธศาสตร์ ๖ ด้าน ได้แก่ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต และยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย โดยเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ คือ ประเทศไทยมีค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) สูงกว่าร้อยละ ๕๐ เพื่อให้เป็นมาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากทั้งภายในและต่างประเทศ รวมทั้งมีการกำหนดแนวทางและกลไกในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างทัน่วงที สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมถึงภาคส่วนอื่น ๆ ในประเทศไทย สามารถนำไปปรับใช้ในงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้ประเทศไทยของเราสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างสง่างามท่ามกลางกระแสโลกในปัจจุบัน

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ และเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐ แลกเปลี่ยนและมาตรการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัตินิติราชการ ๔ ปี และแผนปฏิบัตินิติราชการประจำปี รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณตามแผนงานบูรณาการการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ เป็นต้นไป โดยให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีและแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ ด้วย

คณะกรรมการ ป.ป.ช.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
๑. บทนำ	๑
๒. สถานการณ์การทุจริตและสาเหตุของการทุจริต	๓
๒.๑ สถานการณ์การทุจริต	๓
๒.๒ นิยาม รูปแบบ และสาเหตุของการทุจริต	๗
๓. ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทย	๑๐
๔. ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๑๖
๕. ทบทวนงานวิจัยและการศึกษาคู่เทียบ (Benchmarking)	๓๑
๕.๑ ทบทวนงานวิจัย	๓๑
๕.๒ การศึกษาคู่เทียบ (Benchmarking)	๓๖
๖. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	๔๑
๖.๑ การดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	๔๑
๖.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิด	๔๒
๖.๓ การจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรสภาพแวดล้อม	๔๖
๖.๔ สรุปผลการจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรสภาพแวดล้อม	๔๙
๗. การฉายภาพอนาคต	๕๐
๗.๑ วงล้ออนาคต	๕๐
๗.๒ การฉายภาพอนาคต	๕๑
๘. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)	๕๔
๘.๑ วิสัยทัศน์	๕๔
๘.๒ พันธกิจ	๕๔
๘.๓ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์	๕๕
๘.๔ วัตถุประสงค์หลัก	๕๕
๘.๕ ตัวชี้วัด	๕๕
๘.๖ ยุทธศาสตร์	๕๖
๘.๖.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต	๕๘
กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม	๖๐
กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมเพื่อต้านทุจริต	๖๑
กลยุทธ์ที่ ๓ ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต	๖๕
กลยุทธ์ที่ ๔ เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการ ทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต	๖๖

๘.๖.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต	๖๘
กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนากลไกการกำหนดให้นักการเมืองแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตต่อสาธารณชน	๗๒
กลยุทธ์ที่ ๒ เร่งรัดการกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐในทุกระดับ	๗๒
กลยุทธ์ที่ ๓ สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนกำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำหรับเจตจำนงในการต่อต้านการทุจริต	๗๓
กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาระบบการบริหารงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มีสัดส่วนเหมาะสมกับการแก้ปัญหา	๗๔
กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชน (รัฐให้การสนับสนุนทุนตั้งต้น)	๗๕
กลยุทธ์ที่ ๖ ประยุกต์นวัตกรรมในการกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานตามเจตจำนงทางการเมืองของพรรคการเมืองที่ได้แสดงไว้ต่อสาธารณะ	๗๕
๘.๖.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย	๗๗
กลยุทธ์ที่ ๑ วางมาตรการเสริมในการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายบนฐานธรรมาภิบาล	๘๐
กลยุทธ์ที่ ๒ การรายงานผลสะท้อนการสกัดกั้นการทุจริตในเชิงนโยบาย (Policy Cycle feedback)	๘๓
กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนานวัตกรรมสำหรับการรายงานและตรวจสอบธรรมาภิบาลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	๘๓
กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และตรวจสอบ การทุจริตเชิงนโยบายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๘๔
๘.๖.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก	๘๕
กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันการทุจริต	๘๗
กลยุทธ์ที่ ๒ สร้างกลไกการป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริต	๘๘
กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อลดปัญหาการทุจริต	๘๙
กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนารูปแบบการสื่อสารสาธารณะเชิงสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	๙๐
กลยุทธ์ที่ ๕ การพัฒนา วิเคราะห์และบูรณาการระบบการประเมินด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยงกับแนวทางการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย	๙๑
กลยุทธ์ที่ ๖ สนับสนุนให้ภาคเอกชนดำเนินการตามหลักบรรษัทภิบาล	๙๒
กลยุทธ์ที่ ๗ พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันการทุจริต	๙๓

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

กลยุทธ์ที่ ๘ การพัฒนาระบบและส่งเสริมการดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC)	๙๓
๘.๖.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต	๙๕
กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับปรุงระบบรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ	๙๘
กลยุทธ์ที่ ๒ ปรับปรุงการตรวจสอบความเคลื่อนไหวและความถูกต้องของทรัพย์สินและหนี้สิน	๙๙
กลยุทธ์ที่ ๓ ปรับปรุงกระบวนการและพัฒนากลไกพิเศษในการปราบปรามการทุจริตที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	๙๙
กลยุทธ์ที่ ๔ ตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามการทุจริตให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริตและสอดคล้องกับสนธิสัญญาและมาตรฐานสากล	๑๐๑
กลยุทธ์ที่ ๕ บูรณาการข้อมูลและข่าวกรองในการปราบปรามการทุจริต	๑๐๓
กลยุทธ์ที่ ๖ การเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองพยาน (Witness) และผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblower) และเจ้าหน้าที่ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต	๑๐๔
กลยุทธ์ที่ ๗ พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสหวิทยาการของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต	๑๐๕
กลยุทธ์ที่ ๘ การเปิดโปงผู้กระทำความผิดให้สาธารณชนรับทราบและตระหนักถึงโทษของการกระทำการทุจริตเมื่อคดีถึงที่สุด	๑๐๖
กลยุทธ์ที่ ๙ การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีทุจริตระหว่างประเทศ	๑๐๖
๘.๖.๖ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย	๑๐๗
กลยุทธ์ที่ ๑ ศึกษา และกำกับติดตามการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย	๑๐๙
กลยุทธ์ที่ ๒ บูรณาการเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย	๑๑๐
๘.๗ ความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง	๑๑๒
๘.๘ การเปลี่ยนแปลงและการจัดการการเปลี่ยนแปลง	๑๑๔
๘.๙ การติดตามและประเมินผล	๑๑๘
๙. กลไกการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๒๓

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

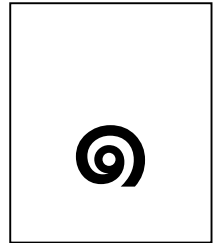
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)
- คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)
- คำสั่งแต่งตั้งคณะเจ้าหน้าที่ยกร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
- ชุดโครงการสหยุทธ
- สรุปสาระสำคัญการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
- ผังภาพยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
- ผังโครงสร้างเชื่อมโยงเนื้อหายุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ ๒.๑ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๕๘	๕
แผนภาพที่ ๗.๑ วงล้ออนาคตของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๕๐
แผนภาพที่ ๘.๑ ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์และกลุ่มเป้าหมายหลักในแต่ละยุทธศาสตร์	๕๗
แผนภาพที่ ๘.๒ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “สร้างสังคมที่ไม่อดทนต่อการทุจริต”	๕๙
แผนภาพที่ ๘.๓ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒ “ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต”	๗๑
แผนภาพที่ ๘.๔ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓ “สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย”	๗๙
แผนภาพที่ ๘.๕ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๔ “พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก”	๘๖
แผนภาพที่ ๘.๖ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๕ “ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต”	๙๗
แผนภาพที่ ๘.๗ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๖ “ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย”	๑๐๘
แผนภาพที่ ๘.๘ ความเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์ ของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๑๑
แผนภาพที่ ๘.๙ ความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง การเปลี่ยนแปลง และการจัดการการเปลี่ยนแปลง ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๑๗
แผนภาพที่ ๘.๑๐ กรอบแนวคิดการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ตามแนวทาง Balanced Scorecard	๑๑๙
แผนภาพที่ ๘.๑๑ กรอบแนวคิดตัวแบบการประเมินตามแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลลัพธ์และ ทฤษฎีเชิงระบบ	๑๒๐
แผนภาพที่ ๙.๑ กลไกการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๒๘

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๒.๑ ค่าคะแนน CPI ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘	๕
ตารางที่ ๒.๒ สถิติในการดำเนินคดี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘	๖
ตารางที่ ๖.๑ เกณฑ์การวิเคราะห์ตัวแปรสภาพแวดล้อม ๕ ด้าน	๔๖
ตารางที่ ๖.๒ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) ที่มีอิทธิพลสูง	๔๗
ตารางที่ ๖.๓ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อน (Weaknesses) ที่มีอิทธิพลสูง	๔๗
ตารางที่ ๖.๔ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นโอกาส (Opportunities) ที่มีอิทธิพลสูง	๔๘
ตารางที่ ๖.๕ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรค (Threats) ที่มีอิทธิพลสูง	๔๘
ตารางที่ ๘.๑ ความเสี่ยงและแนวทางจัดการความเสี่ยง	๑๑๒
ตารางที่ ๘.๒ การเปลี่ยนแปลงและการจัดการการเปลี่ยนแปลง	๑๑๕
ตารางที่ ๙.๑ ตารางแบ่งมอบหน่วยรับผิดชอบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)	๑๒๙

๑. บทนำ

การทุจริตในสังคมไทยระหว่างช่วงเวลากว่าทศวรรษ ส่งผลเสียต่อประเทศอย่างมหาศาลและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ในทุกมิติ รูปแบบการทุจริตจากเดิมที่เป็นทุจริตทางตรงไม่ซับซ้อน อาทิ การรับสินบน การจัดซื้อจัดจ้าง ในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนเป็นการทุจริตที่ซับซ้อนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การทุจริตเชิงนโยบาย การทุจริตข้ามแดนข้ามชาติ ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่อาชญากรรมอื่น ๆ มากมาย และส่งผลกระทบต่อทางลบในวงกว้าง

การทุจริตเป็นปัญหาสากลที่ทุกประเทศล้วนให้ความสำคัญ รวมทั้งประเทศไทย ประเทศไทยจึงได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นรัฐภาคีเป็นลำดับที่ ๑๔๙ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) ที่ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในการติดตามทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตกลับคืน รวมทั้งการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันทางกฎหมายเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอย่างสมบูรณ์

ประเทศไทยได้พยายามแก้ปัญหาการทุจริตในระดับประเทศมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบูรณาการความร่วมมือให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ด้วยการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕) และยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ซึ่งพบว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสังคมไทยมีผลในระดับหนึ่ง และจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องด้วยยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่เป็นรูปธรรม ที่สามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ทวีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการสร้างวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบอย่างเข้มแข็งทั่วทั้งสังคมไทย เพื่อให้เป็นประเทศที่มีมาตรฐานความโปร่งใสเทียบเท่าระดับสากล

แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีแนวทางและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยการสังเคราะห์รายงานศึกษาและวิจัยที่มีอยู่ รวบรวมข้อมูลสถานการณ์ทุจริตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลกฎหมาย กฎระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้อง การจัดประชุมระดมความคิดเห็น รวมทั้งเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

๒. สัมภาษณ์คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับสำนัก ป.ป.ช. บุคลากรในสำนักงาน ป.ป.ช. รวมทั้ง ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรที่เกี่ยวข้อง และองค์กรภาคประชาชน

๓. วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกภายใน จุดอ่อนจุดแข็ง ความสำคัญของตัวแปร การเทียบเคียง (Benchmarking) กับบางประเทศ และการวาดภาพอนาคต

๔. จัดเวทีครั้งที่ ๑ รับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ของสำนักงาน ป.ป.ช. และภาคีอื่นที่เกี่ยวข้อง ต่อผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต ปัจจัย ภายนอกภายใน จุดอ่อนจุดแข็ง เพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๕. ยกร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และมาตรการ

๖. จัดเวทีครั้งที่ ๒ รับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ของสำนักงาน ป.ป.ช. และภาคีอื่นที่เกี่ยวข้อง ต่อ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๗. ปรับปรุง (ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ฉบับสมบูรณ์

๘. จัดเวทีครั้งที่ ๓ รับฟังความคิดเห็นจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง กรม องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ หัวหน้าส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง หน่วยงานอิสระของรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการเมืองพัทยา สถาบันอุดมศึกษา เครือข่าย ภาคประชาชน เครือข่ายภาคเอกชน สื่อมวลชน และเครือข่ายอื่น ๆ ต่อ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๙. จัดทำรูปแบบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ฉบับสมบูรณ์ รวมทั้งบทสรุปสำหรับผู้บริหารฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ นำเสนอต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๑๐. เสนอยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบให้ทุกหน่วยงานถือปฏิบัติ

๒. สถานการณ์การทุจริตและสาเหตุของการทุจริต ^๑

๒.๑ สถานการณ์การทุจริต

การทุจริตที่เกิดขึ้นภายในประเทศและขยายสู่ต่างประเทศ (International) ทั้งรูปแบบการข้ามแดน (Cross-border) หรือข้ามชาติ (Transnational) ซึ่งเป็นผลมาจากการเคลื่อนตัวของประชาชนระหว่างประเทศ สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีทันสมัยและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในทางที่ผิด ทำให้การติดตามรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดียุ่งยาก และผลสืบเนื่องของการทุจริตเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติอีกมากมาย เช่น การฟอกเงิน การค้าอาวุธ การค้ามนุษย์ ยาเสพติด การก่อการร้าย ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศ

ปัญหาการทุจริตและผลสืบเนื่องดังกล่าว ทำให้นานาประเทศตระหนักถึงภัยร้ายแรงที่เกิดขึ้นในวงกว้าง ดังรายงานของธนาคารโลก จำนวนเงินที่ถูกขโมยจากประเทศกำลังพัฒนาและประเทศทางผ่านที่ชุกช่อนไว้ในต่างประเทศในแต่ละปี ประมาณ ๒๐ - ๒๔ พันล้านเหรียญ หรือร้อยละ ๒๐ - ๔๐ ของเงินช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ^๒ ดังนั้น ในการประชุมสหประชาชาติ ครั้งที่ ๑๑ จึงกำหนดอาชญากรรมที่ประชาคมโลกต้องให้ความร่วมมือกันปราบปราม ประกอบด้วย อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย การค้ามนุษย์ ยาเสพติด อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ การฟอกเงิน และการทุจริตคอร์รัปชัน^๓ และองค์การสหประชาชาติ (United Nations : U.N.) และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้ร่วมกันจัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ เป็นอนุสัญญาฉบับแรก ที่ให้ความสำคัญต่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการติดตามทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตกลับคืน รวมทั้ง ให้ความร่วมมือทางกฎหมายเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด โดยเนื้อหาหลักในอนุสัญญาดังกล่าว แบ่งเป็น ๔ หมวดหลัก ได้แก่ การป้องกันการทุจริต การกำหนดความผิดทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย ความร่วมมือระหว่างประเทศ และการติดตามทรัพย์สินคืน และประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นรัฐภาคีอย่างสมบูรณ์ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นลำดับที่ ๑๔๙ ถือเป็นสัญญาณเริ่มต้นการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย

ต่อมาประเทศไทยในฐานะรัฐภาคี ได้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีที่กำหนดในอนุสัญญา UNCAC เพื่อให้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญา UNCAC ในฐานะรัฐภาคีได้อย่างครบถ้วน และรองรับกลไกการประเมินติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญา UNCAC ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓

^๑ ปรับปรุงข้อมูล ณ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

^๒ World Bank, Stolen Asset Recovery (StAR) Initiative: Challenges, Opportunities, and Action Plan (Washington, DC, ๒๐๐๗), ๙.

^๓ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

จากการประเมินติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญา UNCAC ในรอบการประเมินที่ ๑ ประจำปี ค.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๐๑๕ โดยประเทศเนปาล และประเทศบาห์เรน ร่วมกับฝ่ายเลขานุการของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crimes : UNODC) มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่อต้านการทุจริตเพิ่มเติม ได้แก่

๑. เพิ่มเติมฐานความผิดอาญา เช่น ความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (ข้อบทที่ ๒๕) ความผิดฐานเตรียมการเพื่อกระทำการทุจริต (ข้อบทที่ ๒๗) ความผิดฐานเจ้าหน้าที่รัฐยกยอทรัพย์สิน (แม้เจ้าหน้าที่นั้นจะไม่มีหน้าที่โดยตรงในการเก็บรักษาทรัพย์สินดังกล่าว) (ข้อบทที่ ๑๗) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำทุจริตในภาคเอกชน (ข้อบทที่ ๒๐ และ ๒๑) กำหนดความรับผิดชอบของนิติบุคคลในการกระทำทุจริต (ข้อบทที่ ๒๖)

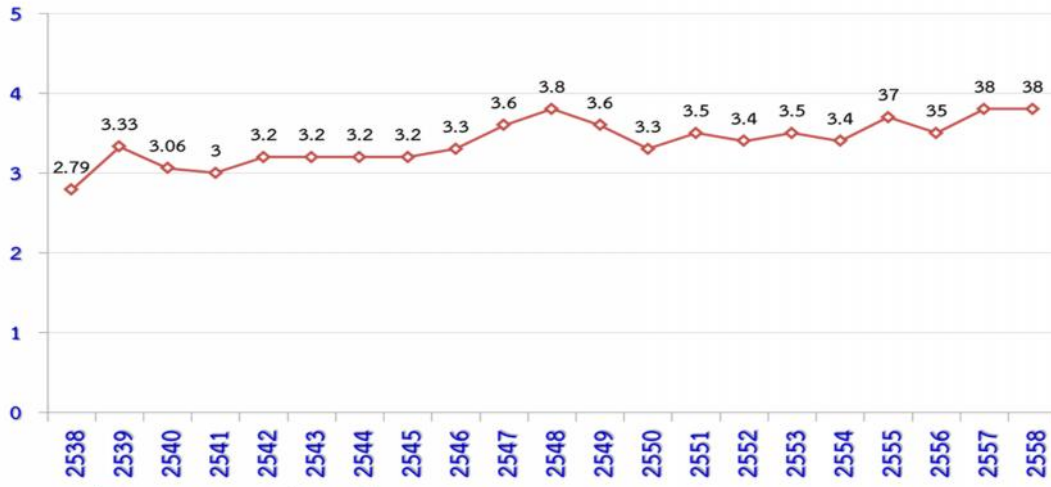
๒. เพิ่มเติมกลไกหรือมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการทุจริต เช่น ปรับปรุงการคุ้มครองพยานและผู้ให้เบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล (ข้อบทที่ ๓๒) กำหนดให้การริบทรัพย์สินรวมถึงดอกผลและประโยชน์อื่นใดที่ได้มาจากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และให้สามารถริบทรัพย์สินได้แม้ทรัพย์สินนั้นจะถูกเปลี่ยนรูป แปรสภาพ หรือปะปนอยู่กับทรัพย์สินอื่น (ข้อบทที่ ๓๑)

๓. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศโดยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ในประเด็นต่าง ๆ เช่น กำหนดให้มีการหารือร่วมกันระหว่างรัฐภาคีทุกครั้งก่อนการปฏิเสธการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (ข้อบทที่ ๔๖) สร้างเสริมกลไกการส่งคืนทรัพย์สินจากการกระทำความผิดคืนประเทศเจ้าของที่แท้จริงที่มีประสิทธิภาพ (ข้อบทที่ ๔๖) กำหนดให้สามารถทำข้อตกลงจัดตั้งหน่วยสืบสวนสอบสวนร่วมกันระหว่างรัฐภาคีได้ (ข้อบทที่ ๔๙)

นอกจากนี้ การประเมินในระดับสากลโดยองค์การพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ (International Nongovernmental Organization : INGOs) ที่ทำการประเมินการทุจริตคอร์รัปชันและความโปร่งใส คือ องค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ได้จัดทำดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) เพื่อประเมินสถานการณ์การคอร์รัปชันในภูมิภาคต่าง ๆ ในระดับโลก ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ของประเทศต่าง ๆ พบว่า ประเทศที่เข้ารับการประเมิน จำนวน ๒ ใน ๓ มีคะแนนน้อยกว่า ๕๐ คะแนน และประเทศส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๘ กำลังเผชิญหน้ากับปัญหาของการทุจริตที่ร้ายแรง รวมไปถึงกลุ่มประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ จี ๒๐ (Group of Twenty Finance Ministers and Central Bank Governors : G 20) กว่าครึ่งหนึ่งของประเทศสมาชิกก็ประสบปัญหาของการทุจริตคอร์รัปชันเช่นเดียวกัน

นับตั้งแต่ประเทศไทยดำเนินการให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ได้คะแนนที่มีแนวโน้มดีขึ้นบ้าง ดังแสดงบนกราฟ

ภาพที่ ๒.๑ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๕๘^๔

หมายเหตุ : ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการเปลี่ยนค่าดัชนีชี้วัดจากคะแนนเต็ม ๑๐ เป็นคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน

เมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกันพบว่า คะแนนเฉลี่ยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ภายหลังจากให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ สถานการณ์การบริหารจัดการการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทยจัดอยู่ในลำดับที่ ๓ ที่ระดับค่าคะแนนเฉลี่ยที่ ๓๗.๐๐

ตารางที่ ๒.๑ ค่าคะแนน CPI ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘^๕

อันดับ (ปี ๒๕๕๘)		ประเทศ	ค่าคะแนน CPI					อันดับ
เอเชีย	โลก		๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	ค่าเฉลี่ย	
๑	๘	สิงคโปร์	๘๗	๘๖	๘๔	๘๕	๘๕.๕๐	๑
๒	๕๔	มาเลเซีย	๔๙	๕๐	๕๒	๕๐	๕๐.๒๕	๒
๓	๗๖	ไทย	๓๗	๓๕	๓๘	๓๘	๓๗.๐๐	๓
๔	๘๘	อินโดนีเซีย	๓๒	๓๒	๓๔	๓๖	๓๓.๕๐	๕
๕	๙๕	ฟิลิปปินส์	๓๔	๓๖	๓๘	๓๕	๓๕.๗๕	๔
๖	๑๑๒	เวียดนาม	๓๑	๓๑	๓๑	๓๑	๓๑.๐๐	๖
๗	๑๓๙	ลาว	๒๑	๒๖	๒๕	๒๖	๒๔.๕๐	๗
๘	๑๔๗	พม่า	๑๕	๒๑	๒๑	๒๒	๑๙.๗๕	๙
๙	๑๕๐	กัมพูชา	๒๒	๒๐	๒๑	๒๑	๒๑.๐๐	๘

หมายเหตุ : ในปี ๒๕๕๘ ไม่มีข้อมูลของประเทศบรูไน จึงไม่นำมาคิดเป็นฐานคะแนนเฉลี่ย

^๔ ที่มา : <http://cpi.transparency.org/cpi2015/results> สืบค้นเมื่อ เมษายน ๒๕๕๙

^๕ ที่มา เรียบเรียงข้อมูลโดยมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย แหล่งข้อมูล: <http://transparency.org/> สืบค้นเมื่อ เมษายน ๒๕๕๙

จากข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้น สะท้อนปัญหาของการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยเป็นปัญหาที่หยิ่งรากลึก และต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไขด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แม้ว่าแนวโน้มภาพลักษณ์คอร์รัปชันจะดีขึ้น แต่การป้องกันและปราบปรามต้องเท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วในยุคปัจจุบัน รวมทั้งต้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในการสร้างสังคมที่มีความโปร่งใส ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งกระแสการต่อต้านทางสังคม (Social Sanction) ในการทุจริตคอร์รัปชัน

ข้อสังเกตดังกล่าวยังชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการทุจริตของประเทศไทยมีแนวโน้มทวีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จากเดิมที่เป็นการทุจริตทางตรง เช่น การรับสินบน การทุจริตต่อตำแหน่งราชการ การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง มีการเปลี่ยนเป็นรูปแบบทุจริตเชิงนโยบายมากขึ้น มีกระบวนการแก้กฎหมายเพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง การใช้อำนาจและอิทธิพลในการแทรกแซงกลไกทางกฎหมาย หรือกลไกในกระบวนการยุติธรรม การทำลายการตรวจสอบอำนาจรัฐ รวมทั้งยังมีการทุจริตในระดับประเทศผ่านข้อตกลงความร่วมมือ การให้สินบนเจ้าหน้าที่ไทยในการทำธุรกิจระหว่างประเทศของบริษัทข้ามชาติ เป็นต้น

สถิติในการดำเนินคดี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยังมีเรื่องค้างสะสมถึง ๑๐,๙๔๕ คดี จำแนกเป็นเรื่องค้างสะสมที่ยกมาจากเริ่มก่อตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๙,๕๑๓ คดี และเรื่องรับใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๓,๐๕๐ คดี และดำเนินการแล้วเสร็จเพียง ๑,๖๑๘ คดี หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ ๑๖.๘๘ ของคดีทั้งหมดเท่านั้น^๖ โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒ สถิติในการดำเนินคดี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘

ปีงบประมาณ	จำนวนรับเรื่องกล่าวหา			ผลการดำเนินงาน								คงเหลือ
	ยกมา	รับใหม่	รวม	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.	ฉ.	ช.	รวม	
๒๕๕๔	๗,๘๙๖	๓,๐๙๒	๑๐,๙๘๘	๑,๒๗๐	๒๒๒	๖๖	-	-	๙๓	๑๗๑	๑,๘๒๒	๙,๑๖๖
๒๕๕๕	๙,๑๖๖	๒,๔๓๐	๑๑,๕๙๖	๑,๐๘๕	๒๑๑	๗๐	๑๑๕	๒	๒,๐๖๓	๙๗	๓,๖๔๓	๗,๙๕๓
๒๕๕๖	๗,๙๕๓	๒,๖๒๕	๑๐,๕๗๘	๑,๑๖๓	๑๗๔	๔๕	๒๒๖	๑	๒๙๔	๙๗	๒,๐๐๐	๘,๕๗๘
๒๕๕๗	๘,๕๗๘	๓,๑๑๗	๑๑,๖๙๕	๑,๕๓๕	๑๓๐	๓๑	๑๕๗	๔	๒๒๔	๑๐๑	๒,๑๘๒	๙,๕๑๓
๒๕๕๘	๙,๕๑๓	๓,๐๕๐	๑๒,๕๖๓	๑,๐๕๔	๘๖	๑๒	๑๘๑	๗	๑๓๓	๑๔๕	๑,๖๑๘	๑๐,๙๔๕
รวม	๗,๘๙๖	๑๔,๓๑๔	๒๒,๒๑๐	๖,๑๐๗	๘๒๓	๒๒๔	๖๗๙	๑๔	๒,๘๐๗	๖๑๑	๑๑,๒๖๕	๑๐,๙๔๕

ประเภท ก. ตกไป/แสวงหาฯ แล้วไม่รับไว้ดำเนินการ ใต้สวน/ใต้สวนแล้วข้อกล่าวหาไม่มีมูล

ประเภท ข. ไม่รับ/ไม่ยกขึ้นพิจารณา

ประเภท ค. ส่งคืนพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๙

ประเภท ง. ส่งให้ผู้บังคับบัญชา/พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๘๙/๒

^๖ ศูนย์ประมวลข้อมูล สำนักงาน ป.ป.ช. วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๙

ประเภท จ. ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒

ประเภท ฉ. ส่งคณะกรรมการ ป.ป.ท./หน่วยงานอื่นดำเนินการ

ประเภท ช. ชี้มูลความผิด

๒.๒ นิยาม รูปแบบ และสาเหตุของการทุจริต

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ได้กำหนดนิยามและรูปแบบของการทุจริตเป็น ๗ ประเภท ได้แก่

๑. การทุจริตขนาดใหญ่ (Grand Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูง เพื่อปิดเบี่ยงนโยบายหรือการใช้อำนาจรัฐในทางมิชอบ เพื่อให้ผู้นำหรือผู้บริหารประเทศได้รับผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรของชาติ

๒. การทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับกลาง และระดับล่างต่อประชาชนทั่วไป โดยการใช้อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในทางมิชอบ

๓. การติดสินบน (Bribery) เป็นการเสนอ การให้ หรือสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ ทั้งในรูปของเงิน สิ่งของ และสิ่งตอบแทนต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี

๔. การยักยอก (Embezzlement) คือ การที่พนักงานหรือเจ้าหน้าที่องค์กรของรัฐนำเงินหรือ สิ่งของที่ได้รับมอบหมายให้ใช้ในหน้าที่ราชการ มาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง

๕. การอุปถัมภ์ (Patronage) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นพรรคเล่นพวก ด้วยการคัดเลือก บุคคลจากสายสัมพันธ์ทางการเมืองหรือเครือข่าย (Connection) เพื่อเข้ามาทำงานหรือเพื่อได้รับผลประโยชน์ โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความเหมาะสม

๖. การเลือกที่รักมักที่ชัง (Nepotism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นพรรคเล่นพวก โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้อำนาจที่มีในการให้ผลประโยชน์หรือให้หน้าที่การงานแก่เพื่อน ครอบครัว หรือบุคคล ใกล้ชิด โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความเหมาะสม

๗. ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) คือ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับ ประโยชน์ส่วนรวม อันเกิดจากที่บุคคลต้องมีหน้าที่หรือสถานะมากกว่า ๑ สถานะ

การทุจริตในประเทศไทยอาจจะจำแนกออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่ การทุจริตในระดับชาติ และการทุจริต ในระดับท้องถิ่น

๑. **การทุจริตในระดับชาติ** การทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Corruption) เป็นรูปแบบการทุจริต ที่นักการเมืองใช้อำนาจทางด้านการบริหารราชการแผ่นดิน รวมถึงอำนาจนิติบัญญัติที่ได้มาจากความไว้วางใจ ของประชาชน เป็นเครื่องมือในการออกกฎหมาย การแก้ไขกฎหมาย การแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับและนโยบาย โดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย กฎระเบียบ และตีความกฎหมาย กฎ ระเบียบให้เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง เพื่อให้การกระทำทุจริตกลายเป็นสิ่งที่ชอบธรรม เนื่องจากมีกฎหมาย กฎระเบียบ และนโยบายรองรับ การทุจริตเชิงนโยบายยังปรากฏในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การซื้อขายตำแหน่งในระดับสูงทางราชการ ได้แก่ ตำแหน่งอธิบดี ตำแหน่งผู้บริหารในรัฐวิสาหกิจ ในตำแหน่งที่มีอำนาจอนุมัติเห็นชอบโครงการต่าง ๆ ได้ นำไปสู่

การตรวจสอบที่หละหลวมในโครงการก่อสร้าง การจัดซื้อจัดจ้างในรัฐ และการใช้วิธีพิเศษในการดำเนินการ หลีกเลียงกฎเกณฑ์ มาตรการป้องกันการทุจริตต่าง ๆ ในแต่ละกระบวนการ ขั้นตอนมีการแบ่งผลประโยชน์กัน ในหมู่พวกพ้อง เช่น การทำแบบก่อสร้างที่ไม่มีความชัดเจน การใช้เงินกู้จากต่างประเทศเพื่อหลีกเลียงการใช้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ รวมทั้งเสนอโครงการเร่งด่วนเพื่อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีรูปแบบของการว่าจ้างแบบเหมารวม (Turnkey) ซึ่งผู้รับเหมาสามารถดำเนินการออกแบบและ ก่อสร้างโครงการให้แล้วเสร็จได้ด้วยตัวเอง ซึ่งเอื้อต่อการทุจริต เนื่องจากผู้รับเหมาโครงการสามารถปรับเปลี่ยน แผนงานต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา สามารถปรับเพิ่มค่าใช้จ่ายและขออนุมัติงบประมาณเพิ่มได้ง่าย อีกทั้งยังเปิดช่องให้ บริษัทเอกชนเรียกร้อยค่าชดเชยจากรัฐได้ ซึ่งมักเกิดจากการทำสัญญาที่หละหลวม มีช่องว่างให้หน่วยงานรัฐเสียเปรียบ

๒. การทุจริตในระดับท้องถิ่น การกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นที่มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ บริการต่าง ๆ ของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ใน ทางปฏิบัติเกิดการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน ลักษณะการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น ๗ ประเภท ดังนี้^๗

- ๑) การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สภาพหรือปัญหาการทุจริตที่เกิดจากตัวบุคคล
- ๓) สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎ ระเบียบ และกฎหมาย
- ๔) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและ ขาดคุณธรรมจริยธรรม
- ๕) สภาพหรือลักษณะปัญหาการทุจริตที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
- ๖) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลาย ในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ
- ๗) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น

การทุจริตในหลายรูปแบบดังกล่าว จากงานวิจัยของ มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์ (๒๕๕๔) พบว่า สาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดการทุจริตในสังคมไทยมี ๒ ประการ ได้แก่

๑. การใช้วัฒนธรรมแบบไทย ๆ ในทางที่ผิด
๒. ปัญหาเรื่องตัวบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ

กล่าวคือ ระบบอาวุโสและระบบอุปถัมภ์นำไปสู่การเอื้อประโยชน์ในทางมิชอบให้แก่ญาติมิตร และพวกพ้อง รวมทั้งการตรวจสอบความโปร่งใสขาดประสิทธิภาพ ทำให้สังคมเห็นว่าการทุจริตเป็นเรื่องปกติ อย่่างไรก็ตาม วัฒนธรรมดังกล่าวเป็นเพียงตัวเสริมให้เกิดโอกาสในการทุจริตเท่านั้น ปัญหาสำคัญที่สุดอยู่ที่ การขาดจิตสำนึกความซื่อตรงของบุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ความโลภในอำนาจและทรัพย์สินอยู่เหนือ ความรับผิดชอบและศักดิ์ศรีในการปฏิบัติหน้าที่จนนำไปสู่การทุจริตด้วยวิธีการใหม่ ๆ ที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

^๗ ที่มา : บทความงานวิจัย เรื่อง “การทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: มาตรการและกลไกการป้องกัน” โดย รศ.ดร. โกวิท พวงงาม

สาเหตุและปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การทุจริตมีอีกหลายประการ นับตั้งแต่เรื่องของโอกาสในการทำทุจริตที่เกิดจากช่องว่างของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ การผูกขาดผลประโยชน์ทางธุรกิจกับการดำเนินงานของภาครัฐ ค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสมของข้าราชการ การขาดจริยธรรมคุณธรรม เอาประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดประโยชน์ส่วนรวม ค่านิยมยกย่องคนที่มีเงิน ทัศนคติว่าการทุจริตเป็นเรื่องปกติ ความไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง

ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมมีส่วนทำให้คนมุ่งสร้างควมร่ำรวย วัตถุนิยม เป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำการทุจริต รวมทั้ง “โครงสร้างทางสังคมที่บิดเบี้ยว” มีความเหลื่อมล้ำ มีช่องว่างระหว่างคนจน - คนรวย คนมีอำนาจ - คนไร้ซึ่งอำนาจ ทำให้แสวงหาหนทางที่จะลดช่องว่าง โดยการทุจริตมากยิ่งขึ้น

ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนากลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีความเข้มแข็งทั้งในส่วนของกฎหมาย กฎระเบียบ และยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่บูรณาการพันธกิจการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรและภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทหน้าที่ในการต่อต้านการทุจริต เพื่อให้ประเทศไทยลดการทุจริตได้อย่างมีนัยสำคัญ

๓. ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) มาจากการเก็บข้อมูลสถานการณ์การทุจริตของแต่ละประเทศจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ จำนวน ๑๒ แหล่งข้อมูล ประเมินโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ ก่อตั้งขึ้นในประเทศเยอรมนี เมื่อ ปี ค.ศ. ๑๙๙๓ มีวัตถุประสงค์ในการต่อสู้กับการทุจริตในทุกรูปแบบ ด้วยการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงผลเสียของการทุจริต การประเมิน CPI แต่ละประเทศจะถูกประเมินจากแหล่งข้อมูลอย่างน้อย ๓ แหล่งข้อมูล

ประเทศไทยได้ถูกประเมินจาก ๘ แหล่งข้อมูล ได้แก่

๑. Bertelsmann Foundation Transformation Index : BF (BTI)
๒. International Institute of Management Development : IMD
๓. Political Risk Services International Country Risk Guide : ICRG
๔. World Economic Forum Executive Opinion Survey : WEF
๕. World Justice Project Rule of Law Index : WJP
๖. Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings : EIU
๗. Global Insight Country Risk Ratings : GI
๘. Political and Economic Risk Consultancy : PERC

รายละเอียดสำหรับการประเมิน ๘ แหล่งข้อมูลข้างต้น สามารถอธิบายได้ ดังนี้

๑) แหล่งข้อมูล Bertelsmann Foundation Transformation Index : BF (BTI)

BTI เผยแพร่คะแนนทุก ๒ ปี ปี ๒๐๑๖ เป็นปีล่าสุดที่เก็บข้อมูลในช่วง ๑ กุมภาพันธ์ ๒๐๑๓ ถึง ๓๑ มกราคม ๒๐๑๕ ประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ มี ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจและการจัดการของรัฐบาล มี ๑๗ หลักเกณฑ์ ได้แก่ ๑) ความเป็นรัฐ ๒) ส่วนร่วมทางการเมือง ๓) หลักนิติธรรม ๔) ความมั่นคงของสถาบันประชาธิปไตย ๕) การบูรณาการทางการเมืองและสังคม ๖) ระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ๗) องค์กรของตลาดและการแข่งขัน ๘) สกูลเงินและเสถียรภาพด้านราคา ๙) ทรัพย์สินส่วนบุคคล ๑๐) ระบอบของรัฐสวัสดิการ ๑๑) ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ๑๒) การพัฒนาอย่างยั่งยืน ๑๓) ระดับความยาก ๑๔) ความสามารถในการปฏิบัตินโยบาย ๑๕) การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ๑๖) การสร้างฉันทามติ และ ๑๗) ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ข้อมูลค่าคะแนนเปรียบเทียบย้อนหลัง

- ปี ๒๐๑๒ ได้ ๔๕ คะแนน
- ปี ๒๐๑๓ ได้ ๔๐ คะแนน
- ปี ๒๐๑๔ ได้ ๔๐ คะแนน
- ปี ๒๐๑๕ ได้ ๔๐ คะแนน (คะแนนคงที่)

๒) แหล่งข้อมูล International Institute of Management Development : IMD

แหล่งข้อมูล IMD สํารวจและจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทั้งหมด ๖๑ เขตเศรษฐกิจทั่วโลก โดยการจัดอันดับตัวชี้วัดทั้ง ๔ กลุ่มหลัก ได้แก่ ๑) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ ๒) ประสิทธิภาพของภาครัฐ ๓) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และ ๔) โครงสร้างพื้นฐาน

ข้อมูลค่าคะแนนเปรียบเทียบย้อนหลัง

- ปี ๒๐๑๒ ได้ ๓๘ คะแนน
- ปี ๒๐๑๓ ได้ ๓๖ คะแนน
- ปี ๒๐๑๔ ได้ ๓๓ คะแนน
- ปี ๒๐๑๕ ได้ ๓๘ คะแนน (เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๕ คะแนน)

๓) แหล่งข้อมูล Political Risk Services International Country Risk Guide : ICRG

International Country Risk Guide หรือ ICRG จัดอันดับความเสี่ยงของประเทศต่าง ๆ ๓ ด้าน คือ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเงิน มีการรายงานผลทุกเดือน ครอบคลุม ๑๔๐ ประเทศทั่วโลก คอรัปชัน เป็นหนึ่งในความเสี่ยงด้านการเมืองของ ICRG โดยมุ่งไปที่คอรัปชันที่เกิดขึ้นในระบบการเมือง พบว่า รูปแบบการทุจริตที่นักธุรกิจมีประสบการณ์ตรงและพบมากที่สุด คือ การเรียกรับสินบน หรือการเรียกรับเงินเพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเข้า/ส่งออก การประเมินภาษี การคุ้มกันโดยตำรวจ ระบบอุปถัมภ์ ระบบพวกพ้อง การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองแบบลับ ๆ และความสัมพันธ์ใกล้ชิดของนักการเมืองกับนักธุรกิจ

ข้อมูลค่าคะแนนเปรียบเทียบย้อนหลัง

- ปี ๒๐๑๒ ได้ ๓๑ คะแนน
- ปี ๒๐๑๓ ได้ ๓๑ คะแนน
- ปี ๒๐๑๔ ได้ ๓๑ คะแนน
- ปี ๒๐๑๕ ได้ ๓๑ คะแนน (คะแนนคงที่)

๔) แหล่งข้อมูล World Economic Forum (Executive Opinion Survey) : WEF

แหล่งข้อมูล World Economic Forum (Executive Opinion Survey) เป็นหนึ่งในแหล่งข้อมูล ที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำข้อมูลมาใช้ในการจัดทำดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI)

World Economic Forum จัดทำดัชนีชี้วัดความสามารถทางการแข่งขัน (Global Competitiveness Index : GCI) ของตนเองเป็นประจำทุกปี ดัชนีชี้วัดความสามารถทางการแข่งขันจะแตกต่างจากดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ แต่อาจมีความสัมพันธ์กันบางประการ

เนื่องจากใช้ข้อมูลดิบชุดเดียวกัน คือ ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร (Executive Opinion Survey)

ข้อมูลค่าคะแนนเปรียบเทียบย้อนหลัง

ปี ๒๐๑๒ ได้ ๓๕ คะแนน

ปี ๒๐๑๓ ได้ ๓๕ คะแนน

ปี ๒๐๑๔ ได้ ๓๙ คะแนน

ปี ๒๐๑๕ ได้ ๔๓ คะแนน (เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๔ คะแนน)

๕) แหล่งข้อมูล World Justice Project Rule of Law Index : WJP

WJP เป็นองค์กรที่ประเมินค่าระดับความโปร่งใสโดยใช้หลักนิติรัฐเป็นเกณฑ์ มีการเก็บข้อมูลในทุกปี การคิดระดับคะแนนรวม จาก ๘ เกณฑ์หลัก ได้แก่ ๑) การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐบาล ๒) การปราศจากการคอร์รัปชันและแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ใ) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชน ๔) สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ๕) ความสงบเรียบร้อยของสังคม การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ๖) การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ๗) การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ความเป็นอิสระของตุลาการ และระยะเวลาดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และ ๘) การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพช่วยลดจำนวนอาชญากรรม การไม่ถูกแทรกแซงโดยผู้มีอิทธิพล และสิทธิของผู้ต้องหา

ข้อมูลค่าคะแนนเปรียบเทียบย้อนหลัง

ปี ๒๐๑๒ ได้ ๓๓ คะแนน

ปี ๒๐๑๓ ได้ ๓๓ คะแนน

ปี ๒๐๑๔ ได้ ๔๔ คะแนน

ปี ๒๐๑๕ ได้ ๒๖ คะแนน (ลดลงจากปีก่อน ๑๘ คะแนน)

๖) แหล่งข้อมูล Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings : EIU

Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings (EIU) เป็น ๑ ใน ๘ แหล่งข้อมูลจากทั้งหมด ๑๒ แหล่ง ที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) นำมาใช้ในการประเมินเพื่อจัดอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เชิงลึกที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่ระบบเศรษฐกิจต้องเผชิญ มีประเทศที่ EIU ทำการวิเคราะห์ทั้งสิ้นมากกว่า ๑๔๐ ประเทศ

ข้อมูลค่าคะแนนเปรียบเทียบย้อนหลัง

ปี ๒๐๑๒ ได้ ๓๘ คะแนน

ปี ๒๐๑๓ ได้ ๓๘ คะแนน

ปี ๒๐๑๔ ได้ ๓๘ คะแนน

ปี ๒๐๑๕ ได้ ๓๘ คะแนน (คะแนนคงที่)

๗) แหล่งข้อมูล Global Insight Country Risk Ratings : GI

องค์กรที่ประเมินค่า GI คือ บริษัท IHS Inc. ปัจจัยหลักที่ประเมิน คือ ความเสี่ยงด้านการบริการ ปัจจัยรอง ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย ภาษี และความมั่นคงที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ในภาคธุรกิจและการลงทุน การประเมินความเสี่ยงจะประเมินจากนักวิเคราะห์ที่เชี่ยวชาญในแต่ละประเทศ และได้รับข้อมูลจากกลุ่มลูกค้าและผู้ทำสัญญากับภาครัฐของประเทศนั้น ๆ นักลงทุน นักธุรกิจ ผู้รับงานอิสระ เครือข่ายนักข่าว และสถานการณ์ที่สำคัญในแต่ละวันจะถูกนำมาประเมินด้วย

คำถามของผู้เชี่ยวชาญจะเน้นไปที่การประเมินการทุจริตที่ส่งผลต่อการดำเนินการของภาคธุรกิจ เอกชนเป็นหลัก โดยมุมมองหรือประสบการณ์ของนักธุรกิจที่มีเกี่ยวกับการทุจริต ตัวอย่างคำถาม

- การคอร์รัปชันมีผลต่อการดำเนินธุรกิจหรือไม่ การเมืองและเศรษฐกิจมีผลต่อการคอร์รัปชันอย่างไร
- ในมุมมองของนักธุรกิจ การคอร์รัปชันสัมพันธ์กับการอนุญาตให้ทำธุรกิจหรือไม่ และส่งผลต่อนโยบายและการตัดสินใจอย่างไร

ข้อมูลค่าคะแนนเปรียบเทียบย้อนหลัง

- ปี ๒๐๑๒ ได้ ๔๒ คะแนน
- ปี ๒๐๑๓ ได้ ๓๒ คะแนน
- ปี ๒๐๑๔ ได้ ๔๒ คะแนน
- ปี ๒๐๑๕ ได้ ๔๒ คะแนน (คะแนนคงที่)

๘) แหล่งข้อมูล Political and Economic Risk Consultancy : PERC

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) นำข้อมูลของ PERC มาใช้จัดทำดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของนักธุรกิจในท้องถิ่นและนักธุรกิจชาวต่างชาติในแต่ละประเทศโดยการสัมภาษณ์ การสอบถามทางโทรศัพท์และการตอบแบบสำรวจออนไลน์ โดยถามเกี่ยวกับประเทศ ที่พวกเขาทำงานอยู่และประเทศของเขาเอง

ข้อมูลที่น่ามาใช้จัดทำ CPI ปี ๒๐๑๕ เป็นข้อมูลจากการสำรวจระหว่างเดือนมกราคม ๒๐๑๕ ถึงเดือนมีนาคม ๒๐๑๕ และตีพิมพ์ในวารสารเดือนเมษายน ๒๐๑๕

PERC ใช้วิธีการสำรวจการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อการคอร์รัปชัน โดยมีคำถาม ดังนี้

๑. ท่านจะให้คะแนนปัญหาการทุจริตในประเทศที่ท่านทำงานหรือประกอบธุรกิจเท่าใด
  ๒. ปัญหาการทุจริตในประเทศของท่านลดลง เท่าเดิม หรือเพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้ว
  ๓. การคอร์รัปชันในแง่มืดหรือในเรื่องใดที่ท่านเห็นว่ามีสำคัญต่อประเทศของท่านมากที่สุด
- ทั้งนี้ ในการคำนวณค่า CPI จะใช้คำตอบจากคำถามแรกเท่านั้น กำหนดระดับคะแนนตั้งแต่ ๐ ถึง ๑๐ โดยค่า ๐ หมายถึง มีปัญหาการทุจริตน้อยที่สุด และระดับ ๑๐ หมายถึง มีปัญหาการทุจริตมากที่สุด

ข้อมูลค่าคะแนนเปรียบเทียบย้อนหลัง

- ปี ๒๐๑๒ ได้ ๓๕ คะแนน
- ปี ๒๐๑๓ ได้ ๓๙ คะแนน
- ปี ๒๐๑๔ ได้ ๓๕ คะแนน
- ปี ๒๐๑๕ ได้ ๔๒ คะแนน (เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๗ คะแนน)

“ดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี ๒๕๕๘” ที่หน่วยงานองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ได้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙ ผลปรากฏว่า “ประเทศไทย ได้ ๓๘ คะแนน จาก ๑๐๐ คะแนน” เป็นอันดับที่ ๗๖ จาก ๑๖๘ ประเทศทั่วโลก และได้อันดับที่ ๓ จาก ๙ ประเทศ ในกลุ่มอาเซียน

ค่าคะแนนที่ได้รับดังกล่าว มาจากแหล่งข้อมูลที่ค่าคะแนนเพิ่มขึ้น ๓ แหล่ง แหล่งข้อมูลที่ค่าคะแนนเท่าเดิม ๔ แหล่ง และแหล่งข้อมูลที่ค่าคะแนนลดลง ๑ แหล่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการเก็บข้อมูลและประเมินค่าบริบทด้านใดในช่วงนั้น ๆ เช่น ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง เกี่ยวกับ “ช่วงเวลาการเก็บข้อมูลของแต่ละแหล่งข้อมูล” อาจจะส่งผลต่อค่าคะแนนเช่นเดียวกัน ซึ่งพิจารณาจากเอกสารเผยแพร่ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติเกี่ยวกับคำอธิบายของแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำดัชนีการรับรู้การทุจริต ปี ๒๐๑๕ (*Corruption Perceptions Index 2015 : Full Source Description*) พบว่า แต่ละแหล่งข้อมูลจะทำการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ บางแหล่งข้อมูลเก็บข้อมูลตั้งแต่ ปี ๒๐๑๒ ถึงปี ๒๐๑๔ แต่บางแหล่งข้อมูลเก็บข้อมูลเดือนมกราคมถึงมิถุนายน ปี ๒๐๑๕

ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี ๒๐๑๕ จึงสะท้อนภาพรวมของเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น นโยบายทางเศรษฐกิจ การบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การบริหารประเทศของรัฐบาล ในหลายช่วงเวลาตั้งแต่ปลายปี ๒๐๑๒ ถึงต้นปี ๒๐๑๕

แหล่งข้อมูลที่มีค่าคะแนนเพิ่มขึ้นในภาพรวม อาจจะมีสาเหตุจากการเข้ามาบริหารประเทศของรัฐบาลในสถานการณ์พิเศษ ที่นำโดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา สามารถใช้กฎหมายยุติปัญหาความขัดแย้งอย่างรุนแรงที่มีมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ทำให้ประเทศมีความมั่นคงภายในมากขึ้น รวมทั้งการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันทุกภาคส่วนราชการ และการแต่งตั้งคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.)

แหล่งข้อมูลที่มีค่าคะแนนเท่าเดิม อาจจะสืบเนื่องมาจากบริบทที่ถูกประเมินยังไม่มีมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนแหล่งข้อมูลที่มีค่าคะแนนลดลง คือ แหล่งข้อมูล World Justice Project Rule of Law Index : WJP อาจมีสาเหตุมาจากระดับค่าคะแนน ๓ ใน ๘ หลักเกณฑ์ปรับตัวลดลง ประกอบด้วย ๑) ระบบการเมือง ๒) สิทธิเสรีภาพของประชาชน และ ๓) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เนื่องจากในช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล โดยเฉพาะในช่วงปลายปี ๒๐๑๓ - ๒๐๑๔ เป็นช่วงที่สถานการณ์การเมืองไทยเกิดความวุ่นวาย มีการประท้วงเดินขบวนปิดถนนและสถานที่ราชการจำนวนมาก ประชาชน รวมถึงข้าราชการบางส่วนไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ มีความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการวางระเบิดในสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เกิดการรัฐประหารและประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมีการรวมอำนาจอยู่ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประกอบกับบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญชั่วคราวมีจำนวนน้อย รวมไปถึงการกำหนดให้พลเรือนต้องขึ้นศาลทหารหากเข้ากรณีตามที่กำหนดตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สถานการณ์ที่เกิดความขัดแย้งอย่างต่อเนื่องดังกล่าวอาจทำให้ระดับค่าคะแนน ที่ถูกประเมินปรับตัวลดลง

อนึ่ง ข้อมูลเชิงประจักษ์จากเอกสารเผยแพร่ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) เกี่ยวกับคำอธิบายของแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำดัชนีการรับรู้การทุจริต ปี ๒๐๑๕ ที่ผ่านมามีข้อสังเกตว่า ระหว่างเดือนมกราคม ถึง มีนาคม ของทุกปี เป็นช่วงที่มีการเก็บข้อมูลจากทุกแหล่งข้อมูล ซึ่งน่าจะส่งผลต่อค่าคะแนน CPI อย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้น ในการยกระดับค่าคะแนน CPI ในปี ๒๐๑๖ รัฐบาลและทุกภาคส่วน พึงเร่งสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและการรับรู้ที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่อง ควรให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่ประชาชนและนักลงทุนต่างชาติอย่างทั่วถึง การนำเสนอข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่น เพื่อให้นานาชาติสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล การผลักดันให้พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นรูปธรรม รวมทั้งเร่งให้เกิดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ของสำนักงาน ป.ป.ช. ให้เป็นไปอย่างครอบคลุมรอบด้านแก่ทุกหน่วยงาน เป็นต้น

๔. ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประเทศไทยมีความพยายามแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้ร่วมกันสร้างเครื่องมือ กลไก และกำหนดเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในรูปแบบของ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงปัจจุบัน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว ได้สร้างให้ทุกภาคส่วนในสังคมเกิดความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบทบาทและภาระหน้าที่ของตนเอง แต่เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังคงประสบปัญหาความรุนแรงในการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ส่งผลให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จได้เท่าที่ควร สืบเนื่องมาจากปัญหาการเมืองภายในประเทศ รวมถึงการวิวัฒนาการของปัญหาการทุจริตซึ่งมีรูปแบบที่สลับซับซ้อน ยากต่อการตรวจสอบของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล จึงเห็นควรจะมีการปรับปรุงและปฏิบัติยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เพื่อเป็นการต่อยอดและพัฒนาให้งานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้ประสบผลสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายที่ยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากกฎหมาย ระเบียบ แผนยุทธศาสตร์ หรือการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการปฏิบัติยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับฐานความคิดและสร้างความตระหนักรู้ให้ทุกภาคส่วนของสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และพรรคการเมือง มีการปฏิบัติตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตให้ชัดเจน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันทั้งในส่วนของการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงเป็นการแสดงเจตจำนงการต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจัง ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว จะต้องมีการเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ โดยการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จะต้องปฏิบัติงานในเชิงรุก และมีความเด็ดขาดรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาการทุจริต เพื่อเป็นการสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของกระบวนการปราบปรามการทุจริต ซึ่งเมื่อการดำเนินงานดังกล่าวสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงก็เชื่อว่าจะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยให้ได้ค่าคะแนนตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างแน่นอน

ประกอบกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้มีข้อคำนึงหลายประการในการกำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกระแสของโลกในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยสำหรับประเทศไทยได้มีการกำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ซึ่งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และรุนแรง ในลักษณะของการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการสร้างความตระหนักในการประพฤติปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตในทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ามีสาระสำคัญที่ควรนำมาใช้สำหรับกำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนี้

๑. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ....
๒. วาระปฏิรูปที่ ๑ : การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๓. กรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี
๔. ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
๕. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔
๖. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑
๗. แผนนโยบายและข้อสั่งการของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.)

สำหรับในปัจจุบันประเทศไทยได้อยู่ในระหว่างการประชาสัมพันธ์ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. .... เพื่อให้ประชาชนได้พิจารณาและลงประชามติ ในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญกับการออกแบบระบบโครงสร้างอำนาจที่มุ่งเน้นการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มทางการเมือง และผู้บริหารระดับสูง ให้มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จากการที่รัฐธรรมนูญฯ ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องปัญหาการทุจริต เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาดังกล่าวทวีความรุนแรง และแทรกซึมไปกับทุกภาคส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นในภาคราชการ ภาคเอกชน หรือแม้กระทั่งภาคประชาสังคม ดังนั้นรัฐบาลและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จึงสร้างกฎหมาย มาตรการ หรือกลไก สำหรับป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้มีภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือในสายตาของนานาชาติ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. .... กำหนดอยู่ในหมวดที่ ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย ว่า “...บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ” เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะการกระทำนั้น จะเป็นการกระทำโดยภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคมอื่น ๆ โดยการกำหนดอย่างชัดเจนในลักษณะนี้ ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นหน้าที่ที่ประชาชนชาวไทยทุกคนร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติ ประชาชนทุกคนพึงมีความตระหนักและเข้าใจถึงผลกระทบจากการทุจริตอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังเป็นโอกาสของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ร่วมสร้างกระแสการต่อต้านหรือรังเกียจการทุจริตให้แพร่กระจายไปในทุกภาคส่วนของสังคมไทย

นอกจากนี้ร่างรัฐธรรมนูญฯ ยังได้กำหนดอย่างชัดเจน ในหมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐ ว่า “รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้

ต่อต้านการทุจริต หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งการที่ร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้รัฐสนับสนุนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างชัดเจน โดยถือเป็นหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้รับการคุ้มครองจากรัฐอย่างเต็มที่ตามที่กฎหมายกำหนด

การบริหารราชการแผ่นดิน รัฐจะต้องเสริมสร้างให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก มีประสิทธิภาพ ที่สำคัญคือ ไม่เลือกปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรม ตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่าย หรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้ง หรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และรัฐจะต้องจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว ซึ่งการที่ร่างรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและการบริหารงานบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมนั้น สืบเนื่องมาจากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้เกิด ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล มีการโยกย้ายที่ไม่เป็นธรรม บังคับหรือชี้แนะให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติงานโดยไม่ยึดมั่นในหลักผลประโยชน์แห่งรัฐ รวมถึงมุ่งเน้นการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง รวมถึงพวงพ้อง ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่างรัฐธรรมนูญฯ จึงได้มีความพยายามที่จะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าต้องการสร้างประสิทธิภาพในระบบการบริหารงานราชการแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามที่กำหนดเอาไว้ เพื่อเป็นการสร้างบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผยและมีความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และรัฐมนตรี ต้องคำนึงถึงการขัดกันแห่งผลประโยชน์ด้วย

สำหรับองค์กรที่ร่างรัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้ทำหน้าที่เป็นองค์กรอิสระ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีจำนวน ๙ คน และมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี เพียงวาระเดียว ซึ่งในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ใน มาตรา ๒๓๔ ดังนี้

๑. ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติกรรมร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๒. ใต้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๓. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยื่นบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๔. หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีเจ้าหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือใต้สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้

จากอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการปราบปรามการทุจริต ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการนำเอาตัวผู้ที่กระทำความผิดหรือทุจริตต่อหน้าที่ราชการมาลงโทษตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ โดยการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องเน้นในเรื่องของการมีประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม เนื่องจากในอดีตและปัจจุบันการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ถูกตั้งคำถามจากสังคมและภาคประชาชนในเรื่องของมาตรฐาน และความล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการปฏิรูปการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว จึงมีความสำคัญและเป็นที่มาให้ร่างรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ อย่างรวดเร็วสมกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต^๔

สืบเนื่องจากการกำหนดโครงสร้าง ภารกิจ อำนาจหน้าที่ จากร่างรัฐธรรมนูญฯ แล้ว เพื่อให้การดำเนินงานปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่างมีทิศทางที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติงานได้จริง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงตั้งสภาปฏิรูปแห่งชาติ เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่างๆ โดยได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๙ เพื่อปฏิรูประบบกลไก และปฏิบัติงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

^๔ คณะกรรมการอธิการร่างรัฐธรรมนูญ. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ..., ๒๕๕๙

การปฏิรูประบบกลไก และปฏิบัติงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติในฐานะองค์กรที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการปฏิรูประบบกลไก และปฏิบัติงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน จึงได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์และมีข้อเสนอเพื่อปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นระบบมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย จึงได้เสนอให้มียุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ใน ๓ ด้าน ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์การปลูกฝัง “คนไทยไม่โกง” เพื่อปฏิรูป “คน” ให้มีจิตสำนึกและสร้างพลังร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยมุ่งเน้นแนวคิดที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางของการปฏิรูปดังกล่าว ซึ่งยุทธศาสตร์นี้เป็นทั้งวิธีการและเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ในด้านวิธีการ “คน” เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการแก้ไขปัญหา เพราะถ้าคนในสังคมส่วนใหญ่มีจิตสำนึกในเรื่องการต่อต้านการทุจริต และเห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จะทำให้การทุจริตเกิดขึ้นได้ยากในสังคม เพราะสังคมจะถือว่าเรื่องการทุจริตเป็นเรื่องที่มีความร้ายแรงและยอมรับให้เกิดไม่ได้ในสังคม ดังนั้น “คน” จึงเป็นตัวหลักสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ซึ่งการดำเนินงานปฏิบัติเรื่องดังกล่าว มี ๓ แนวทาง

แนวทางที่ ๑ สร้างจิตสำนึกที่ตัวบุคคล เริ่มต้นทำให้ “คน” แต่ละคน ในแต่ละกลุ่มเป้าหมายมีจิตสำนึกที่ถูกต้อง รับผิดชอบชีวิต อะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ ตระหนักถึงผลเสียหายร้ายแรงของการทุจริตคอร์รัปชัน มองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่น่ารังเกียจ เป็นการเอาเปรียบสังคมและสังคมไม่ยอมรับ

แนวทางที่ ๒ สร้างเครือข่ายและกลไกเชิงสถาบันเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของ “คน” ที่มีจิตสำนึกเพราะคนแต่ละคนต่างอยู่ภายใต้องค์กร กลุ่มสังคม หรือภาคส่วนต่าง ๆ การออกแบบให้มีระบบและกลไกให้ปัจเจกบุคคลที่มีจิตสำนึกให้ได้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สร้างพื้นที่ให้คนดีมีที่ยืนในสังคม สร้างพลังกลุ่มที่มีขวัญและกำลังใจในการทำความดี และมีกลไกเชิงสถาบันบางอย่างรองรับจะช่วยสร้างความเข้มแข็งและขยายขอบข่ายของกลุ่มคนที่มีจิตสำนึก จนเป็นจิตสำนึกรวมหมู่ที่มีพลังปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมของสังคม

แนวทางที่ ๓ สร้างพลังคุณธรรมเพื่อปฏิบัติสังคมในภาพใหญ่ ด้วยการส่งเสริมและสร้างกลไกบางอย่างที่ทำให้เครือข่ายของผู้ที่มีจิตสำนึกกรึกความถูกต้องนี้มีพลังต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันเป็นกลไกตรวจสอบและเฝ้าระวังการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อรักษาประโยชน์ของสาธารณะ สร้างพลังต่อต้านและลงโทษทางสังคมต่อผู้กระทำการทุจริตคอร์รัปชัน

โดยการดำเนินงานปฏิบัติยุทธศาสตร์ทั้ง ๓ ด้านจะดำเนินงานใน ๗ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

กลุ่มเป้าหมายที่ ๑ เด็กและเยาวชน ในทุกช่วงกลุ่มอายุ ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งกลุ่มที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ ๒ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กลุ่มเป้าหมายที่ ๓ นักการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และพรรคการเมือง

กลุ่มเป้าหมายที่ ๔ ธุรกิจเอกชน (ผู้ประกอบการธุรกิจ บริษัท ห้างร้าน พนักงานเอกชน องค์กรที่ทำงานส่งเสริมและกำกับดูแลภาคธุรกิจเอกชน)

กลุ่มเป้าหมายที่ ๕ สื่อมวลชน (รวมทั้งองค์กรวิชาชีพสื่อ)

กลุ่มเป้าหมายที่ ๖ ประชาสังคม (กลุ่มและองค์กรไม่แสวงหากำไร องค์กรภาคประชาชน องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรวิชาชีพ สมาคม มูลนิธิ รวมทั้งองค์กรทางศาสนา)

กลุ่มเป้าหมายที่ ๗ ประชาชนทั่วไป

๒. ยุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล เพื่อปฏิรูประบบและองค์กร เพื่อสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการปฏิรูปด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล เพื่อเป็นระบบป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน เสมือนการสร้างระบบภูมิคุ้มกันทุกภาคส่วนในสังคม เช่น ภาคการเมือง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมถึงภาคประชาชน โดยทุกภาคส่วนของสังคมต้องมีหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย

๑) หลักนิติธรรม ปฏิรูปกฎหมาย กติกา ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรให้มีความชัดเจนสร้างการยอมรับร่วมกัน และสามารถบังคับใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพ

๒) การสร้างความโปร่งใสในการกำหนดกฎหมาย กติกา กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน การเข้าถึงข้อมูล

๓) การเสริมสร้างกลไกสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการดำเนินการภาครัฐ การตั้งกองทุนเพื่อการทำงานของประชาชน ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

๔) การลดการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น การกำหนดขั้นตอน กระบวนการระยะเวลาในการปฏิบัติงานในการบริการประชาชน ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติอนุญาต

๕) การเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่า

๖) การขจัดโอกาสการทุจริตด้วยการตรวจสอบ จับกุม ลงโทษอย่างเคร่งครัดและจริงจัง เช่น การสร้างกลไกการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) การริบทรัพย์สิน การชดใช้ทางแพ่ง

๗) ลดการแทรกแซงทางการเมือง เช่น การแต่งตั้งข้าราชการระดับสูง และ คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ด้วยระบบคุณธรรมและจริยธรรม

๓. ยุทธศาสตร์การปราบปราม เพื่อปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการต่อกรณีการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะพบว่าในปัจจุบันมีองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ในการป้องกัน ปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ จำนวน ๔ หน่วยงาน ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่การดำเนินงานของหน่วยงานข้างต้นยังประสบปัญหาในการจัดการกับปัญหาการทุจริตในเชิงผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพ ทั้งนี้ มาจากการเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระจายเต็มพื้นที่ทั่วประเทศ รวมทั้งมีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ทำให้เกิดหน่วยงานรูปแบบใหม่ตามมาอีกจำนวนมาก จนทำให้องค์กรตรวจสอบมีภาระในการตรวจเพิ่มมากขึ้น เรื่องร้องเรียนที่เกิดจากทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเพิ่มมากขึ้น มีสำนวนคดี และผลการพิจารณา วินิจฉัยในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มากยิ่งขึ้นจนเกิดเป็นภาระงานคดีค้างค้ำและล่าช้า จนส่งผลกระทบต่อ ความเชื่อมั่นของสังคมและประชาชนที่มีต่อองค์กรอิสระต่าง ๆ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเร่งรัด และพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรอิสระเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนการทุจริตคอร์รัปชันให้แล้วเสร็จภายในระยะอันควร สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำการทุจริตคอร์รัปชันขึ้นอีกในอนาคต

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานต่อต้านการทุจริตภาครัฐ ให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาคอร์รัปชัน ทั้งในด้านโครงสร้าง องค์กร การเข้าสู่ตำแหน่งของกรรมการองค์กรอิสระ ความมีอิสระในการกำหนดนโยบายของคณะกรรมการองค์กรอิสระ มีทรัพยากรการบริหารที่เพียงพอและไม่ถูกรองรับโดยรัฐบาล ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน และการมีบุคลากรที่มีความสามารถเพียงพอ ยุทธศาสตร์การปราบปรามการทุจริตขององค์กรอิสระ และหน่วยงานเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตในภาครัฐที่มีประสิทธิภาพจึงประกอบด้วย

๑. โครงสร้างขององค์กรอิสระ จะต้องทำการศึกษ ทบทวนการกำหนดจำนวน คุณสมบัติและทักษะของบุคคลที่สมควรได้รับการสรรหาเป็นกรรมการองค์กรอิสระว่าจะต้องมีจำนวนเท่าใด ใช้คนที่มีคุณสมบัติและทักษะทางด้านใด มากน้อยแค่ไหน จึงจะเหมาะสมกับลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบและปริมาณงาน องค์กรประกอบของคณะกรรมการสรรหาในแต่ละองค์กรอิสระให้มีความหลากหลาย เพื่อป้องกันการ block vote หรือการวิ่งเต้นกับกรรมการสรรหา และมีกระบวนการสรรหาที่สามารถยึดโยงกับประชาชนได้ ตลอดจนวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการองค์กรอิสระจะต้องมีระยะเวลาเท่ากัน

๒. อำนาจหน้าที่ขององค์กรอิสระ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นองค์กรที่กำหนดให้มีขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหาร จึงควรเป็นอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดในสำนวนคดี เพื่อเสนออัยการส่งฟ้องศาลชั้นฎีกาพิเศษภายในกรอบเวลาที่แน่นอน

๓. กระบวนการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนและคดี ต้องยึดหลักธรรมาภิบาลและความเป็นธรรม ตลอดจนการมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำคนผิดมาลงโทษได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

๔. การมีหน่วยงานธุรการที่มีความเข้มแข็ง โดยมีกฎหมายจัดตั้งและการบริหารจัดการองค์กรของหน่วยงานธุรการหรือหน่วยงานที่นำนโยบาย (กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์กรอิสระกำหนดขึ้น) ไปปฏิบัติ ให้แยกต่างหากจากคณะกรรมการองค์กรอิสระ และต้องกำหนดโครงสร้างภายในที่สามารถรองรับกับสภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการทุจริตได้

๕. การศึกษา ทบทวนหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริตว่าจะยังคงให้อยู่ภายใต้กำกับของรัฐบาลในการทำหน้าที่ทางด้านการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอีกต่อไป หรือควรให้มีการยุบรวมเข้ากับองค์กรอิสระที่มีอยู่เดิม หรือยกฐานะขึ้นเป็นองค์กรอิสระขึ้นมาใหม่หรือไม่

ทั้งนี้ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้ คือ

๑. สังคมไทยจะมีวัฒนธรรมในการไม่โกง และมีค่านิยมในการไม่ยอมรับและไม่สนับสนุนบุคคลที่มีฐานะร่ำรวยขึ้นมาจากการทุจริต

๒. ระบบกฎหมายของไทยในการต่อต้านการทุจริตไม่เปิดช่องให้มีการทุจริต หรือไม่สามารถทำการทุจริตได้ง่าย ตลอดจนมีการศึกษา พัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่จะต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง

๓. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐมีความเข้มแข็งในการจัดการกับปัญหาการทุจริต ทั้งกระบวนการปฏิบัติงานที่มีความกระชับ บุคลากรมีความรู้ความสามารถ งบประมาณเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การบริหารราชการมีธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และตรวจสอบได้

๔. องค์กรธุรกิจทั้งภายในและต่างประเทศมีการลงทุนภายในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการที่ไม่ต้องวิตกกังวลต่อการมีต้นทุนมากขึ้นจากปัญหาการเรียกรับเงินเพื่อการขอรับบริการ หรือปัญหาจากการไม่สามารถขออนุญาตได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม^๔

ซึ่งการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์รวมถึงการปฏิรูปตั้งที่กล่าวมาล้วนมีเป้าหมายที่จะแก้ไขและลดปัญหาการทุจริตในประเทศไทยให้บรรเทาเบาบางลง พร้อมทั้งมีค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ควรจะได้คะแนนไม่น้อยกว่า ๕๐ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน

จากข้อมูลตั้งที่กล่าวมาในช่วงต้นเกี่ยวกับการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามุ่งเน้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการแก้ไขปัญหาการทุจริต ซึ่งแต่เดิม การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตจะเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มี บทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพียงอย่างเดียว ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นต้น แต่สิ่งที่ยังขาดคือการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคม ได้เข้ามามีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเท่าที่ควร ดังนั้นในการปฏิรูปแห่งชาติ จึงพยายามที่เปิดโอกาส ให้ทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งในการปฏิรูปแห่งชาติ ได้เสนอแนะเป้าหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน ๗ กลุ่ม ซึ่งจะเป็นผู้ที่ ต้องเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม โดยการแก้ไขปัญหา การทุจริตที่ได้ผลจะต้องเริ่มในส่วนที่สำคัญที่สุด นั่นก็คือ “คน” ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่จะเป็นกลไกหลักใน การแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพราะเมื่อประชาชนในสังคมเห็นว่าการทุจริตเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ และลุกขึ้นมาต่อต้าน พร้อมทั้งไม่ยอมรับบุคคลที่กระทำการทุจริต จะส่งผลให้บุคคลที่จะกระทำความผิดเกิดจิตสำนึกเกรงกลัวและ ตระหนักว่าตนเองจะได้รับผลกระทบจากการไม่ยอมรับของสังคม และสุดท้ายจะจะสามารถอยู่ในสังคมได้อีกต่อไป จึงไม่กล้าที่จะเสี่ยงหรือมีพฤติกรรมที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริตได้ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในอนาคตมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งเน้น ในการส่งเสริมและพัฒนา “คน” ให้เป็นส่วนที่มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยการส่งเสริมและพัฒนา หลักสูตร หรือแนวทางการปลูกฝังให้ประชาชนทุกระดับเข้าใจและเกิดจิตสำนึกด้านการต่อต้านการทุจริต พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายของประชาชนที่มีความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พร้อมทั้งขยายแนวคิดดังกล่าวให้เกิดเป็นบรรทัดฐานในสังคม นอกจากนี้เพื่อให้การปฏิรูปบังเกิด ผลสำเร็จและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนราชการหรือองค์กรอิสระ จะต้องมียุทธศาสตร์ แนวทาง หรือ การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือปฏิบัติงานให้เกิดการส่งเสริมและสอดคล้องกัน ทั้งนี้การปฏิบัติงานจะต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานให้กับ หน่วยงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มี ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวดเร็ว ประสพผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายและความคาดหวังของประชาชนและสังคม ทั่วไป

^๔ สถาปปฏิรูปแห่งชาติ.วาระปฏิรูปที่ ๑ : การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ,๒๕๕๘

ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของร่างรัฐธรรมนูญฯ รวมทั้งสามารถนำข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาการทุจริต สภาปฏิรูปแห่งชาติจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความต่อเนื่อง และเป็นผลประโยชน์ของประเทศในระยะยาว มีการบูรณาการเป็นองค์รวม

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี จึงถูกบรรจุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. .... โดยมีสาระสำคัญอยู่ใน ๒ มาตรา คือ มาตรา ๑๗๙ และมาตรา ๒๘๔ (๑) จะได้รับการบรรจุไว้ และจะได้รับการยกความสำคัญให้ควบคู่กับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งการจัดทำและการดำเนินนโยบายหรือแผนหรือแผนงานของรัฐบาล คณะรัฐมนตรี รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานของรัฐทั้งหมดต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ได้ประกาศใช้บังคับ หากขัดหรือแย้งให้แก้ไข ทั้งนี้ สภาปฏิรูปการปฏิรูปประเทศได้กำหนดให้กฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับใช้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือภายในรัฐบาลนี้ และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานนำยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ แผนพัฒนาด้านต่าง ๆ มาเป็นแผนแม่บทหลักในการกำหนดแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณต่อไป

ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวจะเป็นยุทธศาสตร์ที่ยึดวัตถุประสงค์หลักแห่งชาติเป็นแม่บทหลัก เพื่อเป็นกรอบการกำหนดนโยบาย ทิศทางการพัฒนา การลงทุนของภาคเอกชนที่สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดสรรงบประมาณ ฯลฯ ดังนั้น ทิศทางด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานจะถูกกำหนดจากยุทธศาสตร์ชาติ (วิสัยทัศน์ประเทศระยะ ๒๐ ปี) และยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะ ๕ ปี โดยคาดว่า สาระสำคัญในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่จะบรรจุอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ (วิสัยทัศน์ประเทศระยะ ๒๐ ปี) จะนำมาจาก “เอกสารสภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ” ส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะ ๕ ปี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คาดว่า ส่วนหนึ่งจะถูกนำมาจาก “มาตรการแก้ไขปัญหาการทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐ” ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการนำเสนอคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) และจะเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติสั่งการและนำไปสู่ การปฏิบัติต่อไป

การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องนำยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ แผนพัฒนาด้านต่าง ๆ มาเป็นแผนแม่บทหลักในการกำหนดแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ และการประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่หากประเมินผลแล้วพบว่าหน่วยงานใดไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ อาจเสนอรายงานข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นเสนอต่อรัฐบาล คณะรัฐมนตรี องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการจัดท่างบประมาณรายจ่ายหรือจัดสรรทรัพยากรสำหรับหน่วยงานนั้นก็ได้ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐมีการปฏิบัติในทางปฏิบัติ และสามารถวัดผลได้จริง

สภาปฏิรูปการปฏิรูปแห่งชาติ จึงได้วางกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ในระยะ ๒๐ ปี เป็นแนวทางการพัฒนาประเทศไว้ในระยะยาว โดยมีกรอบวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินการจัดทำร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้อย่างมีอิสระ คล่องตัว มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ พร้อมทั้งให้ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ความโปร่งใสอยู่ในระดับแนวหน้าของอาเซียน และให้ประชาชนได้รับบริการด้านความยุติธรรมด้วยความสะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้เป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าว คือ การเพิ่มคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ให้อยู่สูงกว่าร้อยละ ๕๐ เมื่อสิ้นสุดแผนฯ ๑๒

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยังได้กำหนดแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและคอร์รัปชัน จำนวน ๕ หัวข้อ คือ

๑. ปลุกฝังค่านิยม วัฒนธรรม วิธีคิดและกระบวนทัศน์ให้คนมีความตระหนัก มีความรู้เท่าทัน และมีภูมิคุ้มกันต่อโอกาสและการชักจูงให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน และมีพฤติกรรมไม่ยอมรับการทุจริต ประพฤติมิชอบ

๒. กำหนดกฎเกณฑ์ กติกา กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน การเข้าถึงข้อมูลให้โปร่งใส ดังนี้

๒.๑ ตรวจสอบ จับกุม และลงโทษอย่างเคร่งครัดและจริงจัง

๒.๒ กำหนดให้มีมาตรการเสริมในเชิงบวกให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการที่ดี อาทิ การลดหย่อนภาษี และการประกาศเกียรติคุณ

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ประชาชน และเครือข่ายต่าง ๆ สอดส่องเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของบุคลากรภาครัฐและเอกชน

๓.๑ วางมาตรการคุ้มครองพยานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมปราศจากการแทรกแซงของนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล

๓.๓ พัฒนาระบบตรวจสอบสาธารณะ

๔. ศึกษารูปแบบระบบบริหารจัดการของหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริตให้มีความเป็นอิสระ มีประสิทธิภาพ เป็นที่ศรัทธาของประชาชน มีความสามารถในการบริหารเชิงยุทธศาสตร์

๔.๑ วางระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรอิสระจากสาธารณชน หรือโดยองค์กรอิสระด้วยกันเอง

๔.๒ จัดให้มีการตั้งเกณฑ์มาตรฐานให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

๕. ส่งเสริมธรรมาภิบาลภาคเอกชน โดยสนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการทำงานของภาคเอกชนให้มากขึ้น

จัดให้มีรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นกับภาคเอกชน และสนับสนุนเงินอุดหนุน หรือลดค่าธรรมเนียมนวมทั้งอำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการเป็นกรณีพิเศษ

ดังนั้นหากพิจารณาแล้วจะพบว่าร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จะมุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม วิถีคิดและกระบวนทัศน์ด้านการต่อต้านการทุจริต รวมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และมุ่งเน้นให้เกิดการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาคเอกชน เพื่อเป็นการตัดวงจรการทุจริต ระหว่างนักการเมือง ข้าราชการ และนักธุรกิจ ออกจากกัน ทั้งนี้การบริหารงานของส่วนราชการจะต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้^{๑๐}

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ในฐานะผู้กำกับและปฏิบัตินโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติ ได้กำหนดลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ นโยบายสำคัญเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ และส่วนที่ ๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป ซึ่งการจัดสรรทรัพยากรจะให้น้ำหนักต่อนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติเป็นลำดับสำคัญในระดับต้น ทั้งนี้ จากการพิจารณาสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระยะ ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔) ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พบว่า ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความไม่เชื่อมั่นในการบริหารประเทศตามหลักนิติธรรม โดยยังมีปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่เอื้อต่อการบริหารตามหลักนิติธรรม ซึ่งแม้ว่าจะมีการกระจายอำนาจมากขึ้นแต่ในภาพรวมยังคงมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง เป็นข้อจำกัดต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมไทย ประกอบกับการทุจริตในภาครัฐที่ขยายตัวออกไปทุกระดับ ส่งผลให้เกิดความไม่เชื่อมั่นของประชาชนในขณะเดียวกันประชาชนบางส่วนก็ยอมรับกระบวนการทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน โดยผลของปัญหาดังกล่าวได้กัดกร่อนพื้นฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของสังคม

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติจึงได้มีการกำหนดทิศทางที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตปรากฏอยู่ในนโยบายส่วนที่ ๑ และ ๒ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักคือ สำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานรับผิดชอบร่วมคือสำนักงาน ป.ป.ช. และทุกส่วนราชการ รายละเอียดนโยบายมีดังนี้

ส่วนที่ ๑ นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ นโยบายที่ ๒ สร้างความเป็นธรรม ความโปร่งใส และความสมานฉันท์ในชาติ ข้อ ๒.๒ สร้างความเชื่อมั่นต่อกลไกและกระบวนการยุติธรรม โดยมีสาระสำคัญคือ การพัฒนากลไกและมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเป็นธรรม ซึ่งในประเด็นนี้หน่วยงานที่เป็นกลไกหลักที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาทิ สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานอัยการสูงสุด ฯลฯ ควรที่จะได้มีการกำหนดแผนการดำเนินงานรองรับ โดยเฉพาะกระบวนการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตที่มีความล่าช้าอยู่เป็นอย่างมากในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติกระบวนการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะนำมาสู่ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกลไกและกระบวนการยุติธรรมด้านการปราบปรามการทุจริต ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ

^{๑๐} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔). ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป นโยบายที่ ๙ เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริต โดยมีสาระสำคัญคือ ขจัดการทุจริตและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐ และสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนร่วมมืออย่างจริงจังและสนับสนุนการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับระบบการปฏิบัติ คือ การประสานความร่วมมือ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การสร้างมาตรฐาน การติดตามประเมินผล รวมถึงการสร้างภาคีเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริต^{๑๑}

นอกจากนี้ เพื่อให้การดำเนินงานปฏิบัติยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสามารถนำไปใช้สู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจัง และเหมาะสม รัฐบาลในปัจจุบัน จึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ เป็นกรอบทิศทางกำหนดกลยุทธ์และมาตรการให้ระบบราชการไทยบรรลุเป้าหมาย และดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการปรับสมดุลในการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นอย่างมีคุณภาพ มีการทำงานแบบบูรณาการด้วยการใช้ยุทธศาสตร์เป็นตัวนำ มีภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในทุก ๆ สถานการณ์

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา
ระบบราชการไว้เป็น ๓ หัวข้อ ๗ ประเด็น โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ หัวข้อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประเด็นที่ ๖ การยกระดับความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีสาระสำคัญคือ การส่งเสริมและวางกลไกให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการทำงานของทางราชการ ตลอดจนการปฏิบัติยุทธศาสตร์และมาตรการในการต่อต้านการทุจริตให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดกลยุทธ์ในการส่งเสริมและวางกลไกสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ๓ ประการ ดังนี้

- ๑) ผลักดันให้หน่วยงานของรัฐมีการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างจริงจัง รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร
- ๒) กำหนดมาตรการ กลไก และสนับสนุนช่องทางให้ส่วนราชการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยบูรณาการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการผ่านระบบสารสนเทศ
- ๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการพัฒนาคู่มือ ขั้นตอน กระบวนการทำงาน และกำหนดหลักเกณฑ์ ตลอดจนวางกลไกให้ส่วนราชการเผยแพร่กระบวนการทำงานที่มีมาตรฐานเปิดเผยขั้นตอนระยะเวลาชัดเจน ตามช่องทางสื่อสารต่าง ๆ

ทั้งนี้ ปัจจัยเงื่อนไขสำคัญในการปฏิบัติให้แผนพัฒนายุทธศาสตร์ระบบราชการไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ นำไปสู่การปฏิบัติจนประสบความสำเร็จจำต้องอาศัยเงื่อนไขหลายประการ ดังนี้

- ๑) การเสริมสร้างภาวะผู้นำการบริหารการเปลี่ยนแปลง
- ๒) การเน้นกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
- ๓) การปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง
- ๔) การนำโปรแกรมประยุกต์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติราชการ

^{๑๑} สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ, ๒๕๕๘

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ จึงเป็นอีกหนึ่งทิศทางหลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของระบบราชการไทยในอนาคต ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ได้มีการดำเนินโครงการสำคัญเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ด้านการยกระดับความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการยกระดับมาตรฐานองค์กรเพื่อการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อต่อต้านการทุจริต (ศปท.) นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนให้ส่วนราชการขยายผลการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการไปสู่กระบวนการอื่น โดยเฉพาะกระบวนการบริการที่มีผลกระทบต่อประชาชนและภาคธุรกิจสูง โดยพิจารณาจากข้อมูลสถิติเรื่องร้องเรียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และผลการศึกษาดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) จึงคาดการณ์ได้ว่าทิศทางของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของส่วนราชการไทยจะเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ ดังกล่าวด้วย^{๑๒}

สำหรับอีกกลไกหนึ่ง ซึ่งเป็นภาคส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในปัจจุบัน นั่นก็คือ คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ซึ่งเป็นกลไกส่วนหนึ่งที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) ได้แต่งตั้งขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศไทย โดยในห้วงเวลาที่ผ่านมา

คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติมาตรการป้องกันและปราบปรามเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริต มุ่งเน้นดำเนินการใน ๒ ประเด็นหลักคือ

๑) การต่อต้านการทุจริต : ควบบูรณาการกลไกการปฏิบัติระหว่าง รัฐบาล/คสช. และองค์กรภาคเอกชน โดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและรวดเร็ว

๒) การสร้างการรับรู้ : ต้องให้องค์กรภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม เน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับทุกภาคส่วน

โดยได้เริ่มดำเนินการตรวจสอบการทุจริตในประเด็นสำคัญ คือ เรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อรัฐ เรื่องที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และขจัดปัญหาข้าราชการไม่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ความรับผิดชอบ นอกจากนี้ ยังได้มีข้อสั่งการให้ดำเนินการในด้านต่าง ๆ โดยสรุป ดังนี้

๑) ด้านการศึกษา : ให้กระทรวงศึกษาธิการบรรจุหลักสูตร “โตไปไม่โกง” ในโครงสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ รวม ๔๐ ชั่วโมง ต่อปีการศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยให้เริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ ทุกโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยให้กระทรวงศึกษาธิการ ปรับลดเวลาในการเรียนการสอนกลุ่มสาระวิชาหลัก เพื่อสอดแทรกการเรียนการสอนเรื่องหน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์ พลศึกษาและวิชา “โตไปไม่โกง” เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ประเทศ

๒) ด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร : ให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ (สขร.) สำนักงาน กพร. และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (สรอ.) ใช้กฎหมายที่มีอยู่ผลักดันให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลให้เป็นไปตามหลักสากล (Open Government Data : OGD) โดยให้ สรอ. กำหนดแนวทางการเปิดเผยชุดข้อมูลสร้างความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ พร้อมบูรณาการร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ฐานข้อมูล Digital Economy ภาคการค้า อุตสาหกรรมให้ครบทุกกลุ่ม

^{๑๒} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ ,๒๕๕๖

๓) ด้านบุคลากรภาครัฐ : ให้พิจารณาศึกษาความจำเป็นในการแยกคดีทุจริตออกมาดำเนินการเป็นการเฉพาะจากหน่วยตรวจสอบ เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และให้พิจารณาแนวทางการดูแลข้าราชการประจำมิให้ต้องรับผิดชอบในคดีทุจริตแทนนักการเมือง รวมถึงให้ สำนักงาน ก.พ. สร้างกลไกแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาการโยกย้ายข้าราชการพลเรือนระดับสูงในแต่ละกระทรวงเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ส่วนในด้าน การสร้างความรู้และความตระหนักให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้กระทรวงมหาดไทยร่วมมือปฏิบัติมาตรการสร้างองค์ความรู้ การป้องกันการทุจริตและปลูกจิตสำนึกข้าราชการให้รู้คุณค่าและศักดิ์ศรีของข้าราชการ ให้กรมบัญชีกลางสร้าง องค์ความรู้เรื่องวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e - bidding) ให้พร้อมดำเนินการ

๔) ด้านเครือข่ายต่อต้านการทุจริต : ให้วางระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นให้มี องค์ประกอบในการบริหารทั้ง ๓ กลไก คือ การจัดตั้ง - การควบคุม - การใช้งาน และให้สำนักงบประมาณ พิจารณาสับสนุนเงินกองทุน เพื่อใช้สนับสนุนการดำเนินงานของภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริต โดยจัดตั้งกองทุน “กองทุนส่งเสริมธรรมาภิบาลและขจัดการทุจริต” และให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีออก ระเบียบ หลักเกณฑ์วิธีการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๕) ด้านการปราบปรามการทุจริต : เร่งรัดกลไกการตรวจสอบและดำเนินคดีจากการใช้ มาตรการทางปกครอง โดยให้พิจารณาคดีทุจริตที่สำคัญ และดำเนินการกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับ การทุจริตให้พ้นจากตำแหน่ง นอกจากนี้ ให้สำนักงาน ก.พ. กำหนดตำแหน่งรองรับ และให้พิจารณาคดีต่าง ๆ ที่ยังคงค้างจำนวนมากอยู่ในชั้นศาล

๖) ด้านกฎหมาย : มอบหมายให้ สำนักงาน ก.พ.ร. เร่งรัดบังคับใช้ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมอบหมายให้ สำนักงาน ก.พ.ร. รับผิดชอบบังคับใช้และเร่งรัดให้มีการเปิดเผยขั้นตอนการขออนุญาตของ ทางราชการด้วย นอกจากนี้ ให้นำมาตรการทางปกครองและกลไกการปฏิบัติของฝ่ายบริหารบรรจุไว้ในพระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

๗) ด้านการต่างประเทศ : ให้กระทรวงการคลังเป็นเจ้าภาพเสนอตัวเข้าร่วมเป็นภาคี สมาชิกองค์กรเพื่อความโปร่งใส (Open Government Data : OGD) และให้ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิก โครงการเพื่อความโปร่งใสการจัดการทรัพยากร (Extractive Industry Transparency Initiative : EITI) โดยมอบหมาย ให้กระทรวงพลังงานประสานกับภาคอุตสาหกรรม และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องเพื่อสมัครและดำเนินการให้เป็นไป ตามข้อกำหนดของ EITI นอกจากนี้ ให้จัดตั้งศูนย์กลางรับเรื่องร้องทุกข์สำหรับผู้ร่วมลงทุนและนักลงทุนต่างชาติ โดยให้ครอบคลุมถึงระดับภูมิภาค และพิจารณาใช้ช่องทางของตำรวจด้วย

๘) มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต : ให้บรรจุมาตรการของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง กับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้ชี้แจงในที่ประชุม ศอ.ตช. ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยสรุปมาตรการดังนี้

๘.๑) มาตรการตามรัฐธรรมนูญระบุว่า รัฐบาลที่จะเข้าบริหาร ส.ส. ส.ว. รัฐมนตรี หรือกรรมการองค์กรอิสระจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินย้อนหลัง ๕ ปี และที่สำคัญคือ ระบุว่า รัฐบาลเข้าบริหาร

ประเทศจะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา ตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนด้านความมั่นคง และแผนการต่อต้านการทุจริต

๘.๒) มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเฉพาะด้าน ได้แก่ เรื่องป่าไม้ มาตรการทางภาษี คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการป้องกันการแทรกแซงและการซื้อขายตำแหน่ง การค้ำหนุน การหลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น โดยกำหนดให้ศาลเปิดแผนกพิเศษเฉพาะด้านดังกล่าวข้างต้น รวมถึงกำหนดให้มีการโอนคดีเพื่อพิจารณาคดีที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นด้วย

๘.๓) มาตรการตามมาตรา ๔๔ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๐ หัวหน้า คสช. มีคำสั่งให้ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตหยุดพักปฏิบัติหน้าที่ โดยรายได้อยู่ระหว่างการสอบสวนของ ป.ป.ช. ให้ สอบต่อไป ส่วนรายได้ที่ ป.ป.ช. ยังไม่สอบสวนก็อาจตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อสอบสวน เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่าไม่มีมูลก็จะดำเนินการให้กลับไปปฏิบัติหน้าที่เดิมต่อไป

๘.๔) มาตรการตาม พ.ร.บ. อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งทางสำนักงาน ก.พ.ร. ได้แจ้งให้หน่วยงานราชการจัดทำคู่มือประชาชนเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่

๘.๕) มาตรการตามพระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบและจะส่งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ มาตรการตามพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างฯ ซึ่งจะใช้แทนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากระเบียบดังกล่าวมีจุดอ่อนมาก ใช้กับส่วนราชการไม่ครอบคลุมถึงรัฐวิสาหกิจ ทำให้รัฐวิสาหกิจมีช่องทางการทุจริตจำนวนมาก เนื่องจากไม่ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบแล้ว ขณะนี้ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจร่างก่อนส่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ^{๑๓}

ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะแนวทางและมาตรการของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติจะมีผลโดยตรง ต่อทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐในอนาคต

จากสถานการณ์ปัจจุบันและทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในประเทศไทย ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในปัจจุบันประเทศไทย มีความพยายามที่จะกำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีการกำหนดทั้งในร่างรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการปกครองประเทศ เพื่อให้เห็นถึงความจริงจัง และจริงจัง ที่จะให้ทุกภาคส่วนในสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ให้บรรเทาเบาบางลง หรือหมดสิ้นไปในอนาคต รวมถึงการสร้างให้เกิดความโปร่งใสในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ ทั้งในระดับชาติ จนถึงแนวทางในการผลักดันให้หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ได้นำเอายุทธศาสตร์ชาติฯ ไปปรับใช้เป็นแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งหากทุกภาคส่วนตระหนักถึงปัญหาการทุจริตและได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ก็เชื่อได้ว่าสิ่งที่ประชาชนทุกคนอยากเห็นว่าประเทศไทยของเรามีภาพลักษณ์ความโปร่งใสในอันดับที่ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับในสังคมโลกจะอยู่อีกไม่ไกลอย่างแน่นอน

^{๑๓} คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ.แนวทางปฏิบัติมาตรการป้องกันและปราบปรามเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริต,๒๕๕๘

๕. ทบทวนงานวิจัยและการศึกษาคู่เทียบ (Benchmarking)

๕.๑ ทบทวนงานวิจัย ^{๑๔}

๑. รูปแบบและลักษณะการทุจริตในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน จากการศึกษาวิจัยของ นนทวัชร์ นวตระกูลพิสุทธิ์ และคณะ เรื่องการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตเชิงนโยบาย ^{๑๕} ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ เรื่องการคอร์รัปชันในระบบราชการไทย ^{๑๖} สำเรียง เมฆเกรียง และคณะ เรื่องมาตรการการป้องกันการทุจริตแนวใหม่ : ศึกษากรณี "การทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อน" ^{๑๗} และผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ เรื่องรัฐ ธุรกิจ และคอร์รัปชัน ^{๑๘} เป็นต้น พบว่า ในอดีตมีการทุจริตในกระบวนการและขั้นตอนการบริหารราชการแผ่นดินหลายกรณี และในแต่ละกรณีก็ส่งผลให้เกิดความเสียหายเป็นจำนวนมากทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เนื่องจากกระบวนการบริหารราชการแผ่นดินเป็นจุดตั้งต้นให้เกิดการทุจริต อีกทั้งที่ผ่านมายังขาดระบบควบคุมตรวจสอบ ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการทุจริตทั้งในการกำหนดนโยบายหรือโครงการ การออกกฎหมาย การดำเนินนโยบาย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลักดันนโยบายหรือโครงการที่มีความเสี่ยงในการทุจริตค่อนข้างสูง เป็นต้น ซึ่งงานศึกษาวิจัยหลายเรื่องต่างมีข้อค้นพบเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะการทุจริตในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน คือ

การกำหนดนโยบายเพื่อจัดทำโครงการขนาดใหญ่ เช่น โครงการบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่าน หรือโครงการก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิ เป็นต้น **การออกกฎหมายหรือการแก้ไขกฎหมาย** โดยการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารในการตราพระราชกำหนด หรือการใช้อำนาจตรากฎหมายโดยผ่านสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกรัฐสภา เช่น การออกกฎหมายและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโทรคมนาคม เป็นต้น **การดำเนินนโยบายหรือโครงการ** โดยอาศัยความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เช่น การจัดซื้อรถและเรือดับเพลิงของกรุงเทพมหานคร หรือการปล่อยกู้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank) แก่รัฐบาลสหภาพพม่าเพื่อซื้อเครื่องจักรและพัฒนาประเทศ เป็นต้น **การกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่มีลักษณะเป็นการเอื้อประโยชน์** โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็นเอื้อประโยชน์ เช่น กรณีการแจกเอกสารสิทธิในที่ดิน สปก. ๔-๐๑ เป็นต้น **การใช้อำนาจตามตำแหน่ง**ในคณะกรรมการที่มีหน้าที่กำหนดมาตรการส่งเสริม การประกอบธุรกิจ หรือผ่านคณะกรรมการที่มีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ เป็นต้น

^{๑๔} จัดทำโดยนายณัฐวุฒิ สมบูรณ์ยิ่ง นักวิจัยสังคมศาสตร์ปฏิบัติการ และนายสยาม ธีระบุตร นักวิจัยสังคมศาสตร์ปฏิบัติการ ศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ปวย อึ้งภากรณ์

^{๑๕} นนทวัชร์ นวตระกูลพิสุทธิ์ และคณะ, การวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตเชิงนโยบาย, ๒๕๕๑

^{๑๖} ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ, การคอร์รัปชันในระบบราชการไทย, ๒๕๔๒

^{๑๗} สำเรียง เมฆเกรียง และคณะ, โครงการศึกษาวิจัยเรื่องมาตรการการป้องกันการทุจริตแนวใหม่ : ศึกษากรณี "การทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อน", ๒๕๕๑

^{๑๘} ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ, รัฐ ธุรกิจ และคอร์รัปชัน, ๒๕๔๕

ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน อาทิ การมีระบบการควบคุมและตรวจสอบกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน การกำหนดความรับผิดชอบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้กระบวนการและขั้นตอนในการบริหารราชการแผ่นดินมีความโปร่งใส เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมและลดการทุจริตในกระบวนการและขั้นตอนการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นต้น

๒. ปัญหาการทุจริตที่ควรมุ่งเน้นแก้ไข จากการศึกษาวิจัยของสมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะ เรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๑๙} คณพล จันท์หอม และคณะ เรื่องประเด็นทางกฎหมายที่เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตที่มีผลกระทบในภาพรวมโดยเฉพาะภาคเอกชน^{๒๐} ปณณ อนนภิบุตร และคณะ เรื่องการปฏิรูประบบงบประมาณของไทยเพื่อต่อต้านการทุจริต^{๒๑} และสุรศักดิ์ ไชยธนกิจ เรื่องการศึกษานำร่องเพื่อสร้างตรชนิจุจริต^{๒๒} เป็นต้น พบว่า มีปัญหาการทุจริตที่มีความสุ่มเสี่ยงและควรมุ่งเน้นแก้ไข ปัญหา คือ การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาการทุจริตในการบริหารงานบุคคล ปัญหาการทุจริตในการออกไปอนุญาต การทุจริตในกระบวนการจัดเตรียมงบประมาณ ซึ่งมีความเสี่ยงหรือช่องโหว่ที่มีโอกาสการทุจริตสูง กล่าวคือ กฎเกณฑ์ควบคุมการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างยังมีไม่เพียงพอ โครงสร้างองค์กรกฎหมายและโครงสร้างกฎหมายยังไม่สนองต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีช่องโหว่ของกฎหมายเปิดให้มีการผูกขาดการใช้อำนาจ มีการร่วมมือกันระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และนักธุรกิจ เพื่อทุจริตคอร์รัปชันโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ

๓. ข้อจำกัดการดำเนินงานเพื่อการปราบปรามการทุจริต จากการศึกษาวิจัยของนิยม รัฐอมฤต เรื่องกระบวนการไต่สวนและการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในระดับสูง : ในอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช.^{๒๓} และอุดม รัฐอมฤต เรื่องความเหมาะสมในการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗^{๒๔} เป็นต้น พบข้อจำกัดการดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต เช่น กระบวนการไต่สวนและการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงมีข้อจำกัดทั้งในด้านกฎหมาย ด้านการบริการ ด้านการเมืองและสังคม กลไกการนำบทบาทของรางวัลนำจับในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมีผลต่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตเพียงเล็กน้อย ข้อจำกัดของมาตรา ๑๕๗ ตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งในเชิงแนวคิดควบคุมตรวจสอบและความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และข้อจำกัดในกรอบอำนาจและการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น

^{๑๙} สมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะวิจัย,การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ๒๕๕๒

^{๒๐} คณพล จันท์หอม และคณะ, โครงการศึกษาประเด็นทางกฎหมายที่เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตที่มีผลกระทบในภาพรวมโดยเฉพาะภาคเอกชน, ๒๕๕๕

^{๒๑} ปณณ อนนภิบุตร และคณะ,การปฏิรูประบบงบประมาณของไทยเพื่อต่อต้านการทุจริต, ๒๕๕๓

^{๒๒} สุรศักดิ์ ไชยธนกิจ, การศึกษานำร่องเพื่อสร้างตรชนิจุจริต, ๒๕๕๔

^{๒๓} นิยม รัฐอมฤต,กระบวนการไต่สวนและการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในระดับสูง : ในอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช., ๒๕๔๘

^{๒๔} อุดม รัฐอมฤต,ความเหมาะสมในการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๒๕๕๕

๔. นโยบายที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย จากการศึกษาวิจัยของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ เรื่องดัชนีคอร์รัปชันของไทย : การสร้างและตรวจสอบความเชื่อถือได้^{๒๕} วิชัย รูปชาติ และคณะ เรื่องการจัดทำ Benchmark ด้านคอร์รัปชันสำหรับประเทศไทย^{๒๖} และเสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ เรื่อง การประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย^{๒๗} เป็นต้น พบว่า มีเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย คือ ๑) การผูกขาดอำนาจ การใช้ดุลพินิจ การตรวจสอบได้ และความโปร่งใสของระบบราชการไทย ๒) กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดและจำแนกสาระสำคัญการวัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันคือ ฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายปฏิบัติ ข้าราชการฝ่ายป้องกันปราบปราม ฝ่ายนักธุรกิจ และประชาชน/สื่อมวลชน ๓) มีตัวชี้วัดการประเมินภาพลักษณ์คอร์รัปชันของไทยจำนวน ๓๒ ตัวชี้วัด ที่ยังไม่มีหน่วยงานใดเก็บข้อมูลไว้เป็นระบบ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ เช่น การนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปใช้พัฒนาการยกระดับภาพลักษณ์สถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย การปรับปรุงและพัฒนาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินงานและให้ความสำคัญในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตที่มีความสำคัญ และสากลให้ความสนใจ เป็นต้น

๕. มาตรการสากลเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จากการศึกษาวิจัยของเอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และคณะ เรื่องมาตรการป้องกันการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน แนวทางการประยุกต์มาตรการสากลเพื่อการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทย^{๒๘} พบว่า มาตรการสากลเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ควรนำมาปรับใช้คือ **มาตรการเชิงสนับสนุน** ได้แก่ มาตรการสำรวจทัศนคติ มาตรการการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อสร้างค่านิยมสังคมปลอดคอร์รัปชัน มาตรการการสร้างเครือข่ายเพื่อการต่อต้านการคอร์รัปชัน มาตรการการสร้างราชการโปร่งใสโดยเน้นการเข้าถึงข้อมูลภาครัฐของสื่อ **มาตรการเชิงปราบปราม** ได้แก่ มาตรการลงโทษโดยการเชือดไก่ให้ลิงดู และ **มาตรการเชิงป้องกัน** ได้แก่ มาตรการคุ้มครองและให้รางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแส มาตรการประมวลจริยธรรม

๖. กระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมและการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จากการศึกษาวิจัยของชัตติยา กรรณสูต และคณะ เรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ของคนไทย^{๒๙} และนุรมาน จินตารา และคณะ เรื่องการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และวินัยของเด็กและเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส^{๓๐} เป็นต้น ที่มุ่งศึกษาวิจัยกระบวนการที่ก่อให้เกิดการกล่อมเกลாதงสังคมและการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้กับคนทุกช่วงวัย เริ่มตั้งแต่เยาวชน คนทำงาน พบว่าการเป็นคนดีที่ซื่อสัตย์นั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญ ๔ อย่าง คือ สถาบันครอบครัว สถาบันโรงเรียน สถาบันศาสนา และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น สื่อมวลชน ผู้บังคับบัญชา เพื่อน เป็นต้น จะมีอิทธิพลต่อการขัดเกลากล่อมให้เป็นคนดีที่ซื่อสัตย์ และการ “สร้างคนดี” ด้วยลักษณะและเนื้อหาของ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จะเริ่มจากเรื่องหลักศรัทธาเป็นอันดับแรก หลังจากนั้นจึงให้ความสำคัญในเรื่องหลักปฏิบัติ และเมื่อหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติเข้มแข็งแล้ว ก็จะเริ่มสอดแทรกเรื่องคุณธรรม

^{๒๕} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ, ดัชนีคอร์รัปชันของไทย : การสร้างและตรวจสอบความเชื่อถือได้, ๒๕๔๕

^{๒๖} ดร.วิชัย รูปชาติ และคณะ, การจัดทำ Benchmark ด้านคอร์รัปชันสำหรับประเทศไทย, ๒๕๕๒

^{๒๗} เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ, โครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย, ๒๕๕๑

^{๒๘} เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และคณะ, แนวทางการประยุกต์มาตรการสากลเพื่อการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทย, ๒๕๕๐

^{๒๙} ชัตติยา กรรณสูต และคณะ, คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ของคนไทย, ๒๕๔๕

^{๓๐} นุรมาน จินตารา และคณะ, การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และวินัยของเด็กและเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส, ๒๕๕๓

๗. การเสริมสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จากการศึกษาวิจัยของอภิชัย พันธเสน และคณะ เรื่องการศึกษาและแนวทางความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต^{๓๑} และแสวง บุญเฉลิมวิภาส และคณะ เรื่องการศึกษาพันธกรณีและความพร้อมของประเทศไทยในการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓^{๓๒} เป็นต้น พบว่า รัฐต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยต้องขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาการร่วมมือระหว่าง ป.ป.ช. กับภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐยินดีร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ แต่การร่วมมืออยู่บนผลประโยชน์ของผู้ขอความร่วมมือมากกว่าเป็นผลประโยชน์ส่วนรวม ปัญหาการร่วมมือระหว่าง ป.ป.ช. กับภาคสถาบันการเงินและภาคธุรกิจเอกชน มีน้อยมากเพราะเกรงจะถูกขึ้นบัญชีดำจากหน่วยงานของรัฐที่จะต้องติดต่อสม่ำเสมอ ปัญหาการร่วมมือระหว่าง ป.ป.ช. กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์เชิงกฎหมาย ไม่ได้เกิดความร่วมมือกับ ป.ป.ช. หรือมีการร่วมมือกันเองภายในเครือข่าย เป็นต้น นอกจากนี้ การจะให้เจตนาธรมณ์ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของทุกภาคส่วนมีความต่อเนื่องนั้น พบว่า ควรต้องมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อต่อต้านการทุจริต ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน คุ่มครองผู้เปิดเผยข้อมูลการทุจริต และส่งเสริมการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากบทบาทของภาคประชาสังคมองค์กรพัฒนาเอกชน จะมีความสำคัญอย่างมากในหลายประเทศ และเป็นปัจจัยความสำเร็จในการต่อต้านการทุจริตในหลายประเทศด้วยเช่นกัน และควรมุ่งเน้นการดำเนินกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ที่จะช่วยทำให้สังคม โดยการนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) GNH (Gross National Happiness) ของประเทศภูฏาน และ CSR (Corporate Social Responsibility) มาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิด และแนวทางในการเผยแพร่ค่านิยมดังกล่าว

ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีความร่วมมือกันอย่างจริงจังในทุกภาคส่วน รวมถึงแก้ปัญหาในเรื่องของความต่อเนื่องของการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันด้วย จึงเห็นควรให้มีการจัดตั้ง “กองทุนต่อต้านการทุจริต” โดยกองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการทำงานของภาคประชาสังคมที่ทำงานต่อต้านการทุจริต หรือจะเรียกในชื่อของ “กองทุนสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” ที่มุ่งเน้นดำเนินกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ นักธุรกิจทั้งในและต่างประเทศเห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของตนอย่างไร อาทิ การทำให้สินค้าและบริการของตนและของประเทศได้รับการยอมรับและประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น

๘. ธรรมชาติของการทุจริตคอร์รัปชันของภาคธุรกิจเอกชนไทย จากการศึกษาวิจัยของ เตือนเต้น นิคมบริรักษ์ และคณะ เรื่องปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน^{๓๓} และวีระพงษ์ บุญโญภาส เรื่องระบบการตรวจสอบการทุจริตในสถาบันการเงิน^{๓๔} เป็นต้น พบว่า ในภาคเอกชนที่ขาดธรรมาภิบาลมักจะเกิดการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมากมาย ซึ่งเกิดจากโครงสร้างและระบบบริหารงานที่เป็นระบบครอบครัว เครือญาติ และพวกพ้อง ภาครัฐขาดธรรมาภิบาล การคอร์รัปชันในหน่วยงานราชการและการเมือง

^{๓๑} อภิชัย พันธเสน และคณะ, การศึกษาและแนวทางความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต, ๒๕๕๐

^{๓๒} แสวง บุญเฉลิมวิภาส และคณะ, การศึกษาพันธกรณีและความพร้อมของประเทศไทยในการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ.๒๐๐๓, ๒๕๕๐

^{๓๓} เตือนเต้น นิคมบริรักษ์ และคณะ, ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน, ๒๕๕๔.

^{๓๔} วีระพงษ์ บุญโญภาส, ระบบการตรวจสอบการทุจริตในสถาบันการเงิน, ๒๕๔๖

อย่างกว้างขวาง การขาดหลักนิติธรรมที่ดีและบริษัท ขาดระบบควบคุมภายในที่ดี ทำให้มีการคอร์รัปชัน เช่น การปล่อยเงินกู้ให้แก่คนรู้จักโดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน การหลีกเลี่ยงภาษี การยกยอกเงินบริษัท การปกปิดข้อเท็จจริง การติดสินบน การฟอกเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันที่ทำให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงในภาคเอกชน เช่น การทุจริตของผู้บริหารบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ การถือหุ้นแทน (Nominee) เพื่ออำพรางการถือครองหุ้น เพื่อเป็นการหลบเลี่ยงข้อจำกัดของการถือครองหุ้นภายใต้กฎหมายการหลบเลี่ยงภาษี การฟอกเงินและการโอนเงินไปยังประเทศที่สาม โดยมีแรงจูงใจในการกระทำผิดเป็นผลประโยชน์ที่มีมูลค่ามหาศาล มีความคุ้มค่าที่จะเสี่ยงกระทำผิด รวมถึงภาคธุรกิจเอกชนที่มีความใกล้ชิดกับนักการเมืองก็จะเกิดการมีผลประโยชน์ร่วมกันของภาคการเมืองและภาคธุรกิจ ที่จะก่อให้เกิดการทุจริตขึ้นโดยเฉพาะการทุจริตเชิงนโยบาย จึงทำให้ภาคเอกชนขาดธรรมาภิบาลที่แอบอิงภาคการเมืองมีพฤติกรรมคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง

๙. การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับชุมชน จากการศึกษาวิจัยของ วันเพ็ญ สุรฤกษ์ และคณะ เรื่องยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในโครงการพัฒนาของรัฐระดับชุมชน^{๓๕} สมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะวิจัย เรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๓๖} และนวนน้อย ตรีรัตน์ เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น^{๓๗} เป็นต้น พบว่า การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับชุมชนนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะชุมชนหรือประชาชนระดับรากหญ้าถือเป็นพื้นฐานของการผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งการทุจริตคอร์รัปชันมักเกิดขึ้นจำนวนมากในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ปัญหาการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง การทุจริตในการบริหารงานบุคคล เป็นต้น ขณะที่ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนยังอยู่ในระดับที่ต่ำ อาจเกิดจากการเกรงกลัวอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นและการขาดปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชนด้วย นอกจากนี้ มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคีรัฐระดับชุมชน ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนทั่วไป เด็กและเยาวชน นักการเมืองท้องถิ่น ฯลฯ โดยมีเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชากรเป้าหมาย ซึ่งใช้กรอบแนวคิด ๓ ด้าน คือ ๑) หลักธรรมทางพุทธศาสนา เน้นการเคารพกฎระเบียบวินัยของครอบครัว สังคม/ชุมชน ๒) หลักการทรงงานของในหลวงเน้นหลักคิดด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๓) หลักสังคม/ชุมชนเข้มแข็ง เน้นการมีอุดมการณ์ร่วมกันในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และได้ยุทธศาสตร์ ๒ ยุทธศาสตร์ คือ ๑) ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งจะมีแผนงานและโครงการละลายพฤติกรรมและการสร้างบุคลากรตัวแทนเครือข่ายชุมชน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกการเป็นคนดี มีจิตอาสา ร่วมช่วยกันเฝ้าระวัง ป้องกัน/ต่อต้านการทุจริต ๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐระดับชุมชน แผนงานและโครงการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจเพื่อการจัดการปัญหาการทุจริตและสังคม/ชุมชนเข้มแข็ง

^{๓๕} วันเพ็ญ สุรฤกษ์ และคณะ, ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในโครงการพัฒนาของรัฐระดับชุมชน, ๒๕๕๖

^{๓๖} ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะวิจัย, การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ๒๕๕๒

^{๓๗} รศ.ดร.นวนน้อย ตรีรัตน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๖

๕.๒ การศึกษาคู่เทียบ (Benchmarking)

ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้มีการศึกษายุทธศาสตร์และกระบวนการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากหน่วยงานต่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย ๓ หน่วยงาน ได้แก่

๑. **Corrupt Practices Investigation Bureau: CPIB^{๓๘}** ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่มีการทำงานเป็นอิสระ มีอำนาจครอบคลุมทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีโครงสร้างการทำงานแบ่งออกเป็นภารกิจ ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านกิจการขององค์กร (Corporate Affairs) ด้านการสืบสวนสอบสวน (Investigations) และด้านการปฏิบัติการ (Operations)

๒. **Independent Commission Against Corruption: ICAC^{๓๙}** ของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นองค์กรอิสระซึ่งขึ้นตรงต่อฝ่ายนิติบัญญัติ มีอำนาจครอบคลุมทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีโครงสร้างการทำงานแบ่งออกเป็นภารกิจ ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติการ (ปราบปราม) (Operations Department) ด้านการป้องกันการทุจริต (Corruption Prevention Department) และด้านการประชาสัมพันธ์ (Community Relations Department)

๓. **Anti-corruption & Civil Rights Commission: ACRC^{๔๐}** ของสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) เป็นหน่วยงานรัฐที่ขึ้นตรงต่อประธานาธิบดี โดยมีโครงสร้างการทำงานแบ่งออกเป็น ภารกิจ ๔ ด้าน ได้แก่ สำนักผู้ตรวจการแผ่นดิน (Ombudsman Bureau) สำนักการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Bureau) สำนักการบริหาร (Administrative Appeals Bureau) และการพัฒนาสถาบัน (Institutional Improvement)

เนื่องจากประเทศเหล่านี้เป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในเชิงประจักษ์และได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีผลการจัดอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘^{๔๑} อยู่ในอันดับที่ ๘, ๑๘ และ ๓๗ ตามลำดับ รวมทั้งมีสภาพบริบททางสังคมและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับประเทศไทย ซึ่งสามารถนำวิธีการดำเนินงานมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ และเท่าทันกับสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทั้งนี้ มีข้อค้นพบจากการศึกษาที่สามารถกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ ดังนี้

^{๓๘} ที่มา <https://www.cpiib.gov.sg/> สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม ๒๕๕๙

^{๓๙} ที่มา <http://www.icac.org.hk/mobile/en/home/index.html> สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม ๒๕๕๙

^{๔๐} ที่มา <http://www.acrc.go.kr/eng/index.do> สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม ๒๕๕๙

^{๔๑} ที่มา <http://www.transparency.org/cpi2015> สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๑. แนวทางการดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต

๑.๑ การแก้ไขกฎหมายและการบังคับใช้

CPIB ของสิงคโปร์มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตให้ชัดเจนอยู่เสมอ มีการออกกฎหมายเพื่อลดการใช้ดุลยพินิจหรืออำนาจตีความของเจ้าหน้าที่รัฐ และเพิ่มบทลงโทษ ในกฎหมาย ทั้ง ๓ ประเทศ คือ สิงคโปร์ ฮองกง และเกาหลีใต้ ต่างมีการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้รับสินบน อาทิ ในประเทศ สิงคโปร์ ผู้ที่กระทำความผิดฐานรับสินบนจะต้องถูกลงโทษจำคุก/ปรับ และชดใช้เงินเท่ากับจำนวนสินบนที่ได้รับ ส่วนในฮองกง หากมีการรับสินบนหรือเรียกรับสินบนจะต้องถูกกำหนดฐานความผิดเพิ่มเติมทุกกรณี โดยไม่ต้อง พิสูจน์เจตนาและแรงจูงใจในการรับของตอบแทน ส่วนผู้ที่ให้สินบนนั้น กฎหมายฮองกงและเกาหลีใต้จะกำหนดให้ ครอบคลุมการกระทำทั้งของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลด้วย ประเทศไทยจึงควรมีการตรากฎหมายหรือปรับปรุง กฎหมายให้มีความทันสมัย เท่าทันการทุจริตในรูปแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้การทำการทุจริตได้ยากขึ้น หรือการกำหนดบทลงโทษที่ทำให้ผู้ที่ทำการทุจริตเกิดความเกรงกลัว และที่สำคัญต้องมีมาตรการในการบังคับใช้ กฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์และเกิดประสิทธิภาพ

๑.๒ ระบบรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต

CPIB ของประเทศสิงคโปร์ และ ICAC ของฮองกง มีการตอบสนองต่อเรื่องร้องเรียนอย่างรวดเร็ว โดยให้ความสำคัญกับคดีทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นคดีขนาดเล็กหรือคดีขนาดใหญ่ และให้ความสำคัญกับการรักษา ความลับของผู้ร้องเรียน โดยประเทศฮองกงมีระบบรับเรื่องร้องเรียนตลอด ๒๔ ชั่วโมง และมีทีมสืบสวนสอบสวนที่ เตียมพร้อมปฏิบัติงานตลอดเวลา (Standby) โดยเจ้าหน้าที่จะเชิญผู้แจ้งเบาะแสมาให้ข้อมูลภายใน ๔๘ ชั่วโมง หลังได้รับเรื่องร้องเรียน และดำเนินการติดตามสอบสวนแล้วรายงานผลให้ประชาชนทราบ ส่วนประเทศสิงคโปร์ หลังจากได้รับเรื่องร้องเรียนแล้วจะพิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไรภายใน ๑๔ วัน ในขณะที่ ACRC ของเกาหลีใต้ มีแผนกรับเรื่องร้องเรียนซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทของเรื่องร้องเรียนเป็นการเฉพาะ และมีศูนย์รับเรื่องร้องเรียน แบบ one-stop services ซึ่งเป็นระบบ online portal system ให้บริการ ๑๒ ภาษา จากตัวแบบของ ทั้ง ๓ ประเทศทำให้ประชาชนไว้วางใจและร่วมมือในการแจ้งเบาะแสที่เป็นประโยชน์ ส่งผลให้การปราบปราม การทุจริตรวดเร็วและเห็นผล ซึ่งระบบรับเรื่องร้องเรียนและปฏิบัติงานเชิงรุกในรูปแบบดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้น ในประเทศไทย จึงควรนำแนวทางเหล่านี้มาพัฒนาเป็นนวัตกรรมสำหรับรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต เพื่อให้ระบบ รับเรื่องร้องเรียนของประเทศไทยมีความสะดวก รวดเร็ว และสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนมากขึ้น

๑.๓ การสืบสวนสอบสวน

CPIB ของประเทศสิงคโปร์ มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินคดีให้แล้วเสร็จ ส่วน ICAC ของ ฮองกง มี Quick Response Team เพื่อพิจารณาสำหรับคดีการทุจริตขนาดเล็ก ๆ และไม่ยุ่งยาก ทั้ง ๒ ประเทศมี การบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการประสานงานกับต่างประเทศเพื่อให้ ได้มาซึ่งข้อมูลและพยานหลักฐานหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะฮองกงจะมีการใช้ข้อมูลเทคโนโลยี สารสนเทศจากหน่วยสืบราชการลับ (Intelligence Agency) อีกด้วย ซึ่งแนวคิดและการดำเนินการเหล่านี้ ควรนำมาปรับใช้กับการปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย ด้วยการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินคดี ซึ่งจำแนกตามประเภทของคดี พัฒนากลไกพิเศษ (Fast Track) ด้านการบริหารงานคดีเพื่อความรวดเร็ว ในการดำเนินคดี และพัฒนาระบบเพื่อช่วยในการประสานงานและบูรณาการการข่าวและข้อมูลร่วมกันระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๔ การคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแส

ทุกประเทศมีมาตรการคุ้มครองพยาน แต่ ACRC ของเกาหลีใต้มีแผนตรวจสอบการแจ้งเบาะแส และการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสโดยเฉพาะ ซึ่งเน้นการรักษาความลับของผู้แจ้งเบาะแสอย่างเข้มงวด และมีมาตรการรับประกันให้ผู้แจ้งเบาะแสที่ได้รับผลกระทบสามารถกลับเข้าทำงานในตำแหน่งเดิมได้ โดยการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสนั้น ACRC จะประสานงานกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสรวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้แจ้งเบาะแสด้วยหากผู้แจ้งเบาะแสร้อง นอกจากนี้ ยังมีการให้รางวัลกับผู้แจ้งเบาะแสสูงสุดถึง ๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หากนำไปสู่การติดตามทรัพย์สินคืนแผ่นดินได้ เป็นต้น ดังนั้น ประเทศไทยแม้ว่าจะมีกฎหมายการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแสรอยู่แล้ว แต่ควรมีการกำหนดให้มีการบังคับใช้อย่างจริงจังและอาจจัดตั้งเป็นหน่วยงานเฉพาะเพื่อคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตโดยตรง

๑.๕ การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

CPIB ของสิงคโปร์มีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐทุกคนต้องแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน แล้วเปิดเผยต่อสาธารณชนทุกปี รวมไปถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย ทั้งนี้เพื่อความโปร่งใส และลดโอกาสในการกระทำการทุจริต สำหรับประเทศไทยมีการกำหนดให้มีการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เฉพาะนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงเท่านั้น จึงอาจนำแนวทางดังกล่าวมาปรับใช้กับประเทศไทยหรืออาจพัฒนาเป็นนวัตกรรมเพื่อการตรวจสอบเส้นทางการเงินและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ

๒. แนวทางการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริต

๒.๑ การปรับเปลี่ยนฐานความคิดของประชาชน

ICAC ของฮ่องกงและ ACRC ของเกาหลีใต้มีการปลูกฝังแนวความคิดเรื่องผลประโยชน์สาธารณะ และทัศนคติต่อปัญหาการทุจริต ผ่านการจัดทำสื่อหรือเครื่องมือการเรียนการสอนสมัยใหม่เพื่อเผยแพร่และให้ความรู้แก่ประชาชน โดยการนำเอาคดีการทุจริตที่เกิดขึ้นจริงมาจัดทำเป็นละครโทรทัศน์ หรือนำคดีที่พิจารณาชี้มูลความผิดแล้วมาจัดทำเป็นสื่อในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ภาพกราฟิก (Infographics) แอปพลิเคชัน (App on Smartphone) ภาพยนตร์สั้น (Clip Video) เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจง่ายและเข้าถึงประชาชน ประเทศไทยจึงควรนำเทคนิคหรือแบบอย่างของประเทศเหล่านี้มาพัฒนาหรือคิดค้นนวัตกรรมใหม่ เพื่อช่วยในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน

๒.๒ ด้านการศึกษา

ACRC ของเกาหลีใต้ มีการจัดทำหลักสูตรว่าด้วยศีลธรรมจรรยาเพื่อปลูกฝังเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ผ่านสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ซึ่งจะคล้ายกับ ICAC ของฮ่องกง ที่มีหลักสูตรการจัดการอบรม/ให้การศึกษาซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม (Tailor-made Programs) เช่น กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มข้าราชการ และกลุ่มเด็ก/วัยรุ่น เป็นต้น ดังนั้น ประเทศไทยควรนำแนวทางดังกล่าวมาพัฒนาเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยบรรจุอยู่ในทุกระดับชั้นและเนื้อหาหลักสูตรต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยด้วย

๒.๓ การให้ข้อเสนอแนะแก่รัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ

CPIB ของสิงคโปร์ และ ICAC ของฮ่องกง มีการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะแก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐในกรณีที่ขั้นตอนการกำหนดนโยบายหรือขั้นการทำงานบางประการอาจจะนำมาสู่การทุจริตได้ ซึ่งเป็นการป้องกันการทุจริตตั้งแต่จุดเริ่มต้น แต่ในส่วนของประเทศไทยนั้นเป็นเพียงการให้ข้อเสนอแนะหลังจากที่มีการดำเนินนโยบายออกมาแล้ว ดังนั้น ควรพัฒนาให้มีแนวทางการป้องกันการทุจริตในทุกขั้นตอนของนโยบายสาธารณะ (Policy Cycle)

๒.๔ การประเมินความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐและเจ้าหน้าที่รัฐ

ACRC ของเกาหลีใต้ มีการพัฒนาระบบการประเมินความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity Assessment) โดยสำรวจจากประชาชนผู้เข้ารับบริการและเจ้าหน้าที่หน่วยงาน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงระบบการทำงานของภาครัฐ รวมไปถึงการประเมินความโปร่งใสของเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงอีกด้วย ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้นำแนวทางการประเมินความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐมาปรับประยุกต์ใช้กับระบบการประเมินของประเทศไทย โดยใช้ชื่อว่า การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA)

๓. แนวทางด้านบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล (HRM & HRD)

๓.๑ การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร (Recruitment and Selection)

CPIB ของสิงคโปร์ มีการนำระบบคุณธรรมมาใช้ในการคัดสรรบุคลากร โดยได้ออกแบบระบบการคัดเลือกบุคลากร (System of Recruitment Investigation) เช่น การทดสอบด้านจิตใจ ทักษะคิด การทดสอบไหว้เคราะห์คิดเพื่อดูทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น ส่วน ICAC ของฮ่องกงจะคัดเลือกบุคลากรด้านการปราบปรามการทุจริตที่มีความเชี่ยวชาญในหลากหลายสาขา อาทิ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวน นิติบัญชี (Forensic Accountant) เป็นต้น เพื่อให้รู้เท่าทันการทุจริตและตรวจสอบได้ในทุกช่องทาง ดังนั้น ควรพัฒนาบุคลากรด้านการปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยให้มีทักษะรอบด้านหรืออาจบูรณาการการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓.๒ การพัฒนาบุคลากร (Development)

CPIB ของประเทศสิงคโปร์ ให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรขององค์กรให้มีความเป็นมืออาชีพ (Professional) ด้วยการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ อาทิ การวางแผนคดี การสอบสวน การออกงานภาคสนาม และฝึกอบรมให้กับบุคลากรทั้งภายในและต่างประเทศ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยจึงควรมีแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นกับการดำเนินงานโดยอาจประสานงานกับหน่วยงานต่อต้านการทุจริตในต่างประเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อให้บุคลากรมีขีดความสามารถที่เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ

๔. เจตจำนงของผู้นำ

ประเทศสิงคโปร์และฮ่องกงมีผู้นำทางการเมืองที่มีจิตสำนึกที่ดี ไม่กระทำการคอร์รัปชัน รวมทั้งมีความตั้งใจและกระทำจริงในการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันของประเทศ (Political Will)^{๔๖} แม้ว่าในอดีตฮ่องกงจะมีการทุจริตมากก็ตาม ผู้นำประเทศจึงมีส่วนสำคัญอย่างมากในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรมีแนวทางในการรักษาและขยายผลเจตจำนงด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้คงอยู่ต่อไป

ดังนั้น การจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จะได้นำการศึกษาคู่เทียบ (Benchmarking) ไปประยุกต์ใช้หรือนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นกลยุทธ์ แนวทาง/มาตรการ หรือกลไก เพื่อพัฒนากระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างเท่าทัน ตลอดจนเกิดเป็นสังคมที่ไม่ยอมรับและร่วมต้านการทุจริตเฉกเช่นนานาประเทศต่อไป

---

^{๔๖} ศิริวรรณ มนอัทรระผดุง. (๒๕๕๕). บทความปัญหาการคอร์รัปชันของไทย กรณีศึกษาสิงคโปร์และฮ่องกง

๖. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

๖.๑ การดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยการใช้เทคนิค SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งประกอบไปด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก โดยวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (Strength, Weakness, Opportunity, and Threat Analysis : SWOT Analysis) เพื่อรองและพิจารณาตัวแปรที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฯ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมนั้นมีความสำคัญอย่างมาก เพราะนอกจากจะเป็นการประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อค้นหาจุดแข็งที่ควรเสริมสร้างความเข้มแข็ง และจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังเป็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก ในบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่มีความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการดำเนินการ อีกทั้งเพื่อหายุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการรับมือกับสภาพแวดล้อมเชิงลบและแสวงหาโอกาสจากสภาพแวดล้อมเชิงบวกเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเกิดผลที่ดีกว่า

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็งและจุดอ่อน) ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้นำหลักการ McKinsey's ๗S Model มาใช้เป็นกรอบในการกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกตัวแปรที่มีผลกระทบท่อการดำเนินงานขององค์กรออกเป็น ๗ กลุ่มตัวแปร ประกอบด้วย

๑. S - Strategy	ตัวแปรด้านยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ ในการปฏิบัติ
๒. S - Structure	ตัวแปรด้านโครงสร้างในการปฏิบัติ
๓. S - Style	ตัวแปรด้านรูปแบบการบริหารในการปฏิบัติ
๔. S - System	ตัวแปรด้านระบบการในปฏิบัติ
๕. S - Staff	ตัวแปรด้านบุคลากรในการปฏิบัติ
๖. S - Skill	ตัวแปรด้านทักษะและองค์ความรู้ในการปฏิบัติ
๗. S - Shared value	ตัวแปรเรื่องค่านิยมร่วมในการปฏิบัติ

ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาสและอุปสรรค) ได้วิเคราะห์โดยนำหลักการ PEST⁺ Model ซึ่งประกอบด้วย ๗ มิติ ดังนี้

๑. P - Political	มิติทางการเมือง เช่น ระบบการเมือง รูปแบบการปกครอง
๒. E - Economic	มิติทางเศรษฐกิจ เช่น การค้า การลงทุน การดำเนินธุรกิจ สภาพเศรษฐกิจ

- ๓. S – Social   มิติทางสังคม เช่น วิถีชีวิต ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา
- ๔. T – Technology   มิติทางเทคโนโลยี เช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรมต่าง ๆ
- ๕. L – Legal   มิติทางกฎหมาย เช่น รัฐธรรมนูญ พ.ร.บ. กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ๖. I – International   มิติทางด้านต่างประเทศ เช่น ข้อกำหนดของสากล ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- ๗. G – Government   มิติทางด้านนโยบายรัฐบาล/ระบบราชการ

๖.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิด

ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ได้มีการรวบรวมมาจากการทบทวนเอกสารรายงานต่าง ๆ การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การรับฟังความคิดเห็น และการประชุมเชิงปฏิบัติการ สามารถสรุปผลในภาพกว้างตามทฤษฎีที่ใช้การวิเคราะห์ได้ดังนี้

สภาพแวดล้อมภายในที่เป็น "จุดแข็ง" ของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีดังนี้

ด้านยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ (Strategy) การปฏิบัติการกิจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมียุทธศาสตร์ชาติฯ เป็นเครื่องมือที่ถูกนำไปใช้เป็นกรอบชี้้นำในการจัดทำแผนในระดับรอง ส่งผลให้การปฏิบัติต้องค้ำพอง ในทุกภาคส่วนมีเป้าหมายเพื่อการบรรลุเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านโครงสร้าง (Structure) หน่วยงานปฏิบัติการกิจหลายหน่วยงานมีการขยายโครงสร้างไปยังส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ ทำให้การปฏิบัติการกิจงานถูกกระจายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ไม่กระจุกตัวอยู่แต่ส่วนกลาง ส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเกิดผลสัมฤทธิ์ในระดับพื้นที่มากยิ่งขึ้น

ด้านรูปแบบ (Style) หน่วยงานปฏิบัติการกิจมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนอื่น ๆ ในรูปแบบของการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ส่งผลให้การปฏิบัติยุทธศาสตร์ชาติฯ นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง

ด้านระบบ (System) หน่วยงานปฏิบัติการกิจมีระบบการป้องกัน ปราบปราม และป้องปรามการทุจริตที่มีความน่าเชื่อถือ อีกทั้งมีโครงสร้างที่รองรับภารกิจงานกระจายในระดับพื้นที่ ส่งผลดีต่อการปฏิบัติการกิจงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น

ด้านบุคลากร (Staff) หน่วยงานปฏิบัติการกิจหลายหน่วยงานมีอัตรากำลังจำนวนมากซึ่งคัดเลือกจากความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับงาน ส่งผลให้การปฏิบัติการกิจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีความพร้อมในด้านจำนวนของบุคลากรมากยิ่งขึ้น

ด้านทักษะ (Skill) บุคลากรของหน่วยงานปฏิบัติการกิจมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และมีทักษะที่เป็นสหวิชาชีพ ทำให้สามารถนำความรู้สหวิชาเหล่านั้นมาใช้เพื่อปฏิบัติการกิจด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้ดียิ่งขึ้น

ด้านค่านิยม (Shared Value) หน่วยงานปฏิบัติการกิจมีค่านิยมความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานที่สำคัญร่วมกัน ส่งผลดีต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติฯ ที่มีร่วมกัน

สภาพแวดล้อมภายในที่เป็น "จุดอ่อน" ของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีดังนี้

ด้านยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ (Strategy) ยังขาดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ ที่สำคัญหลายด้าน เช่น ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการด้านการป้องกัน เมื่อยุทธศาสตร์ไม่ชัดทำให้การทำงานกับภาคส่วนอื่น ๆ เป็นไปด้วยความลำบาก ขาดยุทธศาสตร์ด้านการสร้างกระแสสังคม “รังเกียจ” คนโกง ขาดยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารต่อสังคมให้เกิดการตื่นตัวในสังคม ทำให้การปฏิบัติงานยังไม่ประสบความสำเร็จและไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อสังคมในวงกว้างเท่าที่ควร

ด้านโครงสร้าง (Structure) การขยายโครงสร้างของหน่วยงานปฏิบัติการไปยังภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยังขาดแคลนทรัพยากรที่สำคัญ โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคล ส่งผลให้การดำเนินงานในระดับพื้นที่นั้นยังไม่สามารถบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ของการขยายโครงสร้างเท่าที่ควร

ด้านรูปแบบ (Style) ภายในหน่วยงานปฏิบัติการยังขาดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง อีกทั้งหน่วยงานปฏิบัติการยังขาดความชัดเจนในการดำเนินการร่วมกันและการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ นั้น มีลักษณะเป็นการทำพอเป็นพิธี ยังไม่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติอย่างแท้จริง อีกทั้งรูปแบบการทำงานยังไม่มี ความเท่าทันต่อการทุจริตที่มีพลวัต

ด้านระบบ (System) หน่วยงานปฏิบัติการมีระบบการทำงานที่มีขั้นตอนที่สับสนและมีความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน เช่น ระบบอนุกรรมการ ระบบคณะทำงาน เป็นต้น ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน อีกทั้งการบริหารงานยังมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ขาดทิศทางที่ชัดเจน จนเป็นอุปสรรคในการทำงาน และยังขาดช่องทางการร้องเรียนการทุจริตที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมทั้งยังขาดระบบการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และบทลงโทษ หากเกิดความล่าช้าในกระบวนการไต่สวน ส่งผลให้ภารกิจด้านการปราบปรามการทุจริตที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จตามความคาดหวังของสังคมซึ่งส่งผลทางลบต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน

ด้านบุคลากร (Staff) อัตรากำลังขององค์กรอิสระและหน่วยงานปฏิบัติการบางหน่วยงานยังไม่มี การกระจายไปยังส่วนภูมิภาคเท่าที่ควร ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานปฏิบัติ

ด้านทักษะ (Skill) บุคลากรยังขาดองค์ความรู้ในเชิงลึกสำหรับการทำความเข้าใจกับรูปแบบการทุจริตที่เปลี่ยนแปลงไป และในปัจจุบันก็ยังขาดการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้เพื่อสนับสนุนทักษะในการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ส่งผลให้การบูรณาการและพัฒนาองค์ความรู้ที่มาจากสหวิชาการไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ด้านค่านิยม (Shared Value) หน่วยงานปฏิบัติการเน้นการดำเนินงานใน “เชิงรับ” มากกว่า “เชิงรุก” ทำให้ผลการดำเนินงานไม่สามารถสร้างความเกรงกลัวให้ผู้กระทำทุจริต อีกทั้งไม่สามารถตามทันสถานการณ์การทุจริตที่มีความเป็นพลวัตสูงได้อย่างทันท่วงที

สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็น "โอกาส" ของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีดังนี้

P – Political มิติทางการเมือง รัฐบาลมีเจตนาจริงจังในการใช้มาตรา ๔๔ และคำสั่ง คสช. ฉบับที่ ๖๙/๒๕๕๗ เพื่อแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

E – Economic มิติทางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนในภาคธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศต่างให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล และให้ความสำคัญกับข้อมูลการจัดอันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) และการดำเนินการตามมาตรฐานสากลในรูปแบบต่าง ๆ อีกทั้งแนวโน้มของการลงทุนข้ามชาติจะเป็นทศวรรษแห่งเอเชียจะเน้นเรื่องความโปร่งใส และการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน (Red Tape) เป็นต้น

S – Social มิติทางสังคม มีการส่งเสริม สนับสนุน ภาครัฐหรือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ ให้ร่วมกันต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม เช่น สังคม เด็ก และเยาวชน และกระแสของสังคมแสดงถึงความต้องการที่จะเห็นภาพของการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันที่เป็นรูปธรรมและชัดเจน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

T – Technology มิติทางเทคโนโลยี มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยพัฒนาระบบการบริการสาธารณะ ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้เกิดความโปร่งใส และตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้ และในปัจจุบันเทคโนโลยียังเป็นสิ่งสำคัญที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้กระจายตัวออกไปยังสังคมในวงกว้าง

L – Legal มิติทางกฎหมาย รัฐธรรมนูญสามารถคานอำนาจทางการเมือง บริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการ ถือเป็นโอกาสที่สำคัญในการกำหนดแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะการคานอำนาจทางการเมืองให้ไม่สามารถแทรกแซงฝ่ายข้าราชการประจำได้ อีกทั้งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มีการกำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ในการให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต และในปัจจุบันยังมีกระบวนการในการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายให้สามารถตอบสนองต่อการปฏิบัติงาน และบังคับใช้ได้จริง และใช้กลไกทางกฎหมายเป็นแนวทางในการปฏิรูปกลไกหลักด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น การเสนอจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษ และการเตรียมเสนอร่างการดำเนินการเกี่ยวกับ คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นต้น

I – International มิติทางด้านต่างประเทศ มีการดำเนินงานตามพันธสัญญาระหว่างประเทศทั้งในระดับโลก และระดับภูมิภาค สู่การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้เกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติและบังคับใช้กฎหมาย การมีบทเรียนจากการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศต่าง ๆ มาปรับใช้ในการดำเนินงานภายในประเทศ เช่น กลไกการตรวจสอบ การคานอำนาจ กลไกการพัฒนาและมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมแบบ Collaborative ในประเทศที่ประสบความสำเร็จและสามารถแก้ไขปัญหาได้ เช่น สิงคโปร์ ฮอลแลนด์ เกาหลี

G – Government มิติทางด้านนโยบายรัฐบาล/ระบบราชการ นโยบายของรัฐบาลมีความต้องการส่งเสริมภาพลักษณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและนอกประเทศ และให้ความสำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน โดยอาศัยการปฏิรูปและบูรณาการการทำงานในทุกภาคส่วน ปฏิบัติมาตรการและกลไกการป้องกันการทุจริตที่มีการพัฒนารูปแบบให้มีความสอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหาของการทุจริตที่เกิดขึ้น

สำหรับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็น "อุปสรรค" ของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีดังนี้

P – Political มิติทางการเมือง มาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการเข้าสู่อำนาจรัฐหรือการเลือกตั้ง ยังขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง ส่งผลให้ได้นักการเมืองที่มุ่งเข้ามาหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง

E – Economic มิติทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยเป็นประเทศเปิดเสรีทางการค้า ทำให้เผชิญกับปัญหาที่ตามมากับธุรกิจประเภทกิจการข้ามชาติ ซึ่งบางครั้งเข้ามาด้วยอิทธิพล ก่อให้เกิดปัญหาการทุจริตในส่วนต่าง ๆ เกิดปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ เกิดการฟอกเงิน ตามมาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ นโยบายการดำเนินงานทางการค้าที่ผูกขาดตลาดและกีดกันทางการค้า ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ส่งผลให้ ภาคธุรกิจเอกชนมีค่านิยมในการให้สินบนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อมุ่งหวังให้อำนวยความสะดวกกับตนเอง และเกิดปัญหาอาชญากรรมปกขาวในภาคธุรกิจ เกิดการทุจริตใหญ่ ๆ และการให้เล็ก ๆ เช่น ส่วยรายวัน กลายเป็นเรื่องแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ให้กับผู้รับ

S – Social มิติทางสังคม บริบทสังคมที่ยังไม่เอื้อต่อการปฏิรูป พัฒนาและเปลี่ยนแปลง กระบวนทัศน์ในการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เนื่องจากสังคมไทยมีวัฒนธรรมยอมรับ ระบบอุปถัมภ์ รอมชอม และประชาชนยังขาดค่านิยมร่วมในการร่วมต้านทุจริต และยังเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของชาติบ้านเมือง

T – Technology มิติทางเทคโนโลยี การดำเนินธุรกรรมทางธุรกิจในปัจจุบันได้พัฒนาโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นเครื่องมือ เป็นรูปแบบไซเบอร์ เกิดการบิดเบือนและใช้ช่องทางการทุจริต เช่น ระบบ e-bidding และ e-market เป็นต้น

L – Legal มิติทางกฎหมาย กระบวนการทางกฎหมายที่มีขั้นตอนซ้ำซ้อนและมากเกินไป ก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดี และขาดการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เต็ดขาด การทำงานยังคงยึดติดกับกับขั้นตอนทางกฎหมายที่ยากต่อการปฏิบัติ ส่วนการตรวจสอบทรัพย์สินซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการปราบปรามการทุจริต และการขัมมูลร่ำรวยผิดปกติ ต่างยังคงให้ความสำคัญกับมาตรา ๓๒, ๓๔, ๔๑ และ ๑๑๙ ที่มุ่งเน้นการตรวจสอบเชิงปริมาณมากกว่าการตรวจสอบเชิงคุณภาพจนเป็นปัญหาในการดำเนินงานที่ล่าช้า และสร้างปัญหาสะสม

I – International มิติทางด้านต่างประเทศ ต่างประเทศไม่เชื่อถือต่อความโปร่งใส และการบริหารงานภาครัฐไทย ซึ่งภาครัฐไทยขาดการดำเนินการตามพันธกรณีที่ตกลงตามอนุสัญญา UNCAC

G – Government มิติทางด้านนโยบายรัฐบาล/ระบบราชการ เกิดการทุจริตในภาครัฐอย่างต่อเนื่อง จนประชาชนมีทัศนคติในแง่ลบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความร่วมมือในการป้องกันการทุจริตกับประชาชน อีกทั้งประชาชนยังมองว่าหน่วยงานของรัฐไม่มีความจริงจังต่อการแก้ไขปัญหาทุจริต เป็นเพียงแต่ทำตามข้อตกลง ตัวชี้วัด ทำแบบลูบหน้าปะจมูก ขาดความต่อเนื่อง และยังพบว่าบางหน่วยงานสร้างเอกสารหลักฐานขึ้นมาเพื่อให้ผ่านตัวชี้วัดเท่านั้น

๖.๓ การจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรสภาพแวดล้อม

เมื่อทำการวิเคราะห์รวบรวมตัวแปรสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด จนทราบถึงตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้ง ๔ ด้าน คือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ก็นำตัวแปรดังกล่าวมาศึกษาทบทวนเชิงลึกแตกย่อยในรายละเอียดของแต่ละมิติให้ครบถ้วนเป็นตัวแปรย่อยภายใต้กรอบแนวคิด แล้วนำตัวแปรที่ได้เหล่านั้นไปจัดลำดับความสำคัญ เพื่อให้ทราบถึงตัวแปรที่มีลำดับความสำคัญสูง ซึ่งบ่งชี้ได้ว่าตัวแปรนั้นสามารถก่อให้เกิดผลกระทบที่หลากหลาย เพื่อนำข้อมูลตัวแปรที่จัดลำดับความสำคัญแล้วไปใช้ในการประกอบการวิเคราะห์แนวโน้ม ตลอดจนค้นหาประเด็นชี้นำเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ

โดยการจัดอันดับความสำคัญของตัวแปรสภาพแวดล้อมนั้น ได้นำตัวแปรสภาพแวดล้อมทั้ง ๔ ด้าน มาจัดลำดับตามเกณฑ์และเลือกใช้ตัวแปรที่มีความสำคัญสูงสุด (A) และตัวแปรที่มีความสำคัญสูง (B) เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบ (Impact) ในวงกว้าง โดยใช้กรอบแนวคิด Balanced Scorecard ซึ่งมีเกณฑ์ของการวิเคราะห์ที่ให้ความสำคัญของปัจจัย ๔ ประการ ประกอบกับการวิเคราะห์ด้วยเกณฑ์ปัจจัยที่ส่งผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอีก ๑ เกณฑ์ ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๖.๑ เกณฑ์การวิเคราะห์ตัวแปรสภาพแวดล้อม ๕ ด้าน

	เกณฑ์การวิเคราะห์
เกณฑ์ที่ ๑	เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความคุ้มค่าในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
เกณฑ์ที่ ๒	เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรป้องกันและปราบปรามการทุจริต
เกณฑ์ที่ ๓	เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตอบสนองสังคมและประชาชน
เกณฑ์ที่ ๔	เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถ/สมรรถนะและการพัฒนานวัตกรรมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
เกณฑ์ที่ ๕	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของตัวแปรที่มีผลกระทบในวงกว้าง (คัดเลือกเฉพาะตัวแปรเกรด A และ B) แสดงตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๖.๒ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) ที่มีอิทธิพลสูง

ลำดับ	ประเด็น	เกรด
S1	ความเป็นอิสระในการดำเนินการตามกฎหมาย	A
S2	มีการกระจายโครงสร้างสู่ภูมิภาค	A
S3	เจ้าหน้าที่มาจากสหวิทยาการ ทำให้มีความหลากหลายทางวิชาการ	A
S4	หน่วยงานมีการบูรณาการงบประมาณฯ ร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ	A
S5	การแบ่งโครงสร้างการทำงานภายในหน่วยงานขับเคลื่อนอย่างชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ	A
S6	มาตรการเสริม มาตรา ๑๐๐ และ ๑๐๓/๗ และเครื่องมือเสริม ITA เสริมยุทธศาสตร์	B
S7	ผู้บริหารองค์กรมีศักยภาพเป็นที่ประจักษ์ได้รับการยอมรับ	B
S8	มียุทธศาสตร์ชาติฯ เป็นเครื่องมือกำหนดบทบาททิศทางการขับเคลื่อนทำให้เกิดการบูรณาการงบประมาณและการบริหาร	B
S9	ศูนย์ประมวลผลข้อมูลฯ เป็นกลไกการประสานและติดตามการขับเคลื่อนฯ	B
S10	เจ้าหน้าที่มีทักษะความรู้เฉพาะทางและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	B
S11	การสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตได้รับความร่วมมือที่ดีจากเด็กและเยาวชน	B
S12	มีการจัดทำ MOU กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ครอบคลุมภารกิจ ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดความร่วมมือได้	B
S13	หน่วยงานมีอัตรากำลังเพียงพอและเหมาะสมกับภารกิจ	B
S14	เจ้าหน้าที่มีค่านิยมความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิบัติงาน	B
S15	มีคณะกรรมการ/อนุกรรมการ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย	B

ตารางที่ ๖.๓ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อน (Weaknesses) ที่มีอิทธิพลสูง

ลำดับ	ประเด็น	เกรด
W1	การทำงานยังเป็นรูปแบบในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก	A
W2	การทำงานมีขั้นตอนที่เป็นทางการมากในระบบอนุกรรมการ	A
W3	การทำ MOU ไม่ได้นำไปปฏิบัติ	A
W4	ขาดความชัดเจนในการบูรณาการร่วมกัน	A
W5	กระบวนการแสวงหาพยานหลักฐานและไตสวนมูลฟ้องมีความล่าช้า	A
W6	รูปแบบการบริหารยังเป็นแบบข้าราชการประจำ	B
W7	การขับเคลื่อนฯ ยังขาดการบริหารเชิงยุทธ์	B
W8	ขาดการประสานงานด้านการประชาสัมพันธ์ และการสร้างกระแสสังคม	B
W9	ภารกิจสร้างจิตสำนึกยังไม่มีประสิทธิภาพ	B
W10	ส่วนใหญ่เป็นการชี้มูลความผิดเจ้าหน้าที่ระดับล่าง	B
W11	ขาดระบบติดตามตรวจสอบประเมินผล	B
W12	แผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ใช้ภาษายากต่อการทำความเข้าใจ มีวิธีปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน	B
W13	ขาดการสร้างค่านิยมร่วมต่อต้านการทุจริตที่เป็นเอกภาพ	B
W14	ระบบสนับสนุนข่าวและฐานข้อมูลขาดการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน	B
W15	ช่องทางความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเบาะแสและพยานหลักฐานข้ามพรมแดนยังไม่เพียงพอ	B

ตารางที่ ๖.๔ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นโอกาส (Opportunities) ที่มีอิทธิพลสูง

ลำดับ	ประเด็น	เกรด
O1	บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ส่งเสริมการต่อต้านการทุจริต	A
O2	แผนพัฒนาฯ ๑๒ มุ่งให้คนไทยเป็นคนเก่งและดี	A
O3	มีกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายในการป้องกันและแก้ไขการทุจริต	A
O4	มีสื่อออนไลน์ที่ทันสมัยใช้เป็นช่องทางส่งข้อมูลได้รวดเร็ว	A
O5	นโยบายรัฐมุ่งปราบปรามการทุจริตให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล	A
O6	ภาคธุรกิจเอกชนตื่นตัว และเริ่มรวมตัวกันในการสร้างความโปร่งใส	B
O7	การค้าการลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ให้การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐ	B
O8	สังคมมีความต้องการเห็นการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่เป็นรูปธรรมและมีระยะเวลาในการดำเนินคดีที่รวดเร็วขึ้น	B
O9	ค่า CPI ทำให้แต่ละภาคส่วนมีจุดประสานทิศทางร่วมกัน	B
O10	กฎหมายเกิดใหม่มีความเฉพาะด้าน ลดระยะเวลาการตีความ	B
O11	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความโลภน้อยลง ส่งผลให้แนวโน้มการทุจริตลดลงด้วย	B
O12	หลักคำสอนของศาสนาชี้ให้เห็นโทษของการทุจริต ช่วยสร้างการรับรู้และแนวปฏิบัติในฐานะศาสนิกชนที่ดี	B
O13	ภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กเริ่มรวมกลุ่มกันปกป้องไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ	B
O14	การนำเสนอประเด็นการทุจริตของสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของประชาชนในวงกว้าง	B
O15	การสร้างภาคีเครือข่ายมีความเข้มแข็งในการร่วมต่อต้านการทุจริต	B

ตารางที่ ๖.๕ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรค (Threats) ที่มีอิทธิพลสูง

ลำดับ	ประเด็น	เกรด
T1	ค่านิยมอุปถัมภ์และระบบพวกพ้อง	A
T2	การบังคับใช้กฎหมายในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐอื่นยังไม่มีประสิทธิภาพ	A
T3	ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีการทำธุรกิจระหว่างประเทศมากขึ้น เอื้อต่อการทุจริตการใช้งบดำเนินการ	A
T4	เกิดรูปแบบการทุจริตที่ซับซ้อนมากขึ้น จากการดำเนินธุรกิจของเอกชนและการทุจริตเชิงนโยบาย	A
T5	กระบวนการทางกฎหมายมีความซับซ้อนมาก	A
T6	นโยบายต่อต้านการทุจริตกระจายไปสู่กระทรวงต่าง ๆ ซึ่งยังขาดความเป็นองค์รวม	B
T7	ประชาชนขาดค่านิยมในการมีส่วนร่วมสร้างธรรมาภิบาล	B
T8	ต่างประเทศและประชาชนยังขาดความเชื่อมั่นในการสร้างความโปร่งใสภาครัฐ	B
T9	นโยบายป้องกันการแทรกแซงภายในของรัฐทำให้การดำเนินการตาม UNCAC ล่าช้า	B
T10	โครงสร้างเศรษฐกิจมีความเหลื่อมล้ำสูง	B
T11	ทัศนคติในแง่ลบของสังคมที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ทำให้ดำเนินการส่งเสริมความร่วมมือได้ยาก	B
T12	ประชาชนมีมุมมองปัญหาการทุจริตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เกิดเป็นภาวะจำยอมและเพิกเฉย	B
T13	ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีถูกใช้เป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการทุจริตรูปแบบใหม่ ๆ	B
T14	ภาคเอกชนยังมีค่านิยมติดสินบนเพื่ออำนวยความสะดวก	B
T15	ผู้แจ้งเบาะแสไม่มั่นใจในความปลอดภัย อันเนื่องมาจากอิทธิพลของผู้กระทำความผิด	B

๖.๔ สรุปผลการจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรสภาพแวดล้อม

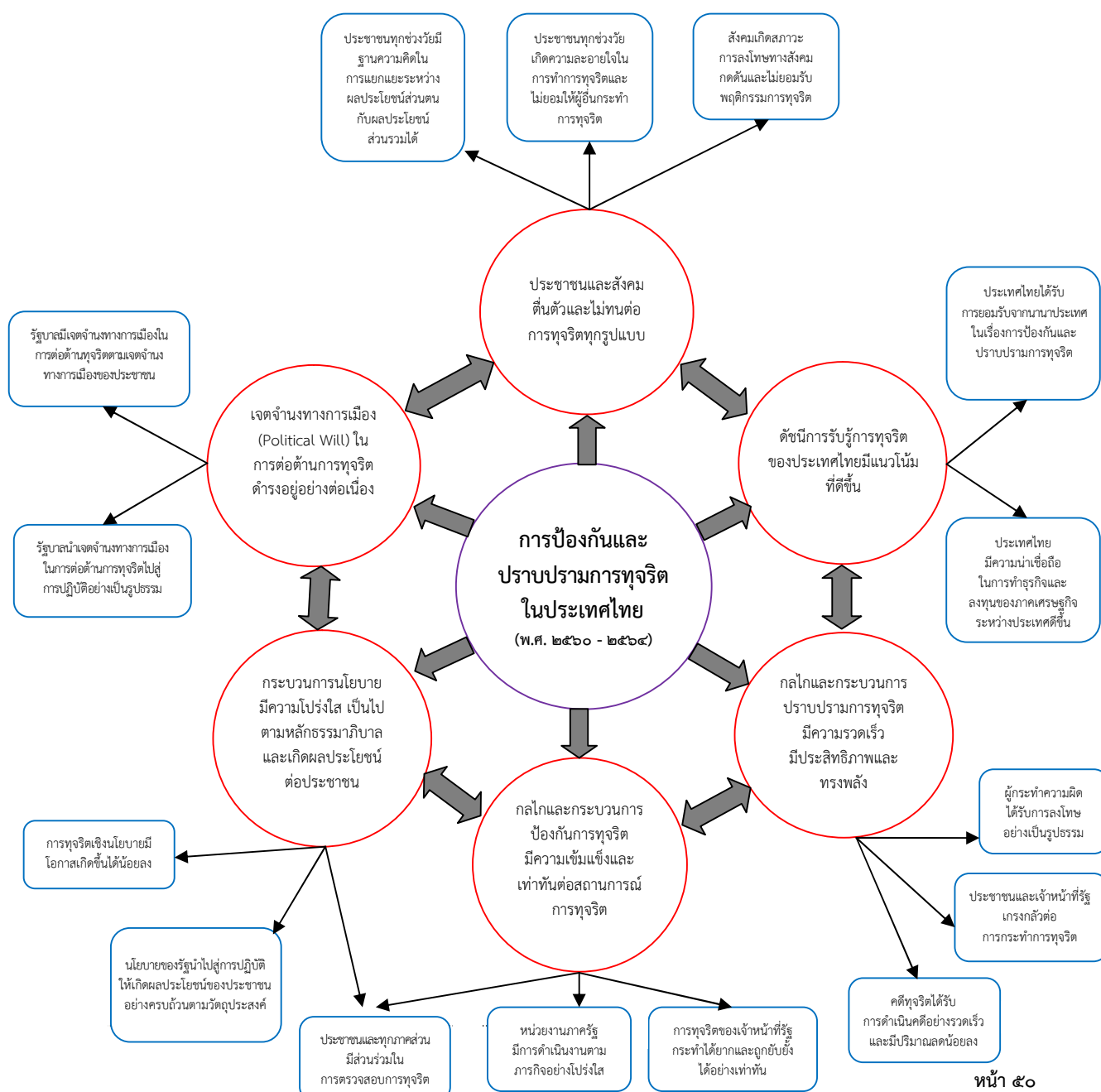
จากกระบวนการตรวจสอบและทบทวนสภาพแวดล้อมของภารกิจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยการใช้เทคนิค SWOT Analysis นั้น ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลของสภาพแวดล้อมในขณะที่ทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีส่วนสำคัญซึ่งช่วยชี้นำทิศทางของยุทธศาสตร์ว่าควรกำหนดยุทธศาสตร์ไปในทิศทางใด มีจุดแข็งหรือโอกาสอันใดบ้างที่ควรนำมาเป็นปัจจัยเสริมพลังในยุทธศาสตร์ มีจุดอ่อนหรืออุปสรรคใดบ้างที่ยุทธศาสตร์ควรเข้าไปจัดการแก้ไขเพื่อป้องกันการดำเนินยุทธศาสตร์อย่างไรประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากผลการจัดลำดับประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคดังที่กล่าวแล้วข้างต้น พบว่าประเด็นที่เป็นจุดร่วมของตัวแปร SWOT ที่สำคัญคือ การบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของประเทศ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาการทุจริต เนื่องจากในตัวแปร SWOT พบว่าภารกิจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ได้มีแค่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและภาครัฐบาลทำหน้าที่นี้เพียงส่วนเดียวเท่านั้น ยังมีอีกหลากหลายภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ภาคเอกชน ประชาชน ที่มีส่วนร่วมมีอยู่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งผลสะท้อนความร่วมมือดังกล่าวได้ออกมาเป็นผลการวิเคราะห์ SWOT ที่ชี้ว่าภาคส่วนต่าง ๆ ได้ให้ความร่วมมือกันดำเนินการกิจนี้แค่ไหนอย่างไร ดังนั้น การที่ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้ตระหนักถึงผลสะท้อนความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและชาติ จะช่วยชี้นำทิศทางของยุทธศาสตร์ให้สามารถตอบสนองต่อทุกจุดตัวแปร SWOT ได้ และอาจเกิดเป็นทิศทางหรือแนวโน้มในการสร้างวัฒนธรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรมุ่งหวังสูงสุดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย

๗. การฉายภาพอนาคต

๗.๑ วงล้ออนาคต

วงล้ออนาคตของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย เป็นการวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยผลการวิเคราะห์พบว่ามีแนวโน้มสถานการณ์หลักทั้งหมด ๖ ด้าน และในแต่ละด้านมีแนวโน้มผลสืบเนื่องในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

แผนภาพที่ ๗.๑ วงล้ออนาคตของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย
ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๗.๒ การฉายภาพอนาคต

การฉายภาพอนาคตของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย เป็นการประเมินความเป็นไปได้ของสถานการณ์ในอนาคตของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เห็นภาพในมิติด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศไทยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งมีรายละเอียดผลการฉายภาพอนาคต เป็นดังนี้

๑. ภาพอนาคตของประชาชนและสังคม : ในอนาคตประชาชนและสังคมจะมีการตื่นตัวต่อการทุจริตมากขึ้น ให้ความสนใจข่าวสารและตระหนักถึงผลกระทบของการทุจริตต่อประเทศมากขึ้น มีการแสดงออกซึ่งการต่อต้านการทุจริตทั้งในชีวิตประจำวันและการแสดงออกผ่านสื่อสาธารณะและสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ประชาชนในแต่ละช่วงวัยได้รับกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมว่าการทุจริตถือเป็นพฤติกรรมที่นอกจากจะผิดกฎหมายและทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศแล้ว ยังเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้รับการยอมรับทางสังคม ประชาชนเริ่มเรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนฐานความคิดที่ทำให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้ วัฒนธรรมทางสังคมจะหล่อหลอมให้ประชาชนในสังคม นอกจากตนเองจะไม่กระทำการทุจริตเนื่องจากมีความละเอียดต่อตนเองและสังคมแล้ว ยังทำให้ไม่ยอมให้ผู้อื่นกระทำการทุจริตอันส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวมด้วย และเกิดการรวมกลุ่มกันทางสังคมเพื่อก่อให้เกิดสภาวะการลงโทษทางสังคมต่อการกระทำการทุจริตต่าง ๆ ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงควรมุ่งเน้นการปลูกฝังประชาชนในการต่อต้านการทุจริต กระตุ้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของประชาชนในทุกช่วงวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้ และส่งเสริมการสร้างสภาวะการลงโทษทางสังคมต่อการทุจริตทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดความละเอียดต่อการกระทำการทุจริต และเกิดเป็นวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริตของประเทศอย่างยั่งยืน

๒. ภาพอนาคตของเจตจำนงทางการเมือง (Political Will) ในการต่อต้านการทุจริต : ในอนาคตเจตจำนงทางการเมืองซึ่งมีอยู่ในประชาชนคนไทยทุกคนในการต่อต้านการทุจริต จะต้องถูกส่งให้แก่ตัวแทนของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งและกระบวนการเข้าสู่อำนาจของตัวแทนของประชาชนนั้นคือรัฐบาลและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่างๆ ทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมไปถึงรัฐธรรมนูญซึ่งถือเป็นเจตจำนงทางการเมืองของประชาชนอย่างหนึ่งนั้นได้แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีเจตจำนงมุ่งให้ประเทศไทยมีความโปร่งใสและไร้การทุจริต รัฐบาลในฐานะผู้รับมอบเจตจำนงทางการเมืองของประชาชนทั้งประเทศ จึงจะต้องบริหารประเทศให้เป็นไปตามเจตจำนงทางการเมืองของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต มีการนำเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตตามรัฐธรรมนูญไปสู่การปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม และขยายผลกลับไปสู่ประชาชน ในขณะเดียวกันกับสภาวะทางสังคมที่ประชาชนให้ความสนใจในการตรวจสอบรัฐบาลและนักการเมืองในการดำเนินการตามเจตจำนงทางการเมืองมากขึ้น ทำให้รัฐบาลเกิดแรงกดดันที่จะต้องมีการบริหารประเทศอย่างสุจริตและโปร่งใส ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงควรมุ่งเน้นการกำหนดมาตรการให้รัฐบาลและนักการเมืองจะต้องแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมไปถึงส่งเสริมให้มีการตรวจสอบการดำเนินการตามเจตจำนงทางการเมืองของรัฐบาล เพื่อให้เจตจำนงทางการเมืองของประชาชนได้รับการปฏิบัติจากรัฐบาลและยังคงดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง

๓. ภาพอนาคตของกระบวนการนโยบายของรัฐ : กระบวนการนโยบายของรัฐบาล ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่นักการเมืองใช้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์อันมิควรได้ โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชน กระทำการทุจริตในระดับนโยบายของรัฐ ซึ่งถือเป็นการทุจริตที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาลในปัจจุบันนั้น ในอนาคตการทุจริตเชิงนโยบายดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากนักการเมืองจะใช้อำนาจในการแทรกแซงกระบวนการกำหนดนโยบายและแทรกแซงกระบวนการตรวจสอบในขั้นตอนต่าง ๆ แต่ในขณะเดียวกันการทุจริตในระดับนโยบายก็จะเกิดขึ้นได้ยากมากขึ้นด้วย เนื่องจากสภาวะทางสังคมที่ประชาชนให้ความสนใจและจับตามองการทุจริตในระดับนโยบายมากยิ่งขึ้น มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินนโยบายของรัฐที่เข้มข้นมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ก็ควรที่จะมุ่งเน้นการวางมาตรการเพื่อป้องกันและระงับยับยั้งไม่ให้เกิดการทุจริตในระดับนโยบายของรัฐ และมุ่งส่งเสริมให้เกิดการตรวจสอบจากภาคประชาชนและสังคมในกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ เพื่อให้การออกนโยบายของรัฐเป็นไปอย่างโปร่งใส เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และมุ่งให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด

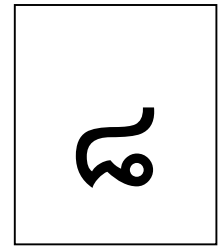
๔. ภาพอนาคตของการป้องกันการทุจริต : ในอนาคตการทุจริตต่าง ๆ นั้นจะทวีความรุนแรงซับซ้อน และยากแก่การตรวจสอบมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของสังคมโลก และพลวัตของการทุจริตที่ผู้กระทำการทุจริตหาช่องทางการทุจริตที่ยากแก่การตรวจสอบมากยิ่งขึ้น การทุจริตต่าง ๆ นั้นมักเป็นผลมาจากหน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานที่ไม่โปร่งใสหรือเจ้าหน้าที่รัฐกระทำการทุจริตต่อหน้าที่รวมไปถึงช่องโหว่ต่างๆ ทางกฎหมาย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสภาวะทางสังคมจะให้ความสนใจในการต่อต้านการทุจริตมากยิ่งขึ้นและทำให้เกิดกระบวนการตรวจสอบจากภาคประชาสังคมมากยิ่งขึ้น กระบวนการป้องกันการทุจริตก็ยังคงมีความสำคัญอย่างมาก โดยมีการพัฒนากระบวนการและรูปแบบของการป้องกันการทุจริตให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต เพื่อให้สามารถระงับยับยั้งการทุจริตได้อย่างเท่าทันไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ควรมุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและกระบวนการป้องกันการทุจริตให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ เป็นการป้องกันการทุจริตเชิงรุกเพื่อให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต และกำหนดมาตรการให้หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใสรวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐไม่กระทำการทุจริต

๕. ภาพอนาคตของการปราบปรามการทุจริต : ในปัจจุบันคดีการทุจริตในความรับผิดชอบขององค์กรต่อต้านการทุจริตนั้นมีปริมาณมาก และกระบวนการขั้นตอนในการปราบปรามการทุจริตนั้นมีระยะเวลาค่อนข้างนาน ทำให้ในอนาคตนั้นจะยังคงมีคดีการทุจริตค้างสะสมในกระบวนการอยู่จำนวนมาก รวมทั้ง ยังมีคดีการทุจริตใหม่เพิ่มขึ้นอีกอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการทุจริตที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นนั้นทำให้การแสวงหาข้อเท็จจริงทำได้อย่างล่าช้าและยากลำบากมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม กลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตก็จะมีการปรับปรุงให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น มีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีการทุจริตมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คดีการทุจริตต่าง ๆ มีอัตราการขี้นมูลความผิดและพิพากษาคดีถึงที่สุดสูงขึ้น ทำให้คดีการทุจริตมีปริมาณลดลงตามไปด้วย ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงควรมุ่งเน้นการส่งเสริมการปรับปรุงกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การปรับปรุงกฎหมายและตรากฎหมายใหม่เพื่อสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ

มุ่งทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการดำเนินคดีและลงโทษอย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรม เพื่อให้สังคมเกิดความเกรงกลัวต่อการทุจริตด้วย

๖. ภาพอนาคตของดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย : ในอนาคตประเทศไทยจะมีการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการต่อต้านการทุจริตองค์กรต่อต้านการทุจริตมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ดำเนินงานอย่างโปร่งใส อัตราการเกิดคดีการทุจริตมีแนวโน้มที่จะลดลง ประชาชนคนไทยมีทัศนคติที่ไม่ยอมรับการทุจริต ทั้งหมดส่งผลให้การรับรู้ของนานาชาติเกี่ยวกับการทุจริตของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้น มีผลการประเมินค่าดัชนีการรับรู้การทุจริตที่สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาชาติในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และมีความน่าเชื่อถือทางด้านเศรษฐกิจและการลงทุนระหว่างประเทศด้วย อย่างไรก็ตาม อาจยังมีความประเด็นที่ยังไม่ได้ดำเนินการครบถ้วนตามประเด็นการประเมินขององค์กรความโปร่งใสนานาชาติ ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ควรมุ่งเน้นที่จะศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการให้ครบถ้วนตามประเด็นการประเมินการรับรู้การทุจริต และส่งเสริมให้การดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในด้านต่าง ๆ ส่งผลต่อการรับรู้ของนานาชาติ

จากการวิเคราะห์ห่วงล่ออนาคตและการฉายภาพอนาคตข้างต้น แม้ว่าจะแสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตในประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การทุจริตนั้นย่อมมีวิวัฒนาการที่มีความซับซ้อนและตรวจสอบได้ยากมากขึ้น ในขณะที่เทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกและสังคมไทยก่อให้เกิดช่องทางในการทุจริตที่มากขึ้น ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงควรมุ่งเน้นการปฏิรูปและพัฒนาให้ครอบคลุมทุกด้านของพลวัตของการทุจริตในประเทศไทย ทั้งด้านประชาชนและสังคม ด้านเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต ด้านนโยบายของรัฐบาล ด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และด้านยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย เพื่อให้การทุจริตไม่สามารถเกิดขึ้นได้และมีปริมาณลดน้อยลงไป ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการต่อต้านการทุจริต และได้รับการยอมรับจากนานาชาติ

๘. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การทุจริต การวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย การวิเคราะห์ทิศทางและแนวโน้มการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ ตลอดจนทบทวนงานวิจัยและการศึกษาคู่เทียบ (Benchmarking) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม รวมถึงวิเคราะห์ วงล้ออนาคต (Future Wheel Analysis) และการฉายภาพอนาคต (Future Scenario Analysis) ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารองค์กรอิสระ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคส่วนต่าง ๆ สามารถนำมาประมวลผลเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รายละเอียดดังนี้

๘.๑ วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต
(Zero Tolerance & Clean Thailand)”

คำอธิบายวิสัยทัศน์

ประเทศไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้า จะมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม เป็นสังคมใหม่ที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยได้รับความร่วมมือจากฝ่ายการเมือง หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนประชาชน ในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติและประชาชน เพื่อให้ประเทศไทย มีศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิในด้านความโปร่งใสทัดเทียมนานาอารยประเทศ

๘.๒ พันธกิจ

“สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกกระตือรือร้นในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ ให้มีมาตรฐานสากล”

คำอธิบายพันธกิจ

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระยะ ๕ ปีข้างหน้า จะเป็นการปฏิรูปกระบวนการดำเนินงานจากเดิม ไปสู่กระบวนการทำงานแบบบูรณาการทั้งระบบ โดยเริ่มจากการวางรากฐานทางความคิดของประชาชนที่นอกจากตนเองจะไม่กระทำการทุจริตแล้ว จะต้องไม่อดทนต่อการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอีกต่อไป ประชาชนไทยต้องก้าวข้ามค่านิยมอุปถัมภ์และความเพิกเฉยต่อการทุจริตประหลาดมิชอบ เจตจำนงทางการเมือง

ของประชาชนที่ต้องการสร้างชาติที่สะอาดปราศจากการทุจริต จะต้องได้รับการสานต่อจากฝ่ายการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ การขับเคลื่อนนโยบายที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องเป็นที่ได้รับความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นจากประชาชนว่าจะสามารถเป็นผู้ปกป้องผลประโยชน์ของชาติและประชาชนได้อย่างรวดเร็ว เป็นธรรม และเท่าเทียม ทั้งนี้เพื่อยกระดับมาตรฐานจริยธรรม คุณธรรม และความโปร่งใสของประเทศไทยในทุกมิติ ให้มีมาตรฐานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๘.๓ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

ระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) สูงกว่าร้อยละ ๕๐

๘.๔ วัตถุประสงค์หลัก

๑. สังคมมีพฤติกรรมร่วมต้านการทุจริตในวงกว้าง
๒. เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) มุ่งต้านการทุจริตในทุกภาคส่วน
๓. การทุจริตถูกยับยั้งอย่างเท่าทันด้วยนวัตกรรม กลไกป้องกันการทุจริต และระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
๔. การปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมาย มีความรวดเร็ว เป็นธรรม และได้รับความร่วมมือจากประชาชน
๕. ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยมีค่าคะแนนในระดับที่สูงขึ้น

๘.๕ ตัวชี้วัด

๑. ระดับความอายต่อการกระทำการทุจริต
  ๒. ระดับการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของประชาชนในเรื่องการทุจริต
  ๓. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต
- หมายเหตุ การประเมินแบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น ๔ ระดับ ดังนี้
- ระดับที่ ๑ ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมวางแผนในการต่อต้านการทุจริต
  - ระดับที่ ๒ ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการต่อต้านการทุจริต
  - ระดับที่ ๓ ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านของทุนในการต่อต้านการทุจริต
  - ระดับที่ ๔ ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินการต่อต้านการทุจริต

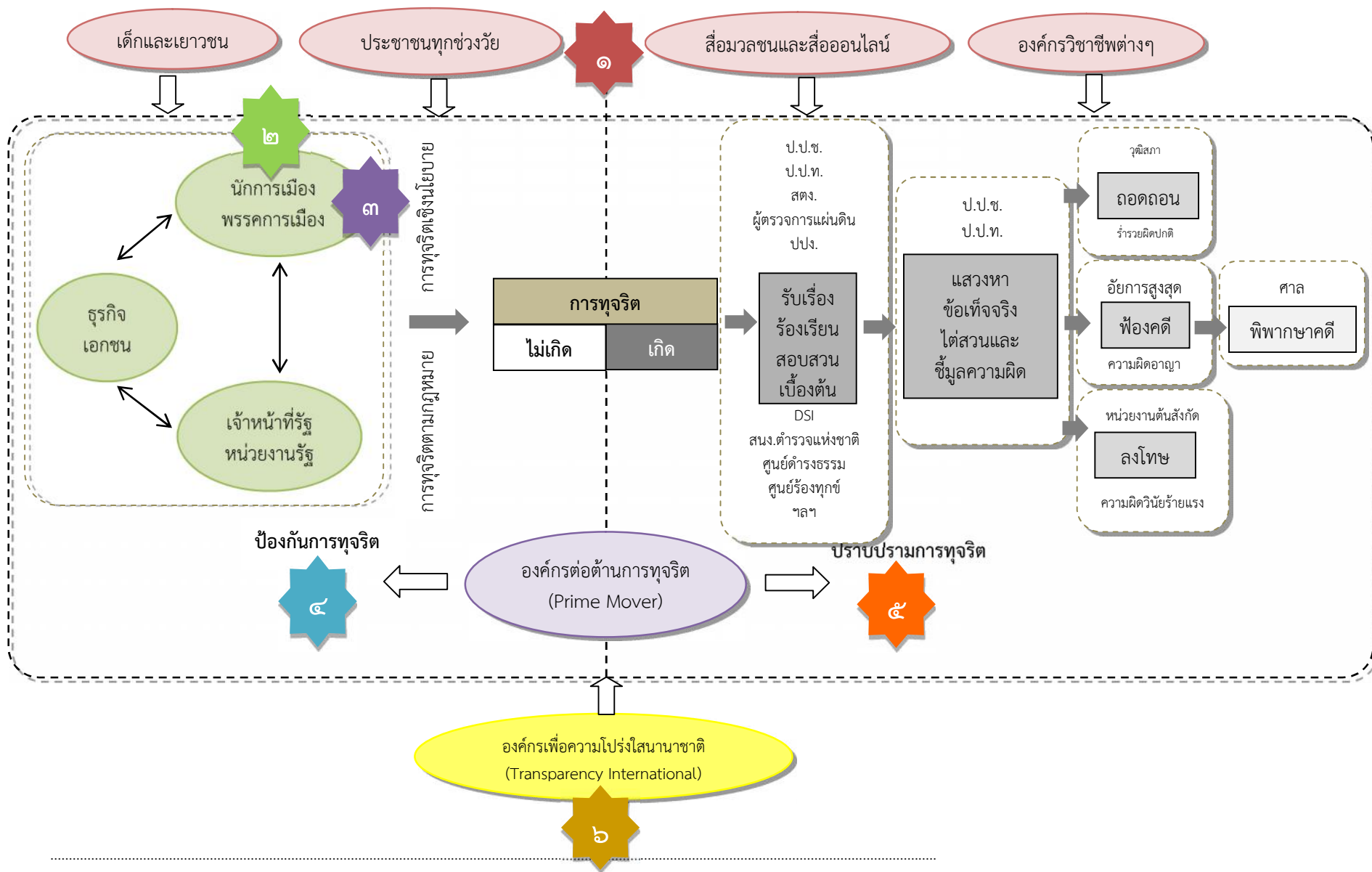
๔. ร้อยละของหน่วยงานภาครัฐที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) โดยมีเป้าหมายดังนี้
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ร้อยละ ๖๐ ของหน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมิน
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ร้อยละ ๖๕ ของหน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมิน
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ร้อยละ ๗๐ ของหน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมิน
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ร้อยละ ๗๕ ของหน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมิน
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ร้อยละ ๘๐ ของหน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมิน
๕. ร้อยละของคดีการทุจริตค้ำสะสมที่ได้รับการไต่สวนและแสวงหาข้อเท็จจริง โดยมีเป้าหมายดังนี้
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ร้อยละ ๒๐ ของคดีการทุจริตค้ำสะสม
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ร้อยละ ๔๐ ของคดีการทุจริตค้ำสะสม
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ร้อยละ ๖๐ ของคดีการทุจริตค้ำสะสม
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ร้อยละ ๘๐ ของคดีการทุจริตค้ำสะสม
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ร้อยละ ๑๐๐ ของคดีการทุจริตค้ำสะสม
๖. การเพิ่มขึ้นของค่าดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายดังนี้
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ค่าคะแนนเป็นร้อยละ ๔๐
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ค่าคะแนนเป็นร้อยละ ๔๒
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ค่าคะแนนเป็นร้อยละ ๔๔
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ค่าคะแนนเป็นร้อยละ ๔๗
  - ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ค่าคะแนนเป็นร้อยละ ๕๐

๘.๖ ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์มีความครอบคลุมกระบวนการดำเนินงานด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต
๒. ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
๓. สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย
๔. พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก
๕. ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต
๖. ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

แผนภาพที่ ๘.๑ ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์และกลุ่มเป้าหมายหลักในแต่ละยุทธศาสตร์

๘.๖.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑

“สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต”

คำอธิบาย

ยุทธศาสตร์ “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” เป็นแนวทางยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญในกระบวนการการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะ “ที่ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นการดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลாதงสังคม ให้มีความเป็นพลเมืองที่ดี มีจิตสาธารณะ จิตอาสา และความเสียสละเพื่อส่วนรวม และเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วน มีพฤติกรรมที่ไม่ยอมรับ และต่อต้านการทุจริตในทุกรูปแบบ ผ่านการพัฒนาวัฒนธรรมและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ อันจะนำมาสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตลอดจนส่งเสริมและเสริมสร้างบทบาทของสื่อมวลชน กลุ่มทางสังคม และองค์กรวิชาชีพในการสร้างสังคมโปร่งใส ด้วยการบูรณาการแผนงานในทุกระดับของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน บนพื้นฐานของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งแนวทางที่ได้จาก “Benchmarking” โดยถอดบทเรียนและแนวทางการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตจากประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จด้านการป้องกันการทุจริต และปลูกฝังค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต ตลอดจนไม่ยอมรับการทุจริตทุกรูปแบบ มาปรับใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหาของประเทศไทย ควบคู่กับการดำเนินการต่อยอดกลไกหรือแนวทางที่มีอยู่เดิม ด้วยการบูรณาการและเปิดโอกาสให้กับทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

วัตถุประสงค์

๑. ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยให้มีค่านิยมร่วมต้านทุจริต มีจิตสำนึกสาธารณะ และสามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และสร้างกระบวนการกล่อมเกลาทงสังคมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบ
๒. บูรณาการและเสริมพลังการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการผลักดันให้เกิดสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

เป้าประสงค์

สังคมไทยไม่ทนและไม่เพิกเฉยต่อปัญหาการทุจริต และร่วมต้านทุจริตในทุกรูปแบบ

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑. ระดับความสำเร็จของกระบวนการปรับกระบวนการคิด
๒. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของชุมชนใสสะอาด ร่วมต้านทุจริต

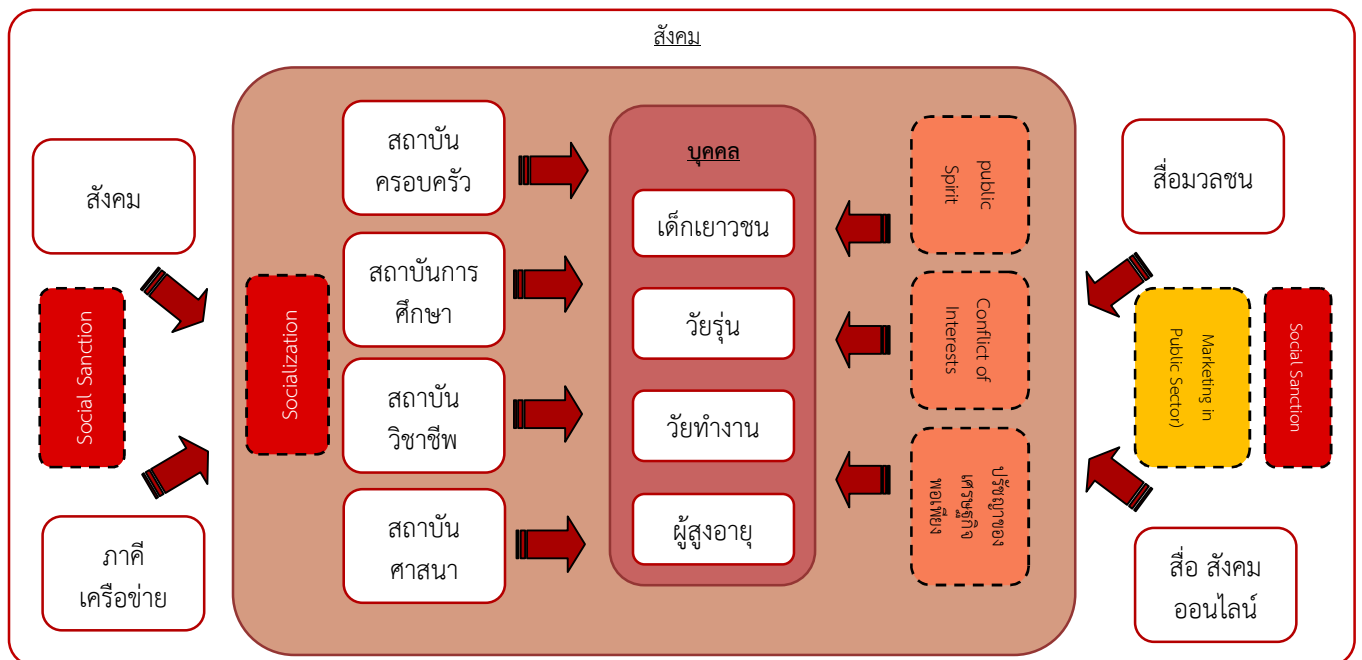
กลยุทธ์

๑. ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
๒. ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมเพื่อต้านทุจริต
๓. ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต
๔. เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ทุกภาคส่วนส่งเสริมการกล่อมเกลาทางสังคมและส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย
๒. การผนึกกำลังและความร่วมมือทุกภาคส่วนในการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่สังคมที่มีค่านิยมร่วมต้านทุจริต

แผนภาพที่ ๘.๒ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๑
“สร้างสังคมที่ไม่อดทนต่อการทุจริต”

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม

คำอธิบาย

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest) เป็นสถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัทหรือผู้บริหาร มีผลประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากการยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ผลเสียจึงเกิดขึ้นกับประเทศชาติ เป็นการกระทำผิดทางจริยธรรมและจรรยาบรรณ จึงอาจถือได้ว่าเป็นเหตุพื้นฐานของการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย

ดังนั้น ในการที่จะพัฒนาประเทศให้มีความโปร่งใส เพื่อก่อให้เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะต้องให้พลเมืองของรัฐไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดก็ตาม มีความตระหนักและให้ความสำคัญในการดำรงตนให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตมิให้เกิดขึ้นต่อไป

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

- ร้อยละของโรงเรียน/สถาบันการศึกษา ที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยมีสาระการเรียนรู้ด้านการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม
- ระดับความความตระหนักในการดำรงตนให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม
- ร้อยละขององค์กรวิชาชีพที่มีการกำหนด พัฒนา หรือปรับปรุงมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพและมีการประกาศใช้อย่างจริงจัง

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. พัฒนาหลักสูตร บทเรียน การเรียนการสอน การนำเสนอ และรูปแบบการป้องกันการทุจริตตามแนวคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ในทุกระดับ	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรการป้องกันการทุจริตตามแนวคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม - การพัฒนารูปแบบและแนวทางในการถ่ายทอดประยุกต์แนวคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมในการต่อต้านการทุจริต - มุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกภายในบุคคล ปรับฐานความคิดในการดำรงตนให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม - สร้างกลไกการกล่อมเกลாதองศาทางสังคม โดยเน้นแนวคิด

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
	<p>แยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเป็นพลเมืองที่ดี ในการรักษาประโยชน์สาธารณะและดำเนินชีวิตตามแนวคิดแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม
<p>๒. การกำหนด พัฒนา หรือปรับปรุงมาตรฐานทางจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีการประกาศใช้อย่างจริงจัง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเข้มแข็งในการกำกับ ตรวจสอบ การดำเนินการตามจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลாதองสังคมเพื่อด้านทุจริต

คำอธิบาย

ในหลายประเทศที่มีความโปร่งใสสูง ล้วนแต่มีปัจจัยหนุนเสริมหรือองค์ประกอบสำคัญนั้นคือ “การสร้างคนในชาติ ผ่านการขัดเกลาในทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยอย่างเป็นระบบ” เพื่อให้พร้อมดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสม เป็นพลเมืองที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ มีสำนึกในความเป็นเจ้าของร่วมในทรัพย์สินสาธารณะและปกป้องผลประโยชน์แผ่นดิน ซึ่งความเป็นพลเมืองที่ดีนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความผูกพัน (Obligation) ตอบสนอง (Responsibility) และความรับผิดชอบ (Accountability) ในทุกระดับต่อประเทศชาติ ผ่านสถาบันหลักของสังคมที่สำคัญ ได้แก่ สถาบันครอบครัว องค์กรวิชาชีพ และสถาบันศาสนา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนา นวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อนำมาสู่การปรับพฤติกรรมของคนในสังคมผ่านการบูรณาการร่วมกันในทุกภาคส่วนของสังคม โดยมีสื่อมวลชนและกลไกการสื่อสารสาธารณะเป็นแกนหลักในการปลูกกระแสสังคมให้ไม่ทนต่อการทุจริต ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง

การนำกระบวนการกล่อมเกลาทองสังคมมาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับฐานความคิดในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังความมีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นการดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาทองสังคม อาทิ^{๔๓}

- **ครอบครัว** เป็นตัวแทนสำคัญที่สุดในการทำหน้าที่กล่อมเกลาทองสังคม เพราะเป็นสถาบันแรกที่ได้ก็จะได้รับการอบรมสั่งสอนและจะมีความผูกพันทางสายโลหิตอย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะมีผลทางอารมณ์ ความประพฤติ เจตคติ ตลอดจนบุคลิกภาพของบุคคลมากที่สุด เช่น พ่อแม่สั่งสอนให้ลูกเป็นคนซื่อสัตย์ สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น

^{๔๓} ประยุกต์จาก ผศ.วิชัย ภูโยธิน และคณะ.หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

- **กลุ่มเพื่อน** เป็นตัวแทนที่ทำหน้าที่กล่อมเกลாதองสังคมอีกหน่วยหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มแต่ละกลุ่มย่อมมีระเบียบความเชื่อและค่านิยมเฉพาะกลุ่มตนเอง ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไปตามลักษณะกลุ่ม เช่น การประพฤติปฏิบัติของกลุ่ม การนิยมคนดี ฯลฯ
- **สถาบันการศึกษาในทุกระดับ** เป็นตัวแทนสังคมที่ทำหน้าที่โดยตรงในการขัดเกลาสมาชิกตั้งแต่ในวัยเด็กจนถึงผู้ใหญ่ โดยอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม สร้างวัฒนธรรม สุจริต ตลอดจนค่านิยมและทักษะอันจำเป็นให้แก่สมาชิกในสังคม
- **ศาสนา** เป็นตัวแทนในการขัดเกลาจิตใจของคนในสังคม ยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีศีลธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต และความประพฤติในทางที่ถูกที่ควร โดยศาสนาจะมีอิทธิพลทางจิตวิทยาต่อบุคคลในการหล่อหลอมและสร้างบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคล
- **กลุ่มอาชีพ/วิชาชีพ** อาชีพแต่ละประเภทจะมีการจัดระเบียบปฏิบัติเฉพาะกลุ่ม หรือมีมาตรฐานทางจริยธรรมเฉพาะ เช่น กลุ่มที่มีอาชีพค้าขายจะต้องมีความซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบลูกค้า ผู้ที่เป็นวิศวกรต้องมีความซื่อสัตย์ในการออกแบบและควบคุมงาน ให้เป็นไปตามหลักวิศวกรรม ข้าราชการต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณของข้าราชการ โดยผู้ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ ก็ต้องเรียนรู้ประเพณีของกลุ่มอาชีพที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ เป็นต้น
- **สื่อมวลชน** มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารของสมาชิกในสังคม มีส่วนในการกล่อมเกลาทองสังคม ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความคิด ความเชื่อ แบบแผนการประพฤติปฏิบัติ

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเสริมสร้างกระบวนการกล่อมเกลาทองสังคมอย่างเป็นระบบในทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ และมีความสำนึกในความเป็นเจ้าของร่วมทรัพยากรสินสาธารณะและปกป้องผลประโยชน์แผ่นดิน
๒. ร้อยละความสำเร็จขององค์กรวิชาชีพและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงของสังคม ในการดำเนินการต่อต้านการทุจริต
๓. ร้อยละของแนวคิด/แนวทาง/มาตรการหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการกล่อมเกลาทองสังคม เพื่อสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต ที่สามารถนำไปปฏิบัติและเกิดผล

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. กล่อมเกลாத่างสังคมในทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อสร้างพลเมืองที่ดี	<p>สร้างกลไกการกล่อมเกลาท่างสังคม (ทางตรง) : การกล่อมเกลาท่างสังคมทางตรง เป็นการขัดเกลาก่อนการอบรมสั่งสอน ทั้งในระดับครอบครัว ระดับการศึกษา ซึ่งกรณีนี้ผู้สอนและผู้รับจะรู้สึกตัวในกระบวนการอบรมสั่งสอนโดยตรง แบ่งเป็น</p> <p>(๑) กลไกทางสังคมที่เป็นทางการ (Formal Sector)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างหลักสูตรต่อต้านการทุจริต เข้าไปในแบบเรียนของนักเรียน นักศึกษา ในทุกระดับชั้น ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา เป็นภาคบังคับ - บูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตวิญญาณด้วยหลักคิดคุณธรรมจริยธรรม เพื่อปลูกฝังค่านิยมร่วมด้านการทุจริตในทุกรูปแบบ <p>(๒) กลไกทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ (Informal Sector)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้กลไกทางศาสนาเป็นกลไกในการขัดเกล้า - การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อต้านการทุจริต
๒. พัฒนานวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างนวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริต บนพื้นฐานของเทคโนโลยีสารสนเทศยุคดิจิทัล - การปรับเนื้อหา (Content) ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในช่วงวัยต่าง ๆ
๓. พัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมให้เกิดกระแสการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ
๔. การใช้เครื่องมือการสื่อสารทางสังคมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	<p>สร้างกลไกการกล่อมเกลาท่างสังคม (ทางอ้อม) :</p> <p>เป็นการขัดเกลาก่อนการสื่อสารต่าง ในสังคม เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ การดูภาพยนตร์ การรับรู้ข่าวสารผ่านช่องทาง Line Application หรือ Social Media ต่าง ๆ ทั้งนี้ ผู้รับจะเรียนรู้โดยไม่รู้ตัว โดยสิ่งที่เรียนรู้จะค่อย ๆ ซึมซับเข้าไปในจิตใต้สำนึกกว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้เป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ และหากเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ จะทำให้การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่แปลกแยกออกไป^{๔๔} การกล่อมเกลาท่างสังคมทางอ้อม ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างระบบการสื่อสาร และการสร้างประเด็นทางสังคม (Public Issue) การส่งเสริมจิตสำนึกสาธารณะผ่านสื่อสาธารณะใน ทุกรูปแบบ - ใช้มาตรการทางภาษีเป็นเครื่องมือจูงใจในการดึงดูดให้หน่วยงานเอกชนเข้าร่วมรับโฆษณา ประชาสัมพันธ์ในการต่อต้านการทุจริต

^{๔๔} ประยุกต์จาก ผศ.วิชัย ภูโยธิน และคณะ.หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
<p>๕. การเสริมบทบาทการกล่อมเกลாதงสังคมของสื่อมวลชนและองค์กรวิชาชีพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมบทบาทขององค์กรวิชาชีพและองค์กรสื่อมวลชนในการให้การศึกษาและความรู้แก่สมาชิกและประชาชนให้ตระหนักถึงภัยร้ายของการทุจริต - ส่งเสริมให้องค์กรวิชาชีพต่างๆ เป็นกระบอกเสียงและเป็นตัวแทนปฏิบัติเจตจำนงต่างๆ ของกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพ ในการป้องกัน และตรวจสอบเจตจำนงแห่งรัฐ ในการต่อต้านการทุจริตในทุกรูปแบบ - ส่งเสริมบทบาทของสื่อมวลชนให้มีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสวงหาข่าวสารและข้อเท็จจริง เปิดโปงการกระทำการทุจริตและการตรวจสอบการทำงานของข้าราชการ นักการเมือง และภาคเอกชน ตลอดจนจนสร้างหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน - สนับสนุนการสร้างบรรษัทภิบาล ในองค์กรวิชาชีพภาคเอกชน โดยใช้มาตรการทางภาษีเป็นเครื่องมือจูงใจ - การสร้างความเข้มแข็งของข้าราชการในทุกระดับผ่านสหภาพข้าราชการไทย เพื่อเสริมสร้างและตรวจสอบจรรยาบรรณข้าราชการ
<p>๖. พัฒนามาตรวัดทางสังคม เพื่อเป็นเครื่องมือในการขัดเกลาพฤติกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลบันทึกพฤติกรรม (Integrity Log Books) เพื่อเป็นเครื่องมือในการบันทึกประวัติบุคคลในการประกอบการพิจารณาเข้าทำงาน รับราชการ และศึกษาต่อ

กลยุทธ์ที่ ๓ ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือด้านทุจริต

คำอธิบาย

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ เพื่อพัฒนาบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางที่เหมาะสมกับกำลังและศักยภาพ มีเหตุมีผล ไม่มีความโลภ ซึ่งหลักการดังกล่าวสามารถประยุกต์สู่การใช้เป็นเครื่องมือในการต่อต้านการทุจริตได้ในทุกระดับ กลยุทธ์นี้จึงมุ่งประยุกต์องค์ความรู้ และสร้างความเข้าใจตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อต้านทุจริต ตลอดจนพัฒนาการสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคม

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ร้อยละของโรงเรียน สถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเครื่องมือในการต้านทุจริต
๒. ร้อยละของหน่วยงานของรัฐที่มีการสื่อสารองค์ความรู้และการพัฒนารูปแบบโครงการและ/หรือแผนงานให้มีความเกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือพัฒนา/สังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริตที่ประยุกต์และพัฒนาจากแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งให้เกิดผลที่ชัดเจนในทางปฏิบัติของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการกล่อมเกลாதงสังคมและการปฏิบัติงานต่อต้านการทุจริต	<ul style="list-style-type: none"> - มุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกภายในบุคคลให้มีความซื่อสัตย์สุจริตตามหลักการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - สร้างความเป็นพลเมืองที่ดี ในการรักษาประโยชน์สาธารณะและดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - สร้างกลไกการกล่อมเกลาทงสังคม โดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นเครื่องมือ
๒. พัฒนาหลักสูตร บทเรียน การเรียน การสอน การนำเสนอ และรูปแบบการป้องกันการทุจริตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนในทุกระดับ	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรการป้องกันการทุจริตตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - การพัฒนารูปแบบและแนวทางในการถ่ายทอดประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการต่อต้านการทุจริต
๓. พัฒนาระบบและจัดการองค์ความรู้การป้องกันการทุจริตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> - การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำและประมวลองค์ความรู้ในการป้องกันการทุจริตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - การสร้างบทเรียนการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ในการเป็นแม่แบบการสอน (ครู ก อิเลคทรอนิกส์) การป้องกันการทุจริตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ ๔ เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อต่อต้านการทุจริต

คำอธิบาย

การเสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) นับเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเปิดโอกาสให้ชุมชนและพลเมืองได้ตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดการระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และการควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อต่อต้านการทุจริต มากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับบนพื้นฐานของการมีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของพลเมือง/ชุมชน ในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการจัดการและรู้เท่าทันปัญหาของการทุจริต โดยพลเมืองจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่อต้านการทุจริตอย่างมีอิสระ ในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน และพลังของกลุ่มพลเมืองจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การต่อต้านการทุจริตเกิดความสำเร็จและผลักดันไปสู่การลงโทษทางสังคม (Social Sanction) ต่อไป

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ความตื่นตัวของสังคม ชุมชน ในการแสดงออกต่อเหตุการณ์ที่ผิดต่อจริยธรรมทางสังคม เกิดการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและเหตุผล
๒. ร้อยละความสำเร็จของการบูรณาการต่อต้านการทุจริตร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. สร้างชุมชนเฝ้าระวัง ต่อต้านทุจริต	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนา ขยายผล และต่อยอดเครือข่าย รูปแบบความสัมพันธ์ ในการรวมกันต่อต้านการทุจริต - ส่งเสริมความรู้ ข้อมูล ข่าวสารสำคัญ สำหรับชุมชนในการต่อต้านการทุจริต
๒. สร้างความตื่นตัวในการแสดงออกต่อเหตุการณ์ทางสังคมที่ผิดต่อจริยธรรมทางสังคมหรือกฎหมาย และผลักดันให้เกิดการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) และทางกฎหมาย บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและเหตุผล	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรภาคประชาชนในการทำหน้าที่ตรวจสอบและสร้างกระแสการต่อต้านการทุจริตในสังคม - สร้างพื้นที่ให้ผู้ที่มีจิตสำนึกข้อสัตย์สุจริตรวมกลุ่มกันเกิดเป็นเครือข่าย ทั้งในระดับโรงเรียน ส่วนราชการ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อปฏิบัติขยายผลทางสังคมในการต่อต้านการทุจริต - ส่งเสริมมาตรการการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) ผ่านการสนับสนุนให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและเหตุผล

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างสังคมเสมือนจริงบนโลกออนไลน์ผ่าน Social Media และระบบดิจิทัล เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนข้อมูลสื่อสารของพลเมืองในสังคม - ร่วมมือกับสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ (Online Media) ที่มีผู้ติดตามจำนวนมากและมีอิทธิพลต่อสังคม เพื่อใช้เป็นช่องทางในการสร้างกระแสสังคมในการไม่ยอมรับผู้กระทำการทุจริต ตีแผ่พฤติกรรมทุจริตต่อสาธารณชน
<p>๓. บูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมแนวทางการบูรณาการและความร่วมมือในการต่อต้านการทุจริตระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง - การระดมทรัพยากรและปฏิบัติงานร่วมกัน และพัฒนาระบบติดตามประเมินผลให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม - บูรณาการยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ ไปสู่การปฏิบัติ

๘.๖.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒

“ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต”

คำอธิบาย

จากสถานการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยในห้วงระยะกว่าทศวรรษที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาจากประเด็นข้อเรียกร้องหรือประเด็นการชุมนุมประท้วงของประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีต่อทุกรัฐบาลที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายต่างมีข้อเรียกร้องที่สอดคล้องร่วมกันประการหนึ่งคือ **การต่อต้านการทุจริตของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่รัฐ** อาจกล่าวได้ว่าปัญหาการทุจริตนั้นเป็นเสมือนศูนย์กลางของปัญหาความขัดแย้งทั้งหมดของสังคมไทยในห้วงเวลากว่าหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา และการแสดงออกซึ่งเจตจำนงทางการเมืองของประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่ไม่ยอมรับและไม่อดทนต่อการทุจริตประพฤตินิชอบไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลใดก็ตาม ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงเจตจำนงทางการเมืองอันแน่วแน่ของประชาชนไทยทุกกลุ่มทุกฝ่าย ที่ต้องการให้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตประพฤตินิชอบซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ตอบรับต่อเจตจำนงทางการเมืองของประชาชนในเรื่องการต่อต้านการทุจริตอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยปรากฏทั้งในส่วนคำปรารภอันเป็นส่วนแสดงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญของปวงชนชาวไทย และปรากฏทั้งในส่วนเนื้อหาของสาระในหมวดต่าง ๆ อันเป็นการจัดโครงสร้างและระเบียบทางการเมืองการปกครองที่นำไปสู่การสร้างสังคมที่โปร่งใสปราศจากการทุจริต ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนถึงความเห็นพ้องต้องกันว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไทยที่ผ่านมาได้มีเสถียรภาพ หรือราบรื่นเรียบร้อยเป็นเพราะผู้นำไม่นำพาหรือไม่นับถือยาเกรงกฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ทุจริตฉ้อฉลหรือบิดเบือนอำนาจ รัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้มีการวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และขจัดการทุจริตและประพฤตินิชอบที่เข้มงวดเด็ดขาด เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลได้เข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือเข้ามาใช้อำนาจตามอำเภอใจ

ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองตอบต่อเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตอันแน่วแน่ของประชาชนที่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในห้วงเวลากว่าหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมาให้ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง และเพื่อเป็นการสนองตอบต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ จึงได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์การนำเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนและรัฐบาลมีการนำเจตจำนงทางการเมืองการปกครองในเรื่องการต่อต้านการทุจริตไปสู่การปฏิบัติของทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรมและมีความเห็นพ้องสอดคล้องเป็นเดี่ยวนึงกัน อันจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมไทยให้มุ่งสู่สังคมที่มีค่านิยมร่วมในการต่อต้านการทุจริต อันเป็นเจตจำนงทางการเมืองของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่มุ่งแก้ไขปัญหาการเมืองการปกครองไทยให้เกิดเสถียรภาพและความสงบเรียบร้อยในท้ายที่สุด

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของประชาชนได้รับการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
๒. เพื่อรักษาเจตจำนงทางการเมืองในการแก้ไขปัญหาการทุจริตให้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาลในแต่ละช่วง

เป้าประสงค์

๑. เจตจำนงทางการเมืองในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้รับการปฏิบัติ
๒. เจตจำนงทางการเมืองในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้รับการขยายผลไปยังประชาชน
๓. การดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นไปตามเจตจำนงทางการเมืองของประชาชนและมีความต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑. มีการแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของนักการเมืองต่อสาธารณชน
๒. ร้อยละที่ลดลงของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐที่มีการละเมิดมาตรฐานทางจริยธรรม
๓. สัดส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกำหนดกลยุทธ์และมาตรการในการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๔. มีการพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มีสัดส่วนเหมาะสมกับการแก้ปัญหา
๕. รัฐบาลให้การสนับสนุนทุนตั้งต้นในการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชน
๖. มีนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมให้เกิดการกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของนักการเมืองที่ได้แสดงไว้ต่อสาธารณชน

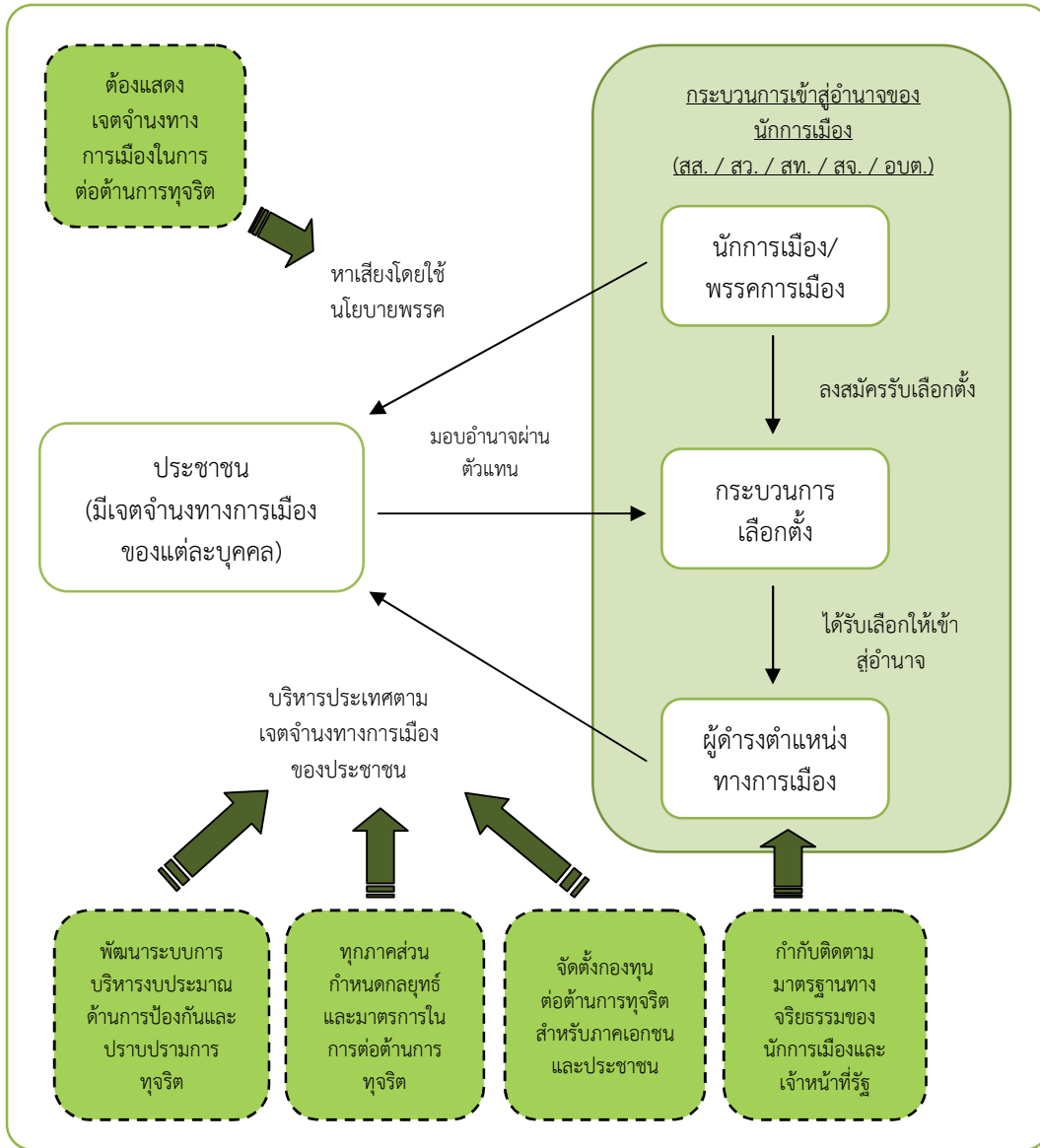
กลยุทธ์

๑. พัฒนากลไกการกำหนดให้นักการเมืองแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตต่อสาธารณชน
๒. เร่งรัดการกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐในทุกกระดับ
๓. สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนกำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำหรับเจตจำนงในการต่อต้านการทุจริต
๔. พัฒนาระบบการบริหารงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มีสัดส่วนเหมาะสมกับการแก้ปัญหา
๕. ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยรัฐให้การสนับสนุนทุนตั้งต้น
๖. ประยุกต์นวัตกรรมในการกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานตามเจตจำนงทางการเมืองของพรรคการเมืองที่ได้แสดงไว้ต่อสาธารณะ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ความตระหนักในความสำคัญของการปฏิบัติเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต และการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของ คณะรัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภา และประชาชน
๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงเครือข่าย จัดทำแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในอัตราร้อยละของงบประมาณ รายจ่ายประจำปี เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสม
๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเร่งรัดหรือกดดันให้คณะรัฐมนตรี รัฐสภา และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องดำเนินการตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตอย่างเร่งด่วน
๔. รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชน ที่รัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนทุนตั้งต้น

แผนภาพที่ ๘.๓ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๒
 “ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต”

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนากลไกการกำหนดให้นักการเมืองแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตต่อสาธารณชน

คำอธิบาย

การแสดงเจตจำนงทางการเมืองของนักการเมืองต่อสาธารณชนเสมือนการให้สัญญาประชาคมต่อประชาชนในการต่อต้านการทุจริต และจะนำไปสู่การปฏิบัติ

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

- ร้อยละของนักการเมืองและพรรคการเมืองมีการกำหนดแนวทางการแสดงเจตจำนงทางการเมืองไว้ในกระบวนการก่อนการเลือกตั้งและระหว่างดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ร้อยละของนักการเมืองและพรรคการเมืองเผยแพร่เอกสารแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตแก่สาธารณชน
- ร้อยละของนักการเมืองและพรรคการเมืองไม่มีการทุจริตในระหว่างวาระการดำรงตำแหน่งการเมือง

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. กำหนดให้นักการเมืองต้องแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตต่อสาธารณชนก่อนลงสมัครรับเลือกตั้งหรือก่อนดำรงตำแหน่งทางการเมือง	- ดำเนินการแก้ไข <ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ พ.ร.บ. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕
๒. กำหนดให้พรรคการเมืองจัดทำเอกสารแสดงเจตจำนงทางการเมืองของพรรคการเมืองในการต่อต้านการทุจริตและเผยแพร่ให้แก่ประชาชน	- ดำเนินการแก้ไข <ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

กลยุทธ์ที่ ๒ เร่งรัดการกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐในทุกระดับ

คำอธิบาย

เนื่องจากในภาคการเมืองและหน่วยงานภาครัฐได้มีการจัดทำประมวลจริยธรรมหรือมาตรฐานทางจริยธรรมครอบคลุมทุกภาคส่วน ดังนั้น การดำเนินยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ จึงมุ่งเน้นในการกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับให้ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานทางจริยธรรมของหน่วยงานต้นสังกัด

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. จำนวนของผู้เข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ (Scroll Bar)

๒. ผลการประเมินมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. ศึกษาและกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนการกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ	- ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบและจัดทำข้อเสนอ - ศึกษาวิจัยและพัฒนาแนวทางการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ
๒. การกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐโดยประชาชน	- ส่งเสริมให้ประชาชนแจ้งข้อมูลเรื่องการละเมิดจริยธรรม
๓. การประเมินมาตรฐานทางจริยธรรมและคุณธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ	- พัฒนาและยกระดับเครื่องมือการประเมิน ITA ในการประเมินจริยธรรมและคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๓ สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนกำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำหรับเจตจำนงในการต่อต้านการทุจริต

คำอธิบาย

การกำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำหรับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต เพื่อให้เป็นรูปธรรมที่ปฏิบัติได้ เป็นการวางรากฐานแนวทางการดำเนินงานของภาคการเมือง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตที่ประกาศไว้

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ความสำเร็จในการขยายผลการศึกษาวิจัยแนวทางการกำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำหรับเจตจำนงในการต่อต้านการทุจริตในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

๒. มีการประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการกำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำหรับเจตจำนงในการต่อต้านการทุจริต

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการกำหนดกลยุทธ์และมาตรการในการปฏิบัติเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น	- ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบและจัดทำข้อเสนอ
๒. ประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการกำหนดกลยุทธ์และมาตรการในการปฏิบัติเจตจำนงทางการเมืองในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	- จัดตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อเป็นกลไกกลางประสานความร่วมมือ

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๓. การส่งเสริมเจตจำนงทางการเมืองในระดับประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความรู้ ความตระหนัก และความเข้าใจ ให้กับภาคประชาชนในการเล็งเห็นถึงความสำคัญของเจตจำนงทางการเมืองที่ตนมีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย - พัฒนารูปแบบ แนวทาง การส่งเสริมเจตจำนงในการต่อต้านการทุจริตของประชาชน

กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาระบบการบริหารงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มีสัดส่วนเหมาะสมกับการแก้ปัญหา

คำอธิบาย

ความจริงจังของเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของภาคการเมืองสะท้อนได้จากการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากภาคการเมืองในรัฐสภา ในอดีตหน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายต่อต้านการทุจริตที่ประสบปัญหาในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริตเนื่องจากได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ ดังนั้น ปัจจัยประการหนึ่งซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต คือ การได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มีสัดส่วนเหมาะสมกับการแก้ปัญหา

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบการงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๒. สัดส่วนของงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตรวมถึงเครือข่าย ได้รับการจัดสรรที่เหมาะสม

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการปฏิรูประบบการจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เพียงพอและเหมาะสม	- ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบและจัดทำข้อเสนอ
๒. จัดทำแผนการปฏิรูประบบการจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เพียงพอและเหมาะสม	- จัดทำแผนและขอรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนเสนอรัฐสภา

กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยรัฐให้การสนับสนุนทุนตั้งต้น

คำอธิบาย

กองทุนการต่อต้านการทุจริตในรูปแบบนิติบุคคลสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชน เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่มุ่งเน้นให้มีการบูรณาการการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ และเพื่อให้การจัดสรรงบประมาณประจำปีมีความสอดคล้องกับสถานการณ์การทุจริตในแต่ละภาคส่วนอย่างเหมาะสมและทันที่

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ระดับความสำเร็จในการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตในรูปแบบนิติบุคคล

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. การศึกษาแนวทางการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตในรูปแบบนิติบุคคล	- ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบและจัดทำข้อเสนอ
๒. พัฒนาตัวแบบกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชน	- การจัดทำตัวแบบและขอรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนเสนอรัฐสภา

กลยุทธ์ที่ ๖ ประยุกต์นวัตกรรมในการกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานตามเจตจำนงทางการเมืองของพรรคการเมืองที่ได้แสดงไว้ต่อสาธารณะ

คำอธิบาย

ปัจจุบันพรรคการเมืองมีการแข่งขันสูงในการกำหนดนโยบายเพื่อดึงดูดให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกพรรคของตน แต่นโยบายที่หาเสียงไว้มักไม่มีการอธิบายถึงแนวทางปฏิบัติในการดำเนินนโยบายและแนวทางการใช้งบประมาณ โดยเฉพาะการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริตสูง พรรคการเมืองจึงควรมีการศึกษาและกำหนดแนวทาง/มาตรการในการป้องกันการทุจริต หากต้องดำเนินโครงการนั้น ๆ ด้วย โดยต้องนำเสนอต่อประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งในช่วงก่อนการเลือกตั้ง เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้ประชาชนใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้งและเป็นฐานข้อมูลในการกำกับติดตามการดำเนินนโยบายของรัฐบาลหรือการดำเนินงานของนักการเมือง ทั้งนี้ หากเป็นการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่ใช้งบประมาณสูงและครอบคลุมหลายพื้นที่ ควรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อให้ประชาชนสามารถรายงานข้อมูล ส่งต่อ หรือเผยแพร่ข้อมูลในการดำเนินงานของรัฐบาลและนักการเมืองไปยังรัฐบาล พรรคการเมือง และองค์กรกำกับดูแลการใช้อำนาจรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามเจตจำนงทางการเมืองที่ได้แสดงไว้ต่อประชาชน

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ร้อยละของพรรคการเมืองมีการศึกษาและกำหนดแนวทาง/มาตรการในการป้องกันการทุจริตในแต่ละโครงการที่ได้หาเสียงไว้กับประชาชน

๒. ระดับความสำเร็จของระบบฐานข้อมูล แนวทาง/มาตรการในการป้องกันการทุจริตในโครงการทั้งหลายที่พรรคการเมืองได้หาเสียงไว้กับประชาชน

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. กำหนดให้พรรคการเมืองต้องแสดงแนวทางในการดำเนินนโยบายและการใช้งบประมาณต่อนโยบายนั้น ๆ ก่อนที่จะจัดให้มีการเลือกตั้ง	- ดำเนินการแก้ไข พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐
๒. จัดทำระบบฐานข้อมูลแนวทาง/มาตรการในการป้องกันการทุจริตในแต่ละโครงการที่พรรคการเมืองได้หาเสียงไว้กับประชาชน	- ศึกษาวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

๘.๖.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ “สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย”

คำอธิบาย

การทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Corruption) คือการแสวงหาประโยชน์ หรือการเอื้อประโยชน์ หรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม อันเกิดจากการใช้อำนาจทางบริหารในการเสนอโครงการหรือการดำเนินโครงการหรือกิจการใด ๆ อันเป็นผลให้ตนเองหรือบุคคลอื่นได้ประโยชน์จากการดำเนินตามโครงการหรือกิจการนั้น ๆ และทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ การทุจริตในรูปแบบดังกล่าวเป็นปัญหาที่พบมากขึ้นในปัจจุบัน ก่อให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างมหาศาล ซึ่งจากผลการวิจัยที่ผ่านมา พบว่าการทุจริตเชิงนโยบายมักเกิดจากการใช้ช่องว่างทางกฎหมายเข้าแสวงหาประโยชน์ส่วนตน โดยพบตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง การใช้อำนาจอย่างไม่โปร่งใส อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าโครงการพัฒนาสาธารณะต่าง ๆ สามารถถูกใช้เป็นเครื่องมือในการทุจริตได้ตลอดเวลา แต่การทุจริตเชิงนโยบายก็มักจะเกิดขึ้นในขั้นการกำหนดโครงการตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากเป็นวาระแรก ที่นโยบายของพรรคการเมืองถูกกำหนดให้เป็นรูปธรรม ที่ผ่านมามีหลายองค์การอิสระและหลายหน่วยงานพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายไม่ได้มีการกำหนดให้มีอำนาจยับยั้งโครงการที่อาจนำไปสู่การทุจริตได้ รวมถึงขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานในการตรวจสอบนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตเชิงนโยบายร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ จึงได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์ “สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย” ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งป้องกันการทุจริตตลอดกระบวนการนโยบาย โดยการกำหนดมาตรการกลไก เสริมสร้างธรรมาภิบาล ตั้งแต่เริ่มขั้นก่อตัวนโยบาย (Policy formation) ขั้นการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) ขั้นตัดสินใจนโยบาย (Policy Decision) ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) ขั้นการประเมินนโยบาย (Policy Evaluation) และขั้นป้อนข้อมูลกลับ (Policy Feedback)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้กระบวนการนโยบายเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล สามารถกระจายผลประโยชน์สู่ประชาชนอย่างเป็นธรรม และไม่มีลักษณะของการขัดกันแห่งผลประโยชน์
๒. เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายทุกระดับ

เป้าประสงค์

๑. ลดการทุจริตในกระบวนการนโยบายสาธารณะ
๒. ส่งเสริมให้นโยบายสาธารณะเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

ร้อยละที่ลดลงของคดีการทุจริตเชิงนโยบาย

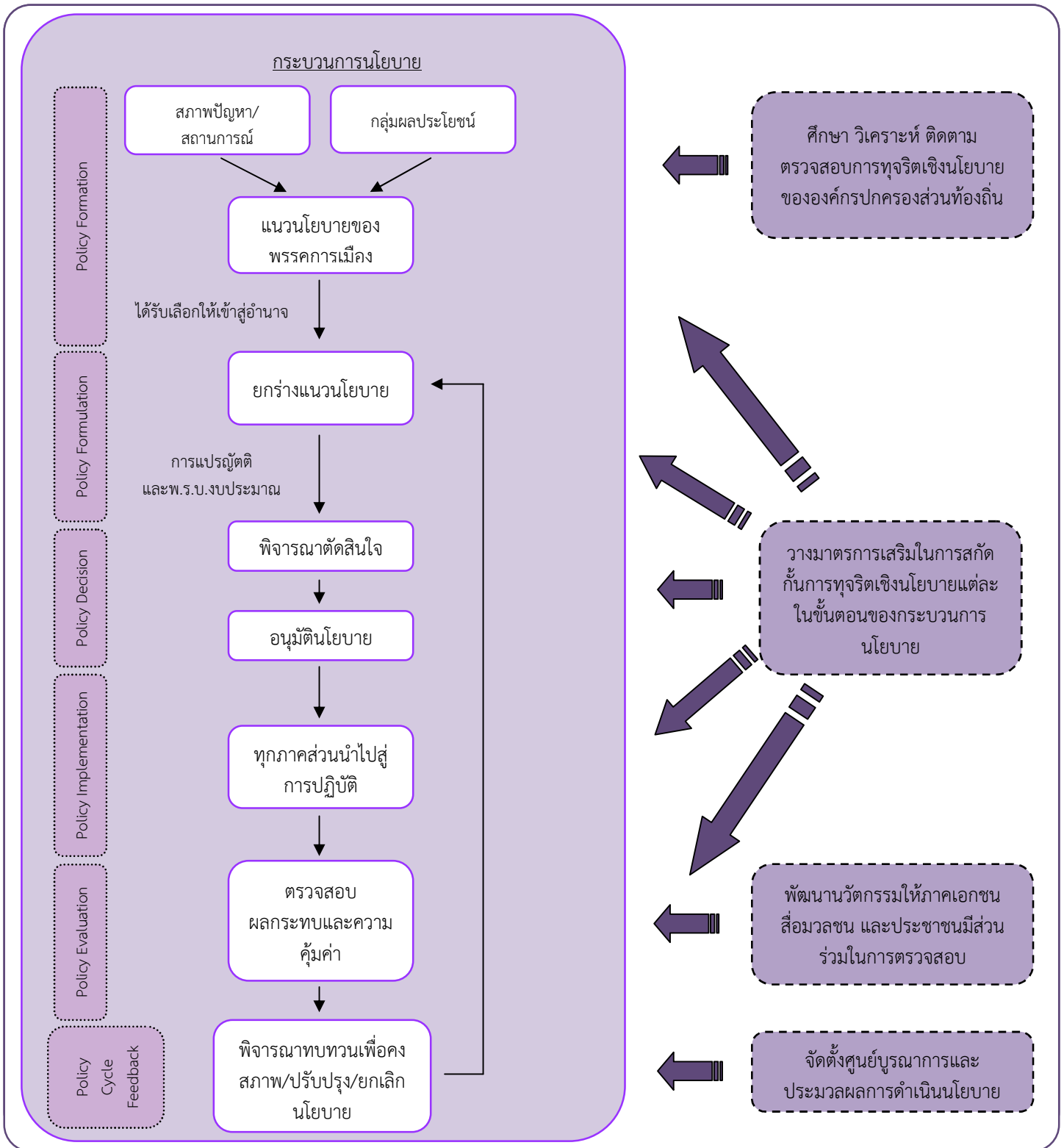
กลยุทธ์

๑. วางมาตรการเสริมในการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายบนฐานธรรมาภิบาล
  - ขั้นการก่อตัวนโยบาย (Policy Formation)
  - ขั้นการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation)
  - ขั้นตัดสินใจนโยบาย (Policy Decision)
  - ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)
  - ขั้นการประเมินนโยบาย (Policy Evaluation)
๒. การรายงานผลสะท้อนการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Cycle Feedback)
๓. การพัฒนานวัตกรรมสำหรับการรายงานและตรวจสอบธรรมาภิบาลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
๔. ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และตรวจสอบ การทุจริตเชิงนโยบายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญและปฏิบัติตามมาตรการเสริมธรรมาภิบาลในกระบวนการนโยบาย
๒. ภาคประชาชนและสื่อมวลชนร่วมตรวจสอบการดำเนินโครงการของรัฐ

แผนภาพที่ ๘.๔ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓
 “สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย”

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ วางมาตรการเสริมในการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายบนฐานธรรมาภิบาล

คำอธิบาย

เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดบางประการที่จะนำมาปรับใช้กับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเชิงนโยบาย การวางมาตรการเสริมในการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายบนฐานธรรมาภิบาลจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเชิงนโยบายประสบผลมากยิ่งขึ้น โดยควรมีการดำเนินการในแต่ละขั้นของกระบวนการนโยบาย ดังนี้

- ขั้นการก่อตัวนโยบาย (Policy Formation)
- ขั้นการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation)
- ขั้นตัดสินใจนโยบาย (Policy Decision)
- ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)
- ขั้นการประเมินนโยบาย (Policy Evaluation)

ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการนโยบายและการใช้อำนาจของคณะรัฐมนตรีหรือฝ่ายบริหารทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นเป็นไปอย่างโปร่งใสและมีกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจในทุกขั้นของการดำเนินนโยบาย

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ระดับความโปร่งใสของกระบวนการนโยบาย

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. การตรวจสอบแนวนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง	- กำหนดระเบียบ แนวทาง การตรวจสอบนโยบาย ประชาชนนิยมและวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบาย (Policy Feasibility) ของพรรคการเมือง
๒. การพัฒนากระบวนการฉันทามติในการก่อตัวนโยบาย	การพัฒนากระบวนการสร้างฉันทามติในการก่อตัวนโยบาย ด้วยการยึดหลัก ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - เป็นความต้องการของคนทุกกลุ่ม (Inclusive) - เปิดช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน (Participatory) - การหาข้อตกลงร่วมกัน (Agreement seeking) - ฟังความเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบายในทุกระดับ
๓. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย	- การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารนโยบายของรัฐ
๔. พัฒนารอบชี้้นำการกำหนดนโยบายตามหลักธรรมาภิบาล	กรอบชี้้นำการกำหนดนโยบายตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วย ๑๐ หลัก ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> ๑. หลักการตอบสนอง (Responsiveness) ๒. หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ๓. หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า (Efficiency/Value for money)

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
	๔. หลักความเสมอภาค (Equity) ๕. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) ๖. หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ (Accountability) ๗. หลักเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) ๘. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ๙. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ๑๐. หลักนิติธรรม (Rule of Law)
๕. พัฒนาเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงของนโยบาย Policy Risk Indicator (PRI)	- พัฒนาเกณฑ์คะแนนวัดความเสี่ยงของนโยบาย Policy Risk Indicator (PRI)
๖. พัฒนาแนวปฏิบัติในการยอมรับนโยบายที่ผิดพลาดและแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม	- กำหนดหลักเกณฑ์ของนักการเมือง เทียบเคียงมาตรฐานสากล และแนวปฏิบัติที่กำหนดในจริยธรรมทางการเมือง เช่น ความรับผิดชอบต่อนโยบายที่ผิดพลาด
๗. กำหนดมาตรการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการใช้จ่ายงบประมาณ หมายเหตุ <i>(เพื่อแก้ไขการทุจริตในกระบวนการจัดเตรียมงบประมาณ เช่น มีการเอื้อประโยชน์กันระหว่างภาคการเมือง ภาคธุรกิจ เป็นต้น การทุจริตในกระบวนการอนุมัติงบประมาณ เช่น มีความพยายามผันงบประมาณเข้าสู่เขตพื้นที่เลือกตั้งของนักการเมือง เป็นต้น และการทุจริตในกระบวนการบริหารและควบคุมงบประมาณ เช่น การทุจริตในขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เกิดการทุจริตมากที่สุด เป็นต้น)</i>	- กระบวนการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ - การตรวจสอบและเฝ้าระวังกรณีการร่วมมือกันระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และนักธุรกิจ เพื่อทุจริตโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ - ความร่วมมือระหว่างฝ่ายการเมืองกับข้าราชการในหน่วยงานราชการขนาดใหญ่ จัดสรรงบประมาณให้ ส.ส. ในระบบงบประมาณของประเทศจัดสรรลงพื้นที่ของตน
๘. เสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการพิจารณา ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	- การตรวจสอบความชอบด้วยเนื้อหาของกฎหมาย - การพิจารณาและวิเคราะห์เนื้อหาของกฎหมายว่าไม่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มใด - การตรวจสอบหลักการที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง - การรายงานผลการวิเคราะห์ต่อสาธารณะ - กระบวนการควบคุมจริยธรรมของผู้บริหารระดับสูง (ในขั้นตอน/กระบวนการงบประมาณ)
๙. การกำหนดความรับผิดชอบทางการเมืองของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเกี่ยวกับการทุจริตเชิงนโยบาย	- การวิเคราะห์มาตรการเชื่อมโยงกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วย กระบวนการถอดถอนออกจากตำแหน่งหาก <ul style="list-style-type: none"> ○ คณะรัฐมนตรีดำเนินการขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ○ รัฐมนตรีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำการทุจริต ให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงและเป็นเหตุของการถอดถอนออกจากตำแหน่ง

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
<p>๑๐. การกำหนดบทลงโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืนจริยธรรม หรือเป็นความผิดในทางบริหาร</p>	<p>การกำหนดบทลงโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืนจริยธรรม หรือเป็นความผิดในทางบริหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในกรณีที่มีการชี้มูลว่าเป็นการทุจริต ให้ถือเป็นเรื่องของการกระทำผิดจริยธรรมอย่างร้ายแรง - และในกรณีการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ดำเนินการไต่สวนทั้งเรื่องการกระทำผิดจริยธรรม (ความผิดในทางบริหาร) และการกระทำผิดทางอาญา
<p>๑๑. การสร้างกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร</p>	<p>การสร้างกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้ความเห็น - การเสนอเรื่องประกอบ - การเสนออวาระ - การเสนออวาระจร <p>กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ให้หรือเปิดเผยข้อมูลการทุจริตหรือการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐเป็นการเฉพาะ รวมถึงมีแนวปฏิบัติในการคุ้มครองพยานอย่างจริงจัง</p>
<p>๑๒. พัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้เทคโนโลยีในการช่วยรายงานการปฏิบัติตามนโยบายแบบ real-time - บูรณาการข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น - การส่งเสริมการดำเนินการตามข้อตกลงคุณธรรม
<p>๑๓. บูรณาการการติดตามและประเมินนโยบาย</p>	<p>๑. การติดตาม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาการติดตามนโยบายรัฐบาลโดยใช้กลไกการตรวจราชการแบบบูรณาการ - พัฒนาระบบการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณในโครงการสำคัญของรัฐบาล (On-going Monitoring) ตามหลักธรรมาภิบาลโดยยึดหลักการตอบสนองประโยชน์ (Responsibility) และพัฒนากลไกการตรวจสอบการใช้งบประมาณด้วยการตรวจสอบเส้นทางการเงินแบบย้อนกลับ (Fiscal Traceability) - พัฒนาระเบียบ ข้อบังคับทางกฎหมายให้มีสภาพบังคับใช้ในเรื่องการติดตามตามนวัตกรรมเพื่อสร้างความโปร่งใส ซึ่งหากไม่ปฏิบัติให้ถือว่าเป็นการกระทำการทุจริต <p>๒. การประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดตั้งศูนย์ประมวลข้อมูลการติดตามและประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ - บูรณาการหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบระบบการประเมินผลนโยบาย

กลยุทธ์ที่ ๒ การรายงานผลสะท้อนการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย (Policy cycle feedback)

คำอธิบาย

กลยุทธ์การรายงานผลสะท้อนแห่งวงจรมตินโยบาย คือกลยุทธ์ที่มีขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลของการดำเนินนโยบายในทุกขั้นตอนให้ออกมาเป็นผลสะท้อนของนโยบายนั้น โดยข้อมูลอาจได้มาจากความคิดเห็นของประชาชน การประเมินนโยบายแบบ ๓๖๐ องศา หรือวิธีการประเมินอื่น ๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะถูกรวบรวมและสังเคราะห์ออกมาให้สามารถให้คำตอบแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น ๆ ว่านโยบายอะไรที่มีความเสี่ยงหรือแนวโน้มในการทุจริตเชิงนโยบาย ประสิทธิภาพหรือความคุ้มค่าในการดำเนินนโยบายที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริตหรือประเด็นอื่น ๆ ที่สามารถช่วยบ่งชี้การตัดสินใจของรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร เพื่อการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงนโยบายในทุกขั้นตอนของวงจรมตินโยบายให้มีความโปร่งใส ตลอดจนลดความเสี่ยงหรือโอกาสการทุจริตในนโยบายนั้น ๆ ด้วย

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ระดับความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมการรายงานผลสะท้อนแห่งวงจรมตินโยบาย

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
บูรณาการและประมวลผลข้อมูลเพื่อการรายงานนโยบาย	จัดตั้งหน่วยงานกลางที่มีหน้าที่ในการบูรณาการและประมวลผลข้อมูลการดำเนินนโยบายสาธารณะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินนโยบาย

กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนานวัตกรรมสำหรับการรายงานและตรวจสอบธรรมาภิบาลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

คำอธิบาย

กลยุทธ์การพัฒนานวัตกรรมสำหรับการรายงานและตรวจสอบผลกระทบจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นกลยุทธ์สำหรับการส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน และประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบนโยบายที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต โดยประยุกต์องค์ความรู้ในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการสร้างระบบการตรวจสอบการดำเนินนโยบายของรัฐ ให้มีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น เช่น การใช้ระบบการถ่ายทอดภาพและเสียงแบบสด (Live Streaming video) การใช้ระบบการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ประชาชนนิยม อาทิ เฟสบุ๊ก ทวิตเตอร์ การให้มีรายงานผลการดำเนินนโยบายผ่านระบบคอมพิวเตอร์ และการประยุกต์ระบบแผนที่ออนไลน์กับระบบการระบุพิกัดตำแหน่ง (GPS) ของโครงการที่มีความเสี่ยงหรือมีการทุจริตเกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมพลังให้กับภาคประชาชน (Empowerment) ให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบายในพื้นที่ของตน รวมถึงโครงการระดับชาติต่าง ๆ ด้วย

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ระดับความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมสำหรับการส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน และประชาชน

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
การพัฒนานวัตกรรมสำหรับการส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน และประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ	นำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีอันทันสมัยมาปรับใช้ในการติดตาม และตรวจสอบการดำเนินนโยบายของรัฐ

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และตรวจสอบ การทุจริตเชิงนโยบายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำอธิบาย

กลยุทธ์การส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ และตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกลยุทธ์ที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความโปร่งใสและลดโอกาสการทุจริตในการดำเนินนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการส่งเสริมให้มีการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการทางนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาเพื่อสร้างการตรวจสอบการดำเนินนโยบายให้มีความโปร่งใสและลดโอกาสการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ในกระบวนการนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ระดับความสำเร็จในการส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ และตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติ

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- ความร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินนโยบาย
๒. เผยแพร่องค์ความรู้ในการดำเนินนโยบายอย่างโปร่งใสและไร้การทุจริตให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- การจัดสัมมนา หรือ การให้ความรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการดำเนินนโยบายอย่างไรให้โปร่งใส

๘.๖.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔

“พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก”

คำอธิบาย

ยุทธศาสตร์นี้มุ่งเน้นการพัฒนากลไกและกระบวนการด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อลดโอกาสการทุจริตหรือทำให้การทุจริตเกิดยากขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น โดยอาศัยทั้งการกำหนดกลไกด้านกฎหมาย กลไกทางการบริหาร และกลไกอื่น ๆ และเสริมสร้างการปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ให้มีธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนากลไกการป้องกันการทุจริตให้เท่าทันต่อสถานการณ์การทุจริต
๒. เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานด้านการป้องกันการทุจริต ให้สามารถป้องกันการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการบูรณาการการทำงานระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต
๔. เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตเกิดขึ้นในอนาคต

เป้าประสงค์

๑. กลไกการป้องกันการทุจริตมีความเท่าทันต่อสถานการณ์การทุจริต เปลี่ยนแปลงสู่กระบวนการทำงานเชิงรุกสามารถป้องกันการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ
๒. มีการบูรณาการการทำงานระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต
๓. การทุจริตลดน้อยลงหรือไม่เกิดการทุจริต

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑. ร้อยละของความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการการป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริต
๒. ร้อยละที่ลดลงของคดีการทุจริต
๓. ร้อยละความสำเร็จของผลการดำเนินการป้องกันการทุจริต

กลยุทธ์

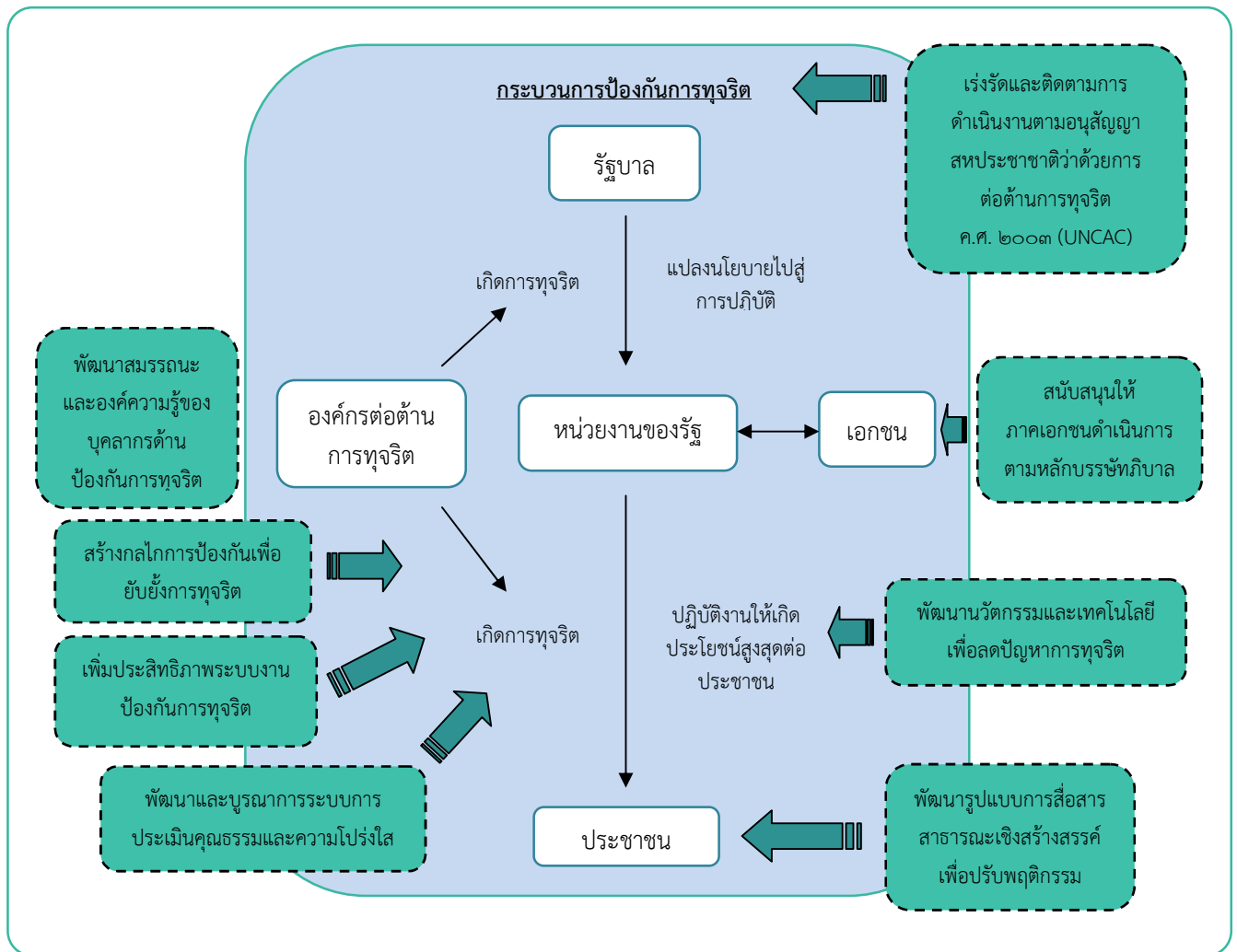
๑. เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันการทุจริต
๒. สร้างกลไกการป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริต
๓. พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อลดปัญหาการทุจริต
๔. พัฒนารูปแบบการสื่อสารสาธารณะเชิงสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
๕. การพัฒนา วิเคราะห์ และบูรณาการระบบการประเมินด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยงกับแนวทางการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย
๖. สนับสนุนให้ภาคเอกชนดำเนินการตามหลักบรรษัทภิบาล

- ๗. พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันการทุจริต
- ๘. การพัฒนาระบบและส่งเสริมการดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ๑. กระบวนการทำงานด้านป้องกันการทุจริตเปลี่ยนแปลงสู่การทำงานเชิงรุก สามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างเท่าทันและมีประสิทธิภาพ
- ๒. มีการบูรณาการการทำงานระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม

แผนภาพที่ ๘.๕ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๔
 “พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก”

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันการทุจริต

คำอธิบาย

การพัฒนากระบวนการป้องกันการทุจริตเชิงรุก เป็นการพัฒนาระบบการทำงานป้องกันการทุจริตให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยการประสานการทำงานและการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการทุจริต พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงการทำงานป้องกันการทุจริตไปสู่การทำงานเชิงรุก

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ร้อยละของคดีการทุจริตที่ลดลง

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. พัฒนามาตรการเชิงรุกที่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตในแต่ละระดับ	- รัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระ และคณะกรรมการบูรณาการที่เกี่ยวข้อง ร่วมกำหนดมาตรการเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตที่เท่าทันต่อพลวัตการทุจริต
๒. พัฒนาระบบการทำงานแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม	- รัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระ และคณะกรรมการบูรณาการที่เกี่ยวข้อง ร่วมพัฒนาและยกระดับแนวทางการทำงานแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อผลักดันให้เกิดระบบงานป้องกันการทุจริตในเชิงรุกซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วถึง
๓. เพิ่มบทบาทของภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการเข้ามามีส่วนร่วมกับระบบการป้องกันการทุจริต	- เปิดโอกาสและพื้นที่ให้ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต ด้วยรูปแบบแนวทางต่าง ๆ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริม จูงใจให้ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการเข้ามามีส่วนร่วมกับระบบการป้องกันการทุจริต
๔. ยกระดับกลไกการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การป้องกันการทุจริต	- ยกระดับกลไกการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การป้องกันการทุจริต ให้มีประสิทธิภาพ ประเมินผลแต่ละระดับเพื่อการตัดสินใจเชิงบริหารและการพัฒนาระบบงานป้องกัน

กลยุทธ์ที่ ๒ สร้างกลไกการป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริต

คำอธิบาย

เนื่องจากการทุจริตก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ ทั้งในรูปแบบของตัวเงินและภาพลักษณ์ จึงต้องสร้างกลไกการป้องกันการทุจริตเพื่อยับยั้งความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตโดยอาศัยเครื่องมือของภาครัฐ และลดโอกาสการทุจริตหรือทำให้การทุจริตเกิดยากขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น โดยสร้างกลไกทางกฎหมายและทางการบริหารในการป้องกันการทุจริต แบ่งประเภทตามลักษณะการทุจริตและตามกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่กระทำการทุจริต อันจะทำให้การป้องกันการทุจริตตรงกับสภาพปัญหาและสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างแท้จริง

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ร้อยละของข้อเสนอแนะจากกลไกป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริตที่ได้รับการตอบสนอง

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. สร้างกลไกป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริต	- บูรณาการร่วมระหว่างองค์กรอิสระ และหน่วยงานด้านการตรวจสอบ เพื่อบูรณาการภารกิจสำหรับการตรวจสอบการดำเนินงานหรือโครงการของรัฐที่สำคัญ และมีบทบาทในการยับยั้งการดำเนินงานหรือโครงการของรัฐหากเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวส่อไปในทางทุจริตหรือมีแนวโน้มจะเกิดผลเสียอย่างร้ายแรง
๒. นำข้อเสนอแนะจากกลไกป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริตสู่การปฏิบัติ	- ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน
๓. กำหนดกลไกการติดตามและประเมินผลการนำข้อเสนอแนะไปสู่การปฏิบัติ	- มีการติดตามและประเมินผลส่วนราชการที่ได้ นำนโยบาย มาตรการ หรือข้อเสนอแนะ ไปปรับใช้ในหน่วยงาน เพื่อเป็นการสร้างแรงกระตุ้น และส่งเสริมให้มีการนำเอาสิ่งต่าง ๆ ช่างต้นไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง พร้อมทั้งมีการปรับปรุงนโยบาย มาตรการ หรือข้อเสนอแนะให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนไป

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อลดปัญหาการทุจริต

คำอธิบาย

ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน ซึ่งนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ปัญหาการทุจริต มีความสลับซับซ้อน และยากต่อการตรวจสอบ ดังนั้นวิธีการแก้ไขปัญหาการทุจริต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับ หรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์การทุจริต ในปัจจุบัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชน มีความรู้เท่าทัน และร่วมเป็นเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

จำนวนนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อลดปัญหาการทุจริตและลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในระบบบริหารงานสาธารณะ เพื่อลดขั้นตอน หรือกระบวนการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างแรงจูงใจ และพัฒนาให้เกิดการสร้างระบบ หรือนวัตกรรม หรือเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการป้องกันการทุจริต และลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ - พัฒนาให้เกิดความคิดต่อยอดเกี่ยวกับการนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ
๒. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถศึกษา เรียนรู้ และหาข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต (กำหนดเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจ)	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ามาค้นข้อมูล ศึกษาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต เช่น การพัฒนาระบบ Application สำหรับ ให้ความรู้ประชาชนให้ประชาชนได้เกิดความตระหนักรู้ ในเรื่องของการป้องกันการทุจริต และหากประชาชนได้พบเห็นปัญหาการทุจริต สามารถไปร้องเรียน รวมถึงเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่าน Application ที่กำหนดได้ เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนารูปแบบการสื่อสารสาธารณะเชิงสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

คำอธิบาย

การพัฒนารูปแบบการสื่อสารสาธารณะเชิงสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นการพัฒนานวัตกรรมในการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ ในรูปแบบใหม่ที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยกลไกในเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถเข้าถึงบุคคลได้ทุกกลุ่มและทุกช่วงวัย ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ข้อมูล (Creative) และช่องทางการประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งใช้กระบวนการตลาดสำหรับการกำหนดกลยุทธ์

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ระดับของทัศนคติและพฤติกรรมต่อการทุจริต

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. พัฒนาและยกระดับรูปแบบการสื่อสารสาธารณะเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ยกระดับ ต่อยอด และพัฒนารูปแบบ วิธีการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตที่เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิต การปรับกระบวนการคิด และการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ - กระตุ้น จูงใจ ให้ภาคเอกชน สื่อมวลชน พัฒนาสื่อรูปแบบ แนวทาง การสื่อสารสาธารณะเพื่อการต้านการทุจริต อาทิ การกำหนดมาตรการทางภาษี การเชิดชูเกียรติ
๒. กำหนดแผนการติดต่อสื่อสารการตลาด (Integrated Marketing Communication : IMC) ^{๔๕} เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนการติดต่อสื่อสารการตลาด (Integrated Marketing Communication : IMC) เชิงสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับการสื่อสารสาธารณะและการประชาสัมพันธ์ โดยใช้เครื่องมือการติดต่อสื่อสารการตลาด (Integrated Marketing Communication : IMC) เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมและทัศนคติของประชาชนให้มีค่านิยมต่อต้านการทุจริต หรือ มีการแสดงออกถึงพฤติกรรมต่อต้านหรือไม่ยอมรับการทุจริต

^{๔๕} หมายเหตุ : การติดต่อสื่อสารการตลาด (Integrated Marketing Communication: IMC) คือ การใช้ทุกรูปแบบของการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้บริโภคกลุ่มนั้นหรือเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคเปิดรับ มีองค์ประกอบ ได้แก่

๑. การโฆษณา (Advertising)
๒. การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion)
๓. การประชาสัมพันธ์ (Public Relations)
๔. การขายโดยบุคคล (Personal Selling)
๕. การตลาดทางตรง (Direct Marketing)

กลยุทธ์ที่ ๕ การพัฒนา วิเคราะห์และบูรณาการระบบการประเมินด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยงกับแนวทางการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

คำอธิบาย

ในปัจจุบันปัญหาการทุจริตได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และรุนแรง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา พร้อมทั้งบูรณาการระบบการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเป็น เครื่องมือสำหรับเป็นตัวชี้วัดถึงระดับคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูล และการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงการป้องกันการทุจริตที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาการทุจริต ได้อย่างเป็นระบบและสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน และยกระดับเครื่องมือไปสู่การเชื่อมโยง กับแนวทางการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

หน่วยงานมีค่าคะแนนการประเมินด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานที่สูงขึ้น

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
<p>๑. พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการประเมินด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการพัฒนาเครื่องมือ หรือเกณฑ์มาตรฐานให้เหมาะสมกับการประเมินด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานเพื่อให้เท่าทันกับพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของปัญหาการทุจริต ดังนั้นจึงต้องพัฒนาเครื่องมือ หรือเกณฑ์มาตรฐาน ให้มีความเท่าทัน เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตให้ประสบผลสำเร็จ - ยกระดับเครื่องมือไปสู่การเชื่อมโยงกับแนวทางการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย
<p>๒. การบูรณาการระบบการประเมินด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการบูรณาการระบบการประเมินด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และอื่นๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อน และเกิดมาตรฐานในการประเมินฯ ในทิศทางเดียวกัน

กลยุทธ์ที่ ๖ สนับสนุนให้ภาคเอกชนดำเนินการตามหลักบรรษัทภิบาล

คำอธิบาย

การแก้ไขปัญหาการทุจริต หากจะให้ประสบความสำเร็จ ภาคเอกชนจะต้องให้ความร่วมมือเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริต เนื่องจากภาคเอกชน จะมีบทบาทสำคัญในฐานะของผู้ให้สินบนเพื่อประโยชน์ของธุรกิจตนเอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มักจะอยู่ในฐานะของผู้รับสินบน เพื่อให้ประโยชน์หรือสิทธิบางอย่างกับภาคเอกชน ซึ่งหากสามารถป้องกัน หรือยับยั้งฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะผู้ให้ หรือผู้รับได้ ก็เชื่อได้ว่าปัญหาการทุจริตน่าจะลดน้อยลง อีกทั้งภาคเอกชน จะเป็นส่วนสำคัญในการกระตุ้นและผลักดันให้ประชาชนในสังคมได้เล็งเห็นและตระหนักถึงปัญหาการทุจริตได้อีกด้วย

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ร้อยละของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ดำเนินการตามหลักบรรษัทภิบาล

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. ส่งเสริมการดำเนินงานตามหลักบรรษัทภิบาล	- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนได้เกิดการเรียนรู้ และเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินธุรกิจโดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการปฏิบัติระบบเศรษฐกิจของประเทศ จะต้องแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น จริงใจ และจริงจังกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหากดำเนินการสำเร็จก็จะเป็นตัวอย่างสำคัญในการเผยแพร่ และขยายผลให้เกิดการป้องกันการทุจริต
๒. สร้างแรงจูงใจในการเป็นตัวอย่างองค์กรภาคเอกชนที่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล	- กำหนด มาตรการเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการผลักดันให้ภาคเอกชน ได้ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล อาทิ มาตรการทางภาษี การยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นตัวอย่างของภาคธุรกิจที่ใส่ใจในหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น
๓. กำหนดบทลงโทษกับภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต อย่างเด็ดขาดและรุนแรง	- สำนักงาน ป.ป.ช. และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย จะต้องให้ความสำคัญ มีความเด็ดขาด และรวดเร็วในการลงโทษภาคเอกชนที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต การให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ด้วยมาตรการเสริม ตามมาตรา ๑๒๓/๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

กลยุทธ์ที่ ๗ พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันการทุจริต

คำอธิบาย

การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมุ่งเน้นให้มีความรู้เชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต เนื่องจากในปัจจุบัน ปัญหาการทุจริตได้มีวิวัฒนาการไปอย่างรวดเร็ว รุนแรง และสลับซับซ้อน ทำให้เกิดผลเสียหายกับประเทศชาติในวงกว้าง ซึ่งจากเดิมจะเห็นว่าวิธีการแก้ไขปัญหาแบบเดิม ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้บุคลากรด้านการป้องกันการทุจริต สามารถเรียนรู้ เท่าทัน เข้าใจ และมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตต่อไป

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

บุคลากรด้านการป้องกันการทุจริตมีศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการทุจริตเชิงสร้างสรรค์

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. พัฒนาและยกระดับการพัฒนาบุคลากรด้านงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้มีความเป็นมืออาชีพและเป็นไปตามมาตรฐานสากล	- พัฒนาบุคลากรด้านงานป้องกันการทุจริตให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรม ฐานคิด (Mindset) ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานด้านการป้องกันเชิงรุก ด้วยการบูรณาการเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรแนวใหม่ ตลอดจนการยกระดับการทำงานและบุคลากรให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ : UNCAC และการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AC)
๒. ต่อยอด ขยายผล องค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับการป้องกันการทุจริต	- ส่งเสริมองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ (Creative) สำหรับการป้องกันการทุจริตด้วยรูปแบบและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา

กลยุทธ์ที่ ๘ การพัฒนาระบบและส่งเสริมการดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC)

คำอธิบาย

การพัฒนาระบบและส่งเสริมการดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) เป็นการนำเงื่อนไขข้อตกลงของ UNCAC ที่เปรียบเสมือนคำแนะนำในการปรับปรุงกระบวนการงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ได้ ออกแบบไว้ มาปรับใช้ในการป้องกันทุจริต ซึ่งในการพัฒนาประสิทธิภาพงานป้องกันการทุจริตตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) มีประเด็นที่ต้องพัฒนาดังต่อไปนี้

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ผลสำเร็จในการดำเนินงานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓
(United Nations Convention against Corruption : UNCAC)

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. นโยบายและแนวปฏิบัติเชิงป้องกันเพื่อต่อต้านการทุจริต	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความร่วมมือในการปรับปรุงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับองค์กรระหว่างประเทศและระดับประเทศ
๒. ปรับปรุงประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้รองรับการป้องกันการทุจริต	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุง ประมวลจริยธรรม ข้อบังคับจรรยาบรรณข้าราชการ เพื่อให้ทันต่อรูปแบบของการทุจริต - สร้างระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งนักบริหารระดับสูง
๓. สร้างแนวทางการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดการคลังของรัฐ	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับแก้กฎ ระเบียบ และวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ให้ทันต่อรูปแบบของการทุจริต - สร้างรูปแบบมาตรฐานการตรวจสอบบัญชี เพื่อป้องกันการทุจริตในภาคเอกชน
๔. การรวบรวม การแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริต	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรระหว่างประเทศ - พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

๘.๖.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕

“ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต”

คำอธิบาย

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริตเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนากลไกและกระบวนการต่าง ๆ ของการปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ ตั้งแต่การปรับปรุงระบบการรับเรื่องร้องเรียนเข้าสู่กระบวนการปราบปรามการทุจริต การพัฒนาระบบการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อตรวจสอบการทุจริต การปฏิรูปกลไกและกระบวนการในการสอบสวนและไต่สวน การปรับปรุงและบูรณาการขั้นตอนและกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติงานของหน่วยงานปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็ว การพัฒนากลไกพิเศษในการดำเนินคดีที่รวดเร็วมากขึ้น การวางแผนกำหนดทิศทางในการปราบปรามการทุจริตตามสถิติและฐานข้อมูลระดับความเสียหาย/ความเร่งด่วน/จำนวนของคดีการทุจริต การศึกษาวิเคราะห์พลวัตของการทุจริตเพื่อตรากฎหมายป้องกันการทุจริตในเชิงรุก การบูรณาการข้อมูลและข่าวกรองประกอบการปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ลดการดำเนินงานที่ล่าช้าและซ้ำซ้อน การคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแสในคดีทุจริตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้การดำเนินคดีเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และเมื่อคดีถึงที่สุดแล้วก็จะมีการเผยแพร่เปิดโปงให้สาธารณชนและสังคมเกิดความตระหนักและเกรงกลัวในการกระทำการทุจริต รวมไปถึงการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการปราบปรามการทุจริตตามแนวทางของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) ด้วย ซึ่งในการปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริตดังกล่าว จะมุ่งเน้นการดำเนินการโดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการตราเป็นกฎหมาย (Legislation) การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) และการตัดสินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิด (Judiciary) การบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งยุทธศาสตร์นี้จะทำให้การปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คดีการทุจริตต่าง ๆ ถูกดำเนินการอย่างรวดเร็ว และผู้กระทำการทุจริตได้รับการลงโทษ สาธารณชนและสังคมเกิดความตระหนักและเกรงกลัวที่จะกระทำการทุจริต และคดีการทุจริตมีอัตราลดลงได้ในที่สุด

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อปรับปรุงและพัฒนากลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต
๒. เพื่อตรากฎหมายและปรับปรุงกฎหมายให้กระบวนการการปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อบูรณาการกระบวนการการปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ
๔. เพื่อให้ผู้กระทำความผิดถูกดำเนินคดีและลงโทษอย่างเป็นรูปธรรมและเท่าทันต่อสถานการณ์

เป้าประสงค์

๑. การปฏิบัติงานด้านการปราบปรามการทุจริตมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
๒. คดีการทุจริตและการกระทำทุจริตลดน้อยลง

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

๑. ระยะเวลาเฉลี่ยของการดำเนินคดีทุจริตจำแนกตามขนาดและประเภทของคดี
๒. ร้อยละของคดีการทุจริตที่ดำเนินการแล้วเสร็จจำแนกตามขนาดและประเภทของคดี

กลยุทธ์

๑. ปรับปรุงระบบรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ
๒. ปรับปรุงการตรวจสอบความเคลื่อนไหวและความถูกต้องของทรัพย์สินและหนี้สิน
๓. ปรับปรุงกระบวนการและพัฒนาเทคโนโลยีพิเศษในการปราบปรามการทุจริตที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
๔. ตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามการทุจริตให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริตและสอดคล้องกับสนธิสัญญาและมาตรฐานสากล
๕. บูรณาการข้อมูลและข่าวกรองในการปราบปรามการทุจริต
๖. การเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองพยาน (Witness) และผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblower) และเจ้าหน้าที่ในกระบวนการการปราบปรามการทุจริต
๗. พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสหวิทยาการของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการการปราบปรามการทุจริต
๘. การเปิดโปงผู้กระทำความผิดให้สาธารณชนรับทราบและตระหนักถึงโทษของการกระทำการทุจริตเมื่อคดีถึงที่สุด
๙. การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีทุจริตระหว่างประเทศ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ในการปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ
๒. การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายนิติบัญญัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางกฎหมายในการร่วมกันออกแบบ ปรับปรุง และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริต
๓. ประชาชนและสังคมให้ความสำคัญกับการปราบปรามการทุจริตและตระหนักถึงผลของการกระทำการทุจริต

แผนภาพที่ ๘.๖ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๕
“ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต”

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับปรุงระบบรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ

คำอธิบาย

ระบบการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต ถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการปราบปรามการทุจริต กล่าวคือ เมื่อมีการทุจริตเกิดขึ้น ผู้เสียหายจะมีการร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าสู่กระบวนการสืบสวนสอบสวน ดำเนินคดีต่อไป หากระบบรับเรื่องร้องเรียนขาดประสิทธิภาพแล้ว การดำเนินการปราบปรามการทุจริตย่อมเกิดความล่าช้าตามไปด้วย ดังนั้น ระบบการรับเรื่องร้องเรียนจึงต้องมีความรวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และมีความน่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจจากประชาชน

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ระบบรับเรื่องร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐาน
๒. ระดับความพึงพอใจของผู้ร้องเรียนต่อการตอบสนองและแจ้งผลความคืบหน้าของเรื่องร้องเรียน

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. การปรับปรุงระบบการรับเรื่องร้องเรียนของหน่วยงานต่อต้านการทุจริตต่าง ๆ ให้มีความรวดเร็ว เข้าถึงได้โดยง่าย ^{๔๖}	- หน่วยงานต่อต้านการทุจริตทุกหน่วยงานร่วมปรับปรุงพัฒนาระบบการรับเรื่องร้องเรียนของหน่วยงานให้สามารถรับเรื่องร้องเรียนได้อย่างรวดเร็ว ผู้ร้องเรียนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนาช่องทาง การรับเรื่องร้องเรียนให้มีความทันสมัย
๒. การสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อระบบการรับเรื่องร้องเรียน ^{๔๗}	- หน่วยงานต่อต้านการทุจริตทุกหน่วยงานจะต้องให้ความสำคัญและมีการตอบสนองต่อเรื่องร้องเรียนอย่างรวดเร็ว และมีการแจ้งผลและติดตามความคืบหน้าของเรื่องร้องเรียน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ร้องเรียน

^{๔๖} จาก Benchmarking

^{๔๗} จาก Benchmarking

กลยุทธ์ที่ ๒ ปรับปรุงการตรวจสอบความเคลื่อนไหวและความถูกต้องของทรัพย์สินและหนี้สิน

คำอธิบาย

การตรวจสอบความเคลื่อนไหวของทรัพย์สินและหนี้สินนั้นถือเป็นขั้นตอนการตรวจสอบการทุจริตในเบื้องต้นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นระบบการตรวจสอบทรัพย์สินจะต้องมีความรวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำ รวมทั้งจะต้องตรวจสอบอย่างครอบคลุมถึงผู้ที่มีโอกาสที่จะก่อการทุจริตอีกด้วย

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ระยะเวลาเฉลี่ยของกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. การพัฒนาระบบการตรวจสอบความเคลื่อนไหวและการตรวจสอบความถูกต้องของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมไปถึงระบบการติดตามทรัพย์สินคืนจากการทุจริต (เชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒๑ และ ๒๔๔)	- พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินที่ทันสมัย (Smart Audit System) เท่าทันต่อการบิดเบือนทรัพย์สินและหนี้สินรวมทั้งบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ ในการตรวจสอบความถูกต้องของทรัพย์สินและหนี้สิน
๒. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินให้ครอบคลุมถึงโอกาสในการทุจริต ^{๔๔} (เชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒๑ และ ๒๔๔)	- ศึกษาและทบทวนกลุ่มเป้าหมายในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินให้ครอบคลุมการทุจริต โดยพิจารณาจากสถิติคดีการทุจริต/การขโมยความผิด

กลยุทธ์ที่ ๓ ปรับปรุงกระบวนการและพัฒนากลไกพิเศษในการปราบปรามการทุจริตที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

คำอธิบาย

การดำเนินการปราบปรามการทุจริตที่ผ่านมานั้นประสบปัญหาหลักเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินการ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยการปรับปรุงขั้นตอนการทำงานและบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการปราบปรามการทุจริตที่ล่าช้าและซ้ำซ้อนให้มีความรวดเร็วและกระชับมากขึ้น และการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานและกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการปราบปรามการทุจริตให้ชัดเจน รวมถึงการพัฒนากลไกพิเศษ (Fast Track) ในการปราบปรามการทุจริตให้สามารถดำเนินการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้การดำเนินการปราบปรามการทุจริตนั้นเกิดความรวดเร็วเห็นผล มีประสิทธิภาพ และเป็นທີ່ประจักษ์ของสังคม

^{๔๔} จาก Benchmarking

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ระยะเวลาเฉลี่ยของการดำเนินคดีทุจริต

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
<p>๑. การปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น^{๔๙}</p> <p>(เชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒๑ และ ๒๔๔)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงและบูรณาการขั้นตอนการดำเนินการที่ล่าช้าและซ้ำซ้อนกันของหน่วยงานในกระบวนการปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีความรวดเร็วและกระชับมากขึ้น เพื่อให้การดำเนินการปราบปรามการทุจริตตลอดกระบวนการจนถึงการลงโทษผู้กระทำความผิดเมื่อคดีถึงที่สุดเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชน
<p>๒. การสร้างมาตรฐานการดำเนินการปราบปรามการทุจริต</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดกรอบระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้ชัดเจน - กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานทั้งด้านเวลา คุณภาพ และงบประมาณของกระบวนการปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ และควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐาน
<p>๓. การพัฒนากลไกพิเศษ (Fast Track) ในการปราบปรามการทุจริต^{๕๐}</p> <p>(เชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒๑ และ ๒๔๔)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาและจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจ โดยมีอำนาจเฉพาะและมีขั้นตอนการดำเนินการที่กระชับและรวดเร็ว (Fast Track)
<p>๔. การเพิ่มบทบาทในการปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐต้นสังกัด</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตโดยเพิ่มบทบาทในการปราบปรามการทุจริตภายในหน่วยงานภาครัฐแต่ละหน่วย โดยเฉพาะความผิดทางวินัยหรือความผิดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน

^{๔๙} จาก Benchmarking

^{๕๐} จาก Benchmarking

กลยุทธ์ที่ ๔ ตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามการทุจริตให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริตและสอดคล้องกับสนธิสัญญาและมาตรฐานสากล

คำอธิบาย

แม้ว่าปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริตจะมีอยู่อย่างเพียงพอ แต่เนื่องจากการทุจริตนั้นมีวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว ในการปราบปรามการทุจริตนั้นจึงจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายให้เท่าทันต่อการทุจริตด้วย โดยการตรากฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายที่ยังไม่ครอบคลุมหรือมีช่องทางให้เกิดการทุจริตได้ รวมไปถึงกฎหมายที่เป็นข้อจำกัดของหน่วยงานปราบปรามการทุจริตให้สามารถดำเนินงานปราบปรามการทุจริตได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในส่วนการบังคับใช้กฎหมายนั้น ปัจจุบันคดีการทุจริตนั้นมีความหลากหลายอย่างมาก ทั้งในด้านระดับความเสียหายของการทุจริต ด้านประเภทของการทุจริต ด้านพื้นที่ของการทุจริต รวมไปถึงความเร่งด่วนของแต่ละคดี ดังนั้นจึงควรมีการจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของการดำเนินการปราบปรามการทุจริตตามระดับความเสียหาย ความเร่งด่วน และสถิติการทุจริตของคดีการทุจริตให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์การทุจริต เพื่อให้การปราบปรามการทุจริตมีทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนและเท่าทันต่อพลวัตของการปราบปรามการทุจริต นอกจากนี้ จะต้องส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐเองจะต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลภายในที่มีประสิทธิภาพ และมีการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ในสังกัดอย่างจริงจังมากขึ้น

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ร้อยละของการลดลงของคดีการทุจริต
๒. ร้อยละจำนวนกฎหมายที่มีการปรับปรุงหรือตราขึ้นใหม่เทียบกับช่องโหว่ของกฎหมายที่จะต้องปรับปรุงหรือตราขึ้นใหม่

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. การตรากฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต	- ศึกษาและวิเคราะห์ช่องโหว่ของกฎหมายที่เป็นบ่อเกิดของการทุจริต จากคดีการทุจริตเพื่อเสนอในการตรากฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายให้มีความเท่าทันต่อการทุจริต เช่น กฎหมายเกี่ยวกับความผิดของตัวแทนอำนาจและผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง (Nominee and Beneficial Ownership) กฎหมายเกี่ยวกับความผิดของผู้สมคบคิด (Conspiracy) กฎหมายเกี่ยวกับการลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ ปรับปรุงบทลงโทษทางกฎหมายให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น เป็นต้น

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
<p>๒. การตรากฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายเพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานในกระบวนการปราบปรามการทุจริตดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสนธิสัญญาและมาตรฐานสากล</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาและวิเคราะห์ข้อจำกัดทางกฎหมายหรือข้อจำกัดในอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการปราบปรามการทุจริต รวมถึงศึกษาและวิเคราะห์ข้อบกพร่องตามสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้อง เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ เพื่อเสนอในการตรากฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายเพื่อสนับสนุนให้สามารถดำเนินการปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล
<p>๓. การประเมินติดตามการอนุวัติการตามสนธิสัญญา เพื่อให้ความเห็นทางกฎหมายในการเสนอแก้ไขกฎหมายและกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายไทยและการบังคับใช้กฎหมายในการปฏิบัติตามสนธิสัญญาที่มีผลผูกพันประเทศไทย เช่น การประเมินติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ เพื่อให้ความเห็นทางกฎหมายในการเสนอแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และพัฒนารูปแบบวิธีการ เทคนิคในการปราบปรามการทุจริตให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
<p>๔. การบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีตามระดับความเสียหาย ความเร่งด่วน และสถิติการทุจริต (เชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๕)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีให้ตรงตามสถานการณ์การทุจริตโดยจัดลำดับตามฐานข้อมูลระดับความเสียหาย ความเร่งด่วน และสถิติการทุจริต
<p>๕. การบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีเฉพาะในแต่ละพื้นที่ของประเทศ (เชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๕)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีในระดับท้องถิ่นตามลักษณะการทุจริตเฉพาะของแต่ละพื้นที่ของประเทศ
<p>๖. การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐต้นสังกัด ในการบังคับใช้กฎหมายและลงโทษทางอาญาหรือทางวินัย ในความผิดเกี่ยวกับการทุจริตหรือจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำมาตรการในการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดบทบาทของหน่วยงาน ตรวจสอบถ่วงดุลภายในกำหนดบทลงโทษและกระบวนการลงโทษที่เหมาะสมแก่เจ้าหน้าที่ในสังกัด ในการกระทำการทุจริตหรือกระทำการผิดวินัย และให้หน่วยงานภาครัฐบังคับใช้อย่างจริงจัง

กลยุทธ์ที่ ๕ บูรณาการข้อมูลและข่าวกรองในการปราบปรามการทุจริต

คำอธิบาย

เนื่องจากหน่วยงานในกระบวนการปราบปรามการทุจริตมีฐานข้อมูลที่แยกจากกันและไม่มีความเชื่อมโยงกัน จึงทำให้ในการส่งผ่านข้อมูลประกอบการดำเนินคดีในแต่ละขั้นตอนการปราบปรามการทุจริตเกิดความล่าช้าและทำให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ดังนั้นจึงควรมีการบูรณาการข้อมูลและข่าวกรองประกอบการปราบปรามการทุจริต และพัฒนาระบบฐานข้อมูลและข่าวกรองที่เข้าถึงได้โดยง่ายและมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ระยะเวลาโดยเฉลี่ยของการส่งต่อข้อมูลประกอบการปราบปรามการทุจริต
๒. ร้อยละของการลดลงของสำนวนที่มีการสอบสวนใหม่จากการส่งต่อข้อมูลของคดีที่ไม่สมบูรณ์
๓. ระดับความสำเร็จของการจัดตั้งประชาคมข่าวกรองด้านการปราบปรามการทุจริต

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. พัฒนาระบบฐานข้อมูลประกอบการปราบปรามการทุจริตระหว่างหน่วยงานปราบปรามการทุจริต ^{๕๑} (เชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒๑ และ ๒๔๔)	- ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการปราบปรามการทุจริตระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการปราบปรามการทุจริตเพื่อลดความล่าช้าในการส่งผ่านข้อมูลและความซ้ำซ้อนในการสอบสวนและจัดทำสำนวนคดี
๒. จัดตั้งประชาคมข่าวกรองด้านการปราบปรามการทุจริต ^{๕๒}	- จัดตั้งประชาคมที่เป็นศูนย์กลางของการรวบรวมข่าวกรองที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวกรองในระดับลึกและเป็นความลับสูง (Intelligence Agency)
๓. การประสานความร่วมมือกับองค์กรสื่อมวลชน สื่อสาธารณะ หน่วยงานประชาสังคมและหน่วยงานธุรกิจเอกชน เกี่ยวกับข้อมูลและข่าวกรองประกอบการปราบปรามการทุจริต ^{๕๓} (เชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒๑ และ ๒๔๔)	- จัดทำความร่วมมือกับองค์กรสื่อมวลชน สื่อสาธารณะ หน่วยงานประชาสังคมและหน่วยงานธุรกิจเอกชน ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวกรองประกอบการปราบปรามการทุจริต

^{๕๑} จาก Benchmarking

^{๕๒} จาก Benchmarking

^{๕๓} จาก Benchmarking

กลยุทธ์ที่ ๖ การเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองพยาน (Witness) และผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblower) และเจ้าหน้าที่ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต

คำอธิบาย

การคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแสในสำนวนคดี รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ในกระบวนการปราบปรามการทุจริตนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินคดี เพราะจะทำให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นระบบการคุ้มครองจะต้องมีความน่าเชื่อถือและสร้างความมั่นใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีมากที่สุด

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ระดับความพึงพอใจในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของพยาน ผู้ให้เบาะแส และเจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริต

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. การมีมาตรการในการคุ้มครองพยาน (Witness) และผู้ให้เบาะแส (Whistleblower) ที่มีความน่าเชื่อถือและสร้างความมั่นใจแก่ผู้ถูกคุ้มครองได้ ^{๕๔}	- การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแสดังกล่าวอย่างจริงจัง รวมถึงการรักษาความลับและการรับประกันผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของพยานและผู้แจ้งเบาะแสหรือผู้เกี่ยวข้อง
๒. การมีมาตรการในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการปราบปรามการทุจริต	- การปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้เกิดความมั่นใจในความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
๓. การกำหนดรางวัลหรือสิ่งจูงใจในการแจ้งเบาะแสดังกล่าว ^{๕๕}	- การกำหนดอัตรารางวัลหรือสิ่งจูงใจให้แก่ผู้แจ้งเบาะแสในการดำเนินคดีหากสามารถทำให้ดำเนินคดีจนถึงที่สุดได้

^{๕๔} จาก Benchmarking

^{๕๕} ข้อมูลจาก Benchmarking

กลยุทธ์ที่ ๗ พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสหวิทยาการของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต

คำอธิบาย

ปัจจุบันการทุจริตได้เกิดขึ้นอย่างหลากหลายรูปแบบ อีกทั้งยังมีความซับซ้อนมากขึ้นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม ดังนั้นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการปราบปรามการทุจริตจึงจะต้องมีสมรรถนะและความรู้ที่หลากหลายและเท่าทันต่อการทุจริต และมีองค์ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริตสามารถศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพและเป็นมาตรฐาน

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ระดับความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถตามมาตรฐานของเจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริต
๒. มีฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. การพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถ รวมไปถึงถึงความรู้ในเชิงสหวิทยาการให้แก่เจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริต (Non-Training)	- จัดทำระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต โดยประมวลจากคดีการทุจริตและผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริตของแต่ละหน่วยงานได้ศึกษาและมีสมรรถนะและความรู้ที่เป็นมาตรฐาน
๒. การพัฒนาเจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริตให้มีความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถ ที่เป็นมาตรฐานและเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต (Training)	- จัดทำมาตรฐานความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริต และจัดทำหลักสูตรพัฒนาเจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริตโดยมุ่งเน้นความรู้เชิงสหวิทยาการและเสริมสร้างทักษะมาตรฐานให้แก่เจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริต
๓. การแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) และแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริต	- จัดทำความร่วมมือในการแบ่งปันถ่ายทอดองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริตระหว่างหน่วยงานปราบปรามการทุจริต

กลยุทธ์ที่ ๘ การเปิดโปงผู้กระทำความผิดให้สาธารณชนรับทราบและตระหนักถึงโทษของการกระทำการทุจริตเมื่อคดีถึงที่สุด

คำอธิบาย

เมื่อการดำเนินคดีการทุจริตได้ถึงที่สุดแล้ว การนำผลการพิพากษาหรือการชี้มูลความผิดมาเปิดเผยต่อสาธารณชนได้รับรู้จะทำให้เกิดความตระหนักและความเกรงกลัวต่อโทษของการกระทำการทุจริต และสามารถยับยั้งการทุจริตได้ในที่สุด โดยใช้การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์และมีช่องทางการเผยแพร่เปิดโปงที่หลากหลายเข้าถึงได้โดยง่าย และเข้าถึงการรับรู้ของสาธารณชนอย่างกว้างขวาง

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

๑. ระดับการรับรู้ของสาธารณชนจากการเผยแพร่เปิดโปงการทุจริต
๒. ระดับความตระหนักและความเกรงกลัวต่อการกระทำการทุจริตของสาธารณชน

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
การเปิดโปงการทุจริตอย่างสร้างสรรค์และพัฒนาช่องทางในการเผยแพร่เปิดโปงการทุจริตที่เข้าถึงการรับรู้ของสาธารณชนอย่างกว้างขวาง	สังเคราะห์ข้อมูลจากคดีการทุจริตที่มีการชี้มูลความผิดหรือพิพากษาคดีแล้ว เพื่อเผยแพร่เปิดโปง การทุจริต รวมไปถึงการพัฒนาช่องทางในการเผยแพร่ที่ทันสมัยและสร้างกระแสสังคมโดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ที่เผยแพร่และส่งต่อกันได้อย่างรวดเร็ว

กลยุทธ์ที่ ๙ การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีทุจริตระหว่างประเทศ

คำอธิบาย

การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีทุจริตระหว่างประเทศ เป็นการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีทุจริตระหว่างประเทศตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC)

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ระดับความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีทุจริตระหว่างประเทศ

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
จัดให้มีทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของปริมาณคดีทุจริตระหว่างประเทศตามกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	เพิ่มอัตรากำลังและพัฒนาเจ้าหน้าที่ในสาขากระบวนการยุติธรรมให้มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศและกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘.๖.๖ ยุทธศาสตร์ที่ ๖

“ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย”

คำอธิบาย

ยุทธศาสตร์ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้น การยกระดับมาตรฐานด้านความโปร่งใสและการจัดการการยกระดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย โดยการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นการประเมิน และวิธีการสำรวจตามแต่ละแหล่งข้อมูล และเร่งรัด กำกับ ติดตามให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหรือปรับปรุงการทำงาน รวมไปถึงการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ภาคเอกชน และต่างประเทศ เพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ให้มีระดับร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป

เป้าประสงค์

๑. ประเทศไทยมีคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศ ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป
๒. นักลงทุนต่างชาติรับรู้แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยมากขึ้น

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ตามแหล่งสำรวจข้อมูล ๘ แหล่ง อยู่ใน ระดับร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป

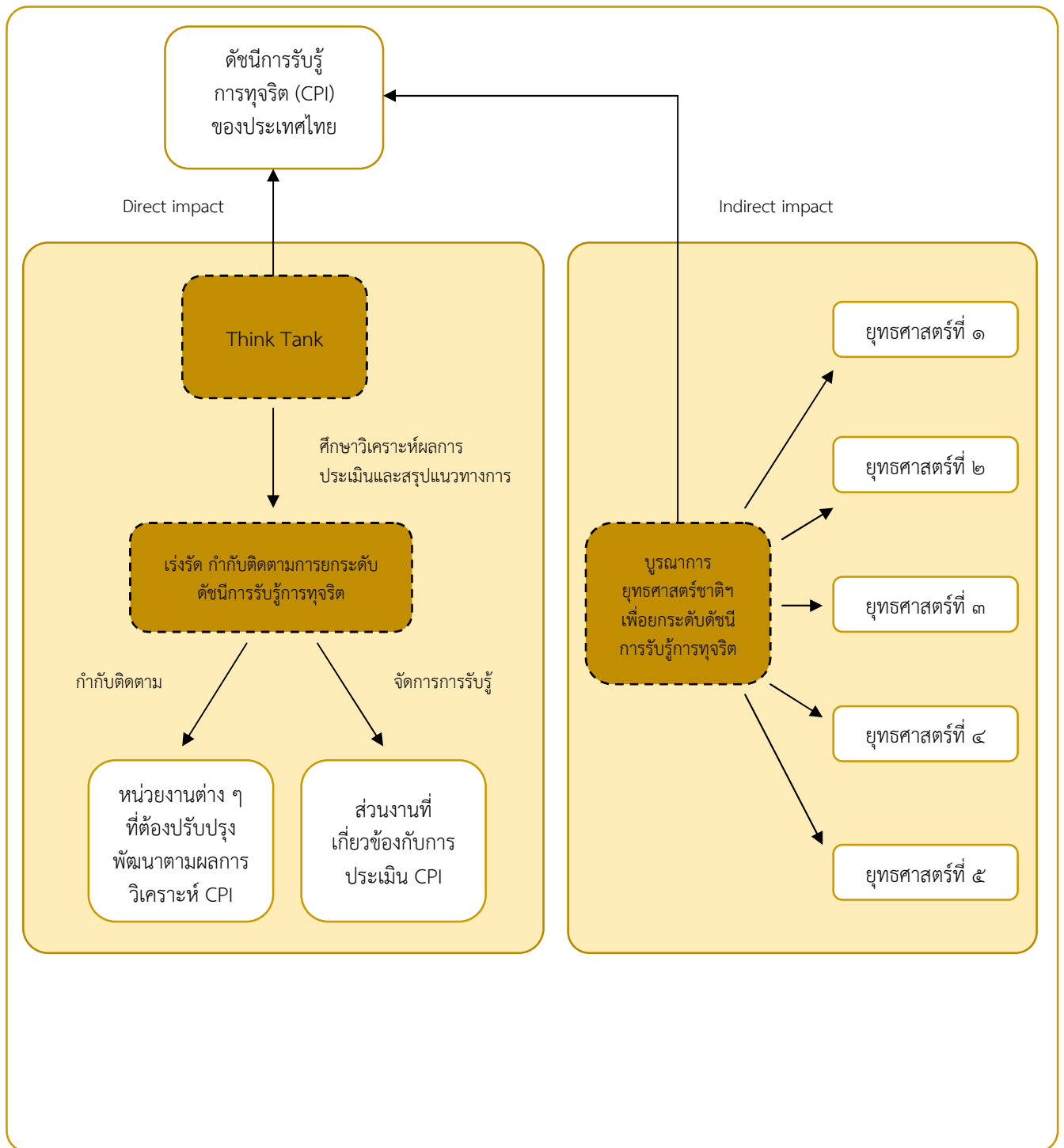
กลยุทธ์

๑. ศึกษา และกำกับติดตามการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย
๒. บูรณาการเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ความร่วมมือของรัฐบาล กระบวนการยุติธรรม หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ และเอกชนในการต่อต้านการทุจริต
๒. ประสิทธิภาพของกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย
๓. การรับรู้ของนักลงทุนต่างชาติ

แผนภาพที่ ๘.๗ ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๖
 “ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย”

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ศึกษา และกำกับติดตามการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

คำอธิบาย

เป็นกลยุทธ์เพื่อกำหนดแนวทางวิธีการในการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) โดยทำการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ประเด็นการประเมินของแหล่งข้อมูลทั้งหมดที่ใช้สำหรับการจัดอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย และวิธีการสำรวจของแต่ละแหล่งข้อมูล เพื่อนำมาออกแบบแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับแต่ละภาคส่วน และสร้างการรับรู้ที่ถูกต้องให้แก่สังคม และนานาชาติ โดยอาศัยการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ร้อยละของหน่วยงานที่สามารถดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินการได้แล้วเสร็จในระยะเวลาที่กำหนด

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. ศึกษา วิเคราะห์ประเด็นการประเมินและวิธีการสำรวจตามแต่ละแหล่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการจัดอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งหน่วยงานหรือกลุ่มภารกิจเพื่อทำหน้าที่ในการศึกษาแหล่งข้อมูลทั้งหมดที่ใช้สำหรับการจัดอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ในแต่ละแหล่ง ได้แก่ BF (BTI), IMD, ICRG, WEF, WJP, EIU, GI และ PERC ทั้งนี้อาจรวมถึงแหล่งข้อมูลอื่น ๆ หากมีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละปี - ศึกษาและวิเคราะห์ว่าในแต่ละแหล่งข้อมูลนั้นมีการประเมินในประเด็นใดบ้าง เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ - ศึกษาวิธีการสำรวจและการจัดเก็บข้อมูลของแต่ละแหล่งข้อมูล
๒. บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศ (CPI)	<ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต เพื่อร่วมกันออกแบบแนวทางการปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการที่เหมาะสมและเสริมภาพลักษณ์ของประเทศ
๓. เร่งรัด และกำกับ ติดตามการดำเนินการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศ (CPI)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งหน่วยงานหรือกลุ่มภารกิจขึ้นเพื่อทำหน้าที่เร่งรัดและกำกับติดตามให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการเพื่อตอบสนองการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศให้สูงขึ้น - หรือกำหนดเป็นมาตรการ/ข้อบังคับ ให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการ หากไม่ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดนับว่าเป็นความผิด

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๔. การจัดการการรับรู้ (Perceptions)	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างสื่อประชาสัมพันธ์แนวสร้างสรรค์ (Creative Public Relation) เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้ง่าย น่าสนใจ และกระตุ้นให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการต่อต้านการทุจริต - จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารหรือขั้นตอนการติดต่อประสานงานของภาครัฐในรูปแบบทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ - ผลักดันให้มีชุด CPI เพื่อเผยแพร่หรือให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินงานและการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ - พัฒนาระบบที่เปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐได้ง่าย สะดวก และข้อมูลมีการ Update ให้เท่าทันสถานการณ์ตลอดเวลา

กลยุทธ์ที่ ๒ บูรณาการเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

คำอธิบาย

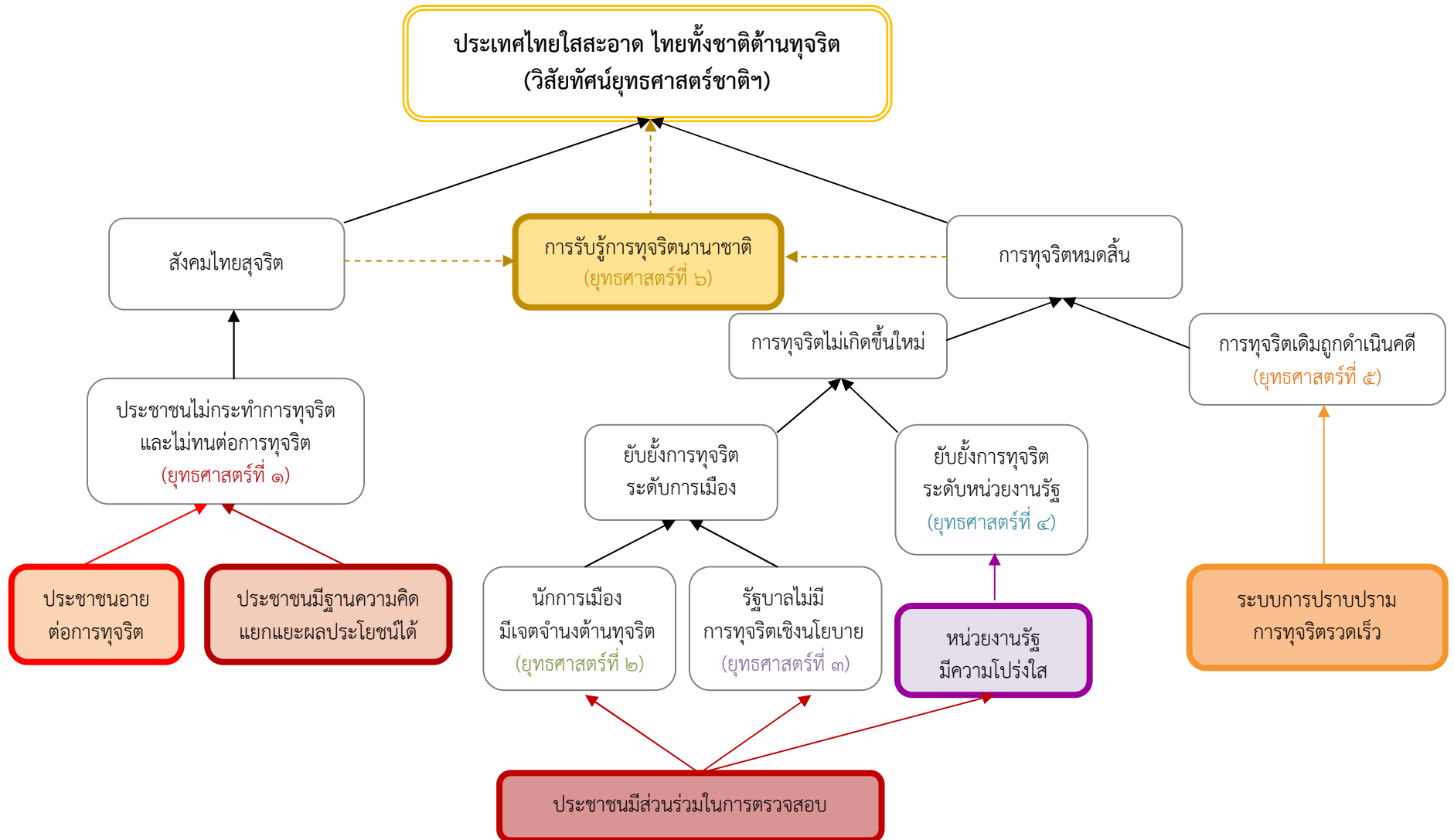
เป็นกลยุทธ์ที่มีขึ้นเพื่อให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของแต่ละยุทธศาสตร์ในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เพื่อให้รับทราบถึงการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรคที่พบในระหว่างดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ให้ประสบผลสำเร็จ ตอบสนองต่อการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศ

ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์

ร้อยละของโครงการที่บรรลุเป้าหมายเพื่อผลักดันดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

แนวทางตามกลยุทธ์	วิธีการ
๑. วิเคราะห์และเชื่อมโยงเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (ยุทธศาสตร์ที่ ๑ – ยุทธศาสตร์ที่ ๕) เพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำ Strategy Map เพื่อสะท้อนความเชื่อมโยงเป้าหมายของแต่ละยุทธศาสตร์ และแสดงให้เห็นว่าในแต่ละเป้าหมายนั้นตอบสนองด้านใดในหลักการ BSC ของ Kaplan & Norton (ประสิทธิผล การตอบสนอง ความต้องการของประชาชน ประสิทธิภาพ การพัฒนา บุคลากรและการเรียนรู้) รวมทั้ง นำมาสู่การวิเคราะห์ว่าเป้าหมายของแต่ละยุทธศาสตร์นั้นตอบสนองประเด็นใดในการจัดอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศ
๒. กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วิธีการในการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ในหลากหลายรูปแบบ ทั้งรูปแบบการติดตามและประเมินผลก่อนการปฏิบัติ ในระหว่างการปฏิบัติ และหลังการปฏิบัติ

แผนภาพที่ ๘.๘ ความเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์
ของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๘.๗ ความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้บรรลุเป้าหมาย จำเป็นต้องวิเคราะห์ความเสี่ยงและภาวะคุกคามหลากหลาย ที่จะบั่นทอนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ รวมถึงผลกระทบและโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Risk Impact & Risk Likelihood) เพื่อหาแนวทางจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมหรือควบคุมเพื่อให้มั่นใจว่าความเสี่ยงนั้นจะไม่เกิดผลกระทบต่อเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ ดังตารางการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ ๘.๑ ความเสี่ยงและแนวทางจัดการความเสี่ยง

ความเสี่ยง	แนวทางจัดการความเสี่ยง
<p>๑. ความเสี่ยงจากความเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและภูมิภาค</p> <p>การเมืองโลกมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่หลายขั้วอำนาจ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินนโยบายด้วยความอ่อนตัวในการรักษาดุลยภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศมหาอำนาจ อีกทั้งการขยายตัวของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน ส่งผลให้เกิดการติดต่อกันอย่างเสรี และลดข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสในด้านการตลาดและปัจจัยการผลิต^{๕๖}</p> <p>สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้รัฐสามารถอ้างเหตุผลด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือเหตุผลอื่น ๆ ที่จะอาจไม่ดำเนินการตามมาตรการเพื่อป้องกันการทุจริต นอกจากนี้ การเปิดประชาคมอาเซียนทำให้มีความเสี่ยงในการขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติ^{๕๗} อันมีความหมายครอบคลุมถึงปัญหาการคอร์รัปชันและการให้สินบนเจ้าหน้าที่รัฐที่จะขยายเป็นวงกว้าง^{๕๘}</p>	<p>กำหนดกลไกการบูรณาการทั้งฝ่ายบริหาร องค์กรอิสระ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีความคล่องตัว สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาคได้อย่างเท่าทัน และเป็นช่องทางสร้างความเชื่อมั่นในเวทีโลก</p>
<p>๒. ความเสี่ยงจากปัญหาความเหลื่อมล้ำและความขัดแย้งทางความคิดในสังคม</p> <p>ความแตกต่างกันของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยและคนจนยังคงระดับสูง จากโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล อีกทั้งความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการของรัฐ การเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ และความเหลื่อมล้ำ</p>	<p>สร้างความเชื่อมั่นให้สังคม และสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต โดยใช้การสื่อสารที่ใช้นวัตกรรมต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ ไม่ว่าจะเป็</p>

^{๕๖} จากนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

^{๕๗} จากนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

^{๕๘} ที่มา <http://www.ms.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceXI/Download/Book/๔๔๗-IPSR-Conference-A๑๕-fulltext.pdf>

ความเสี่ยง	แนวทางจัดการความเสี่ยง
<p>ด้านกระบวนการยุติธรรม ประชาชนไม่เข้าใจกฎหมาย เข้าไม่ถึงกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดการบูรณาการ การที่ไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรมที่ใช้ระยะเวลานาน ส่งผลให้เกิดปัญหาการทุจริตและปัญหาอื่น ๆ^{๕๙}</p> <p>ความขัดแย้งที่รุนแรงจากความแตกต่างของ ความคิดทางการเมือง ประกอบกับปัญหาความเหลื่อมล้ำ เป็นปัจจัยผลักดันให้ความแตกแยกทางความคิดรุนแรงมากขึ้น^{๖๐} ทำให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อการบริหารประเทศ ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การยอมรับการทุจริตที่ตนเองได้รับประโยชน์ และการเพิกเฉยของประชาชนในความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาการทุจริต</p>	<p>สื่อสังคมออนไลน์ โปรแกรมประยุกต์ (Application Software) และช่องทางการสื่อสารรูปแบบอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต</p>
<p>๓. ความเสี่ยงจากการพัฒนาด้านเทคโนโลยีนวัตกรรม และวิวัฒนาการของการทุจริต</p> <p>พัฒนาการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีความรวดเร็ว มีการขยายตัวของเครือข่ายทางสังคมออนไลน์^{๖๑} สามารถถูกนำมาใช้ในการปิดเบี่ยงข้อเท็จจริง ทำให้การป้องกันการทุจริตยากยิ่งขึ้น^{๖๒} ส่งผลต่อการร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และภาพลักษณ์ของประเทศไทย</p> <p>วิวัฒนาการของการทุจริตมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น เช่น การทุจริตเชิงนโยบาย ผลประโยชน์ทับซ้อน การร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจ นักการเมือง ข้าราชการ ในการกระทำการทุจริต ความไม่โปร่งใสในสถาบันศาสนา^{๖๓} สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้การดำเนินงานเพื่อต่อต้านการทุจริตเป็นไปได้โดยยากมากขึ้นทั้งในเรื่องของการหาหลักฐานเพื่อเอาผู้กระทำผิดมาลงโทษ รวมถึงการวางกลไกป้องกันการทุจริตที่ไม่เท่าทัน</p>	<p>เสริมพลังการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคประชาชน สื่อมวลชน ข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ ในการติดตามตรวจสอบ ควบคุมการใช้ดุลยพินิจของผู้มีอำนาจ ตัดสินใจในระดับต่าง ๆ โดยประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือธรรมเนียมปฏิบัติของทางราชการ (State Practice) หรือใช้นวัตกรรมอื่น ๆ เพื่อจำกัดความเสี่ยงการทุจริตที่มีความซับซ้อนมากขึ้น</p>

^{๕๙} จากทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

^{๖๐} จากนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

^{๖๑} จากทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

^{๖๒} จากนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

^{๖๓} จากทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

ความเสี่ยง	แนวทางจัดการความเสี่ยง
<p>๔. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) และ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ (Operational Risk)</p> <p>ความเสี่ยงในการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม ไม่เข้าใจยุทธศาสตร์อย่างถ่องแท้ หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ให้ความร่วมมือและบูรณาการอย่างจริงจัง ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารละเลยเจตจำนงทางการเมืองในการต้านทุจริต การถูกแทรกแซงโดยผู้มีอิทธิพล การไม่สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ได้ทันท่วงที</p> <p>งบประมาณเพื่อการต่อต้านการทุจริตที่ได้รับไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาการทุจริตอย่างแท้จริง อีกทั้งการดำเนินงานในรูปแบบเดิมที่จัดเป็นกิจกรรมที่สิ้นสุดลงในครั้งเดียว ก็เป็นความเสี่ยงสำคัญที่ทำให้การดำเนินการไม่ส่งผลให้ถึงเป้าหมายตามยุทธศาสตร์</p> <p>นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงที่ระบบเอกสารการจัดการข้อมูลภายใน และการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานไม่สามารถพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งอุปสรรคด้านระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายและวัฒนธรรมองค์กรในแต่ละหน่วยงาน</p>	<p>อาศัยกลไกตามข้อ ๑ ในการร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการในเชิงรุกอย่างจริงจัง และร่วมประเมินผลการดำเนินการ ประสานความร่วมมือและความเข้าใจตามยุทธศาสตร์ มุ่งแก้ไขปัญหาเรื่องการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกด้าน รวมทั้งเป็นเวทีในการดำเนินการตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของรัฐบาล</p> <p>เปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อการต่อต้านการทุจริตจากอดีตที่จัดสรรเป็นรายโครงการ เป็นการจัดสรรงบประมาณแบบสัดส่วน เพื่อให้มีความเพียงพอ และมีความยืดหยุ่นในการจัดการตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งปรับรูปแบบแผนงานโครงการ ที่เชื่อมโยงหลายยุทธศาสตร์ บูรณาการการทำงานภายในองค์กรและระหว่างองค์กร รวมทั้งมีการกำกับ ติดตาม ประเมิน และวิจัยอย่างต่อเนื่อง</p>

๔.๘ การเปลี่ยนแปลงและการจัดการการเปลี่ยนแปลง

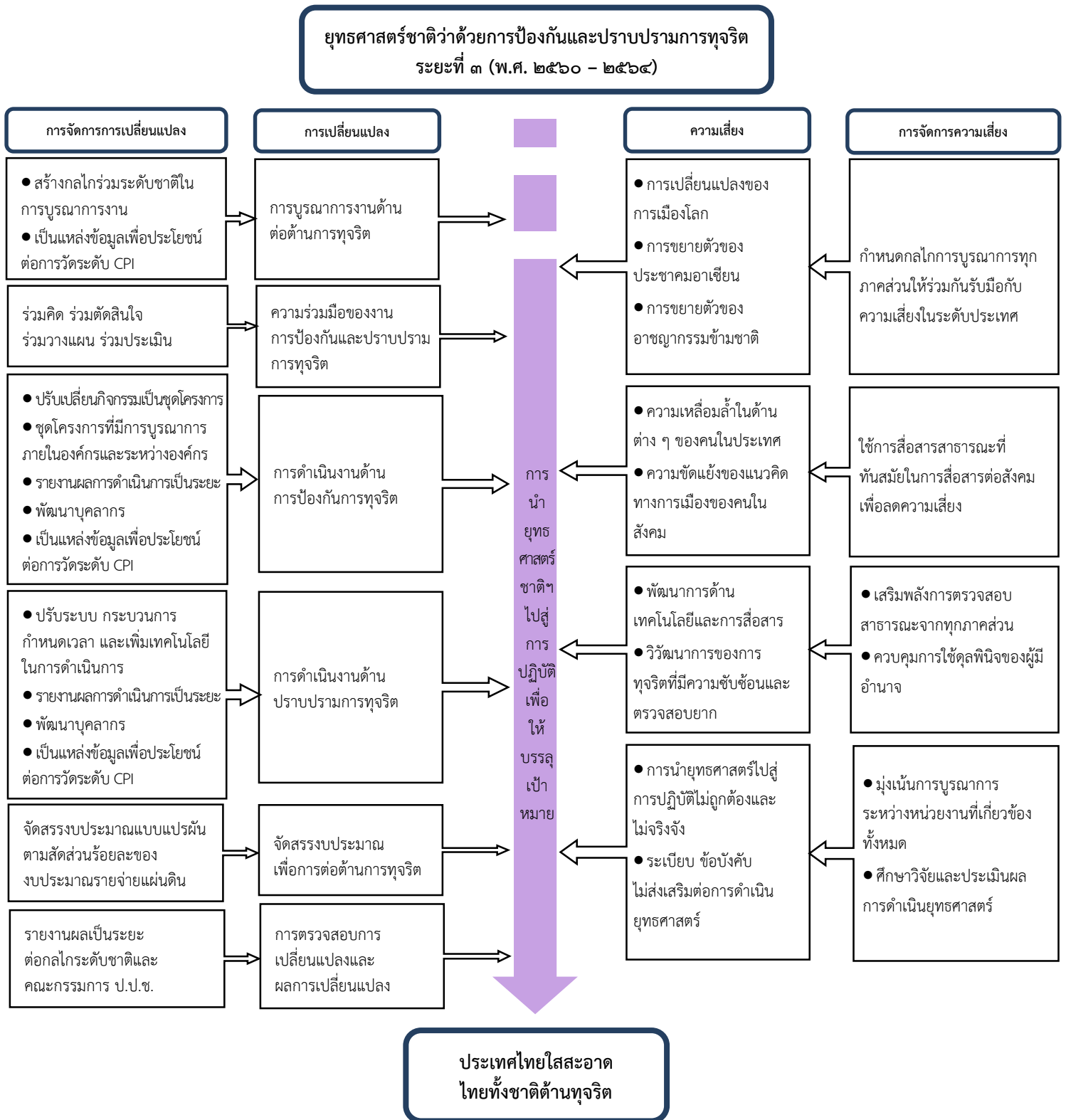
ภายหลังจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ ที่ผ่านมานั้น ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ประกอบกับสถานการณ์การทุจริต มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สภาพเศรษฐกิจ ค่านิยมของคนในสังคม ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้การทุจริตเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบใหม่ ๆ และมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น การทุจริตเชิงนโยบาย เป็นต้น ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหม่ เพื่อทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นกว่าเดิม และสามารถบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ได้ ซึ่งประเด็นที่ต้องเปลี่ยนแปลงและแนวทางการจัดการการเปลี่ยนแปลง มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๘.๒ การเปลี่ยนแปลงและการจัดการการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลง	แนวทางจัดการการเปลี่ยนแปลง
<p>๑. การบูรณาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ</p> <p>ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ กำหนดให้ยกระดับยุทธศาสตร์ไปสู่ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกลไกสำคัญที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ</p>	<p>(๑) กำหนดกลไกระดับชาติ “คณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ” เพื่อส่งการตรงไปยังหน่วยงานภาครัฐให้มีการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับพันธกิจ มีการกำกับ ติดตาม และ ประเมินอย่างต่อเนื่อง</p> <p>(๒) เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อประโยชน์ต่อการวัดระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI)</p>
<p>๒. ความร่วมมือของงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>งานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในองค์กรพึงเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จร่วม</p>	<p>การมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมประเมิน</p>
<p>๓. การดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริต</p> <p>ผลงานด้านป้องกัน ต้องส่งผลอย่างยั่งยืน มุ่งสู่ความสำเร็จของประเด็นยุทธศาสตร์อย่างชัดเจน สามารถบูรณาการการดำเนินการทั้งภายในองค์กรและระหว่างองค์กร</p>	<p>(๑) ในการจัดทำแผนงาน โครงการ พึ่งปรับเปลี่ยนจากกิจกรรมเป็นชุดโครงการที่สามารถส่งผลความสำเร็จของหลายประเด็นยุทธศาสตร์ และส่งผลต่อความยั่งยืน</p> <p>(๒) เป็นชุดโครงการ โครงการ หรือ กิจกรรม ที่มีการบูรณาการงานด้านการป้องกันการทุจริตภายในองค์กรและระหว่างองค์กร รวมทั้งรับข้อเสนอแนะจากงานด้านปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๓) มีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อให้มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา</p> <p>(๔) พัฒนาสมรรถนะของบุคลากรด้านการป้องกันการทุจริตอย่างต่อเนื่อง</p> <p>(๕) เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อประโยชน์ต่อการวัดระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI)</p>

การเปลี่ยนแปลง	แนวทางจัดการการเปลี่ยนแปลง
<p>๔. การดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต</p> <p>ความสำเร็จในการดำเนินคดีทุจริตในยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ เพิ่มขึ้น คดีค้างสะสมลดลงตามลำดับจนหมดสิ้น ส่วนคดีรับใหม่ไม่สะสม</p>	<p>(๑) ปรับระบบ กระบวนการ กำหนดเวลา และเพิ่มเทคโนโลยีรวมทั้งเทคนิคในการดำเนินการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสำเร็จ</p> <p>(๒) มีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะเพื่อการพัฒนางาน</p> <p>(๓) พัฒนาสมรรถนะของบุคลากรด้านการปราบปรามการทุจริตอย่างต่อเนื่อง</p> <p>(๔) เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อประโยชน์ต่อการวัดระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI)</p>
<p>๕. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการต่อต้านการทุจริต</p> <p>การจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานหลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พึงสัมพันธ์กับพันธกิจ ที่จะนำสู่ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต”</p>	<p>มีการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานหลักด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในรูปแบบที่เหมาะสมและเพียงพอกับพันธกิจการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น การจัดสรรงบประมาณแบบแปรผันตามสัดส่วนร้อยละของงบประมาณรายจ่ายแผ่นดิน</p>
<p>๖. การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงและผลการเปลี่ยนแปลง</p>	<p>การรายงานผลเป็นระยะต่อกลไกระดับชาติและคณะกรรมการ ป.ป.ช.</p>

แผนภาพที่ ๘.๙ ความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง การเปลี่ยนแปลง และการจัดการการเปลี่ยนแปลง
 ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๘.๙ การติดตามและประเมินผล

๘.๙.๑ ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลถือเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งสำหรับการดำเนินยุทธศาสตร์ตามแนวทางของวงจรการบริหาร PDCA หรือวงจร Deming (Deming Cycle) เนื่องจากกิจกรรมการติดตามและประเมินผลจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่แห่งการดำเนินยุทธศาสตร์ทราบถึงผลการดำเนินการ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารยุทธศาสตร์สามารถกำหนดแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงยุทธศาสตร์และวิธีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ตามกรอบระยะเวลาที่เหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อเป้าหมายของยุทธศาสตร์ได้อย่างตรงจุดมากกว่าวิธีการดำเนินการแบบเดิม

เช่นเดียวกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่มีแนวทางการดำเนินการยุทธศาสตร์ในลักษณะการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการติดตามและประเมินผลจึงเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากกระบวนการติดตามและประเมินผลในยุทธศาสตร์ชาติฯ ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะช่วยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฯ สามารถรับทราบผลการดำเนินการรวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการเป็นระยะ รวมถึงสามารถวางแผนเพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินการให้มีความเหมาะสมต่อทรัพยากร สภาพแวดล้อมในการดำเนินการ ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างปี

วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีดังต่อไปนี้

๑. เพื่อรวบรวมผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยพิจารณาจากเงื่อนไขเวลาที่ควรปฏิบัติและผลสัมฤทธิ์ผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฯ ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และจากโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์

๒. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์เป็นระยะ ๆ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงยุทธศาสตร์ฯ ให้เหมาะสมทั้งช่วงเวลาและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

๓. เพื่อต้องการทราบผลสัมฤทธิ์ ผลการดำเนินการโดยรวมของการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ ในระยะต่อไป

๘.๙.๒ กรอบแนวคิดในการติดตามและประเมินผล

กรอบแนวคิดในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้นำกรอบแนวคิดดัชนีชี้วัดความสมดุล หรือ Balanced Scorecard ของ โรเบิร์ต เอส แคปแลนด และ เดวิด พี นอร์ตัน ซึ่งประกอบไปด้วย ๔ มิติที่สำคัญ ได้แก่ มิติด้านประสิทธิผลและความคุ้มค่า (Financial Perspective) มิติด้านผลกระทบต่อประชาชนที่จะได้รับการบริการจากภาครัฐที่มีความโปร่งใสและปราศจากการทุจริต (Customer Perspective) มิติด้านประสิทธิภาพของกระบวนการปฏิบัติงาน (Internal Perspective) และมิติด้านการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective)

แต่เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ จึงจำเป็นต้องดัดแปลงเกณฑ์ชี้วัดดังกล่าวซึ่งใช้กับภาคเอกชน ให้เหมาะสมกับบริบทของยุทธศาสตร์ชาติฯ ซึ่งเป็นแผนที่ดำเนินการโดยภาครัฐ สามารถสรุปได้ ดังนี้

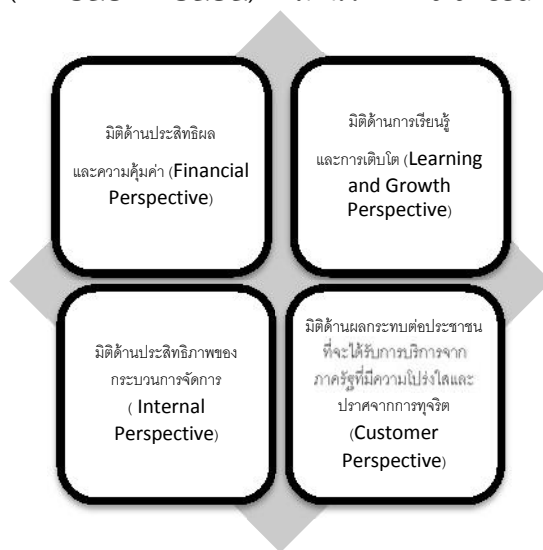
มิติด้านประสิทธิผลและความคุ้มค่า (Financial Perspective) หมายถึง มุมมองด้านความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินยุทธศาสตร์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมา

มิติด้านผลกระทบต่อประชาชนที่จะได้รับการบริการจากภาครัฐที่มีความโปร่งใสและปราศจากการทุจริต (Customer Perspective) หมายถึง การดำเนินการยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตอบสนองต่อความต้องการสูงสุดต่อประชาชนในแง่ของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้

มิติด้านประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการ (Internal Perspective) หมายถึง กระบวนการจัดการซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมภายในของการดำเนินยุทธศาสตร์ฯ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมทั้งเวลาและทรัพยากรที่ได้รับ

มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective) หมายถึง การเรียนรู้และการเติบโตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการยุทธศาสตร์ชาติฯ ซึ่งเป็นมิติที่สะท้อนถึงขีดความสามารถ/สมรรถนะในการปฏิบัติการเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามยุทธศาสตร์ชาติฯ

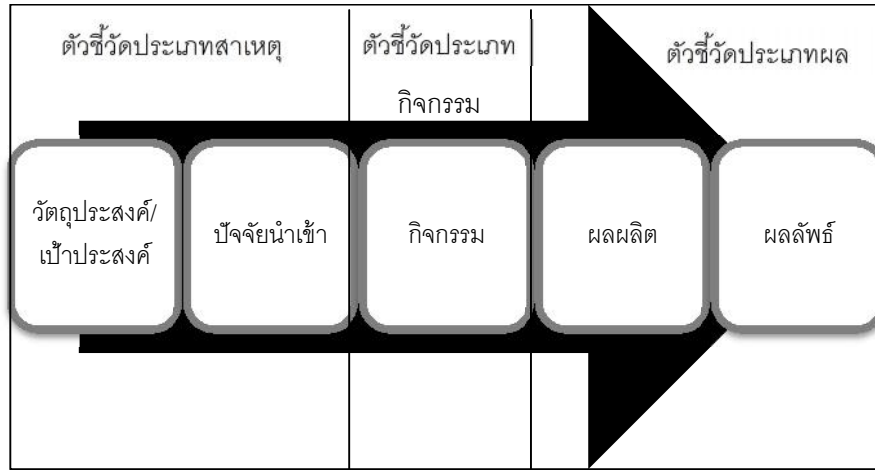
ภาพที่ ๘.๑๐ กรอบแนวคิดการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ตามแนวทาง Balanced Scorecard

๘.๙.๓ รูปแบบและระดับในการติดตามและประเมินผล

โดยรูปแบบการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้นำทฤษฎีเชิงระบบ (System Model) มาใช้เป็นรูปแบบในการติดตามและประเมินแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ

แผนภาพที่ ๘.๑๑ กรอบแนวคิดตัวแบบการประเมินตามแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และทฤษฎีเชิงระบบ

จากรูปแบบการติดตามและประเมินผลดังกล่าวสามารถจำแนกตัวชี้วัดในการประเมินออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ตัวชี้วัดประเภทสาเหตุ (Lead Indicator) ได้แก่ การประเมินปัจจัยนำเข้า ซึ่งหมายถึง ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ (อาทิ บุคลากร งบประมาณ เป็นต้น) สำหรับตัวชี้วัดกิจกรรม ได้แก่ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน ตั้งแต่การเริ่มวางแผนการดำเนินงาน การเริ่มดำเนินงานตามแผน ขั้นตอนระหว่างการทำงาน และขั้นตอนหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการดำเนินงาน และตัวชี้วัดประเภทผล (Lag Indicator) ได้แก่ การประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สามารถชี้ให้เห็นภาพของการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยตัวชี้วัดทั้ง ๓ ประเภท จะมีกรอบแนวคิดดัชนีชี้วัดความสมดุล หรือ Balanced Scorecard ทั้ง ๔ มิติ เป็นประเด็นชี้้นำการกำหนดตัวชี้วัด

ในการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีการดำเนินการติดตามและประเมินผลใน ๓ ระดับ ประกอบด้วย การประเมินภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ การติดตามประเมินผลในระดับประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการ โครงการและแนวทางในการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ ซึ่งในแต่ละระดับจำเป็นต้องมีตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบตามแนวทางของดัชนีชี้วัดความสมดุล หรือ Balanced Scorecard ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

๘.๙.๔ กรอบเวลาในการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์

ในการประเมินแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จำแนกระยะเวลาของการประเมินการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ การประเมินก่อนการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ (Pre-action Phase) การประเมินขณะดำเนินการ (Ongoing Phase) และการประเมินเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ (Post-action Phase) ซึ่งในแต่ละช่วงเวลาสามารถสรุปแนวทางการดำเนินงานได้ ดังนี้

ระยะที่ ๑ ระยะก่อนการนำยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ ไปปฏิบัติ (Pre-action Phase) ในระยะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ รวมถึงคณะกรรมการระดับการประเมินผล จำเป็นต้องทบทวนความสอดคล้องและความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ กับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการดำเนินงานให้สำเร็จ รวมถึงต้องพิจารณาความสอดคล้องและความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์ฯ กับแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องพิจารณาความเหมาะสมของทรัพยากรที่จำเป็นกับการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ชาติฯ รวมถึงความเหมาะสมของขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ระยะที่ ๒ การประเมินขณะดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ (Ongoing Phase) ในระยะที่ ๒ นี้ จะมุ่งเน้นการประเมินหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการระดับการประเมินผล รับทราบผลการดำเนินงาน อันประกอบด้วย ความสำเร็จและอุปสรรคปัญหาระหว่างการดำเนินงาน เพื่อที่จะสามารถปรับเปลี่ยนทิศทางหรือรูปแบบในการดำเนินงานที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการประเมินระยะที่ ๒ สามารถประเมินจากรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ซึ่งมีองค์ประกอบว่าต้องมีการระบุแผนที่เส้นทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Map) ที่เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ทั้งในด้านยุทธศาสตร์ มาตรการ แนวทาง กับแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินงานในแผนที่การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ต้องระบุระยะเวลาและเป้าหมายการดำเนินงาน ตลอดจนเป้าประสงค์ให้ชัดเจน และเมื่อหน่วยงานและองค์กรดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) แล้ว ต้องรายงานผลให้แก่คณะกรรมการระดับการประเมินผล รับทราบเพื่อทบทวนการดำเนินงาน ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์ขั้นสูง หรือการติดตามประเมินผลที่จะต้องอาศัยความน่าเชื่อถือ เช่น การประเมินความพึงพอใจของประชาชน เป็นต้น หรือมีความซับซ้อนสูง อาจมีองค์กรกลาง (Third Party) อาทิ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัย เข้ามาเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้

ระยะที่ ๓ การประเมินภายหลังการนำยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ ไปปฏิบัติ (Post-action Phase) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ในที่นี้หมายถึงการประเมินในรอบปีของการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ในการประเมินจำเป็นต้องพิจารณาใน ๒ ระดับ ประกอบด้วย

๑. การบรรลุผลสำเร็จในภาพรวมของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ เป็นการประเมินการดำเนินงานในภาพรวมของแผน โดยพิจารณาว่ามีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร ในการประเมินภาพรวมสามารถประเมินผลเป็นรายปี รายหกเดือน หรือรายไตรมาสได้ตามแต่ความเหมาะสม ทั้งนี้ อย่างน้อยที่สุดควรมีการประเมินอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง (เมื่อสิ้นปีงบประมาณ)

๒. การประเมินผลตามยุทธศาสตร์ เป็นการประเมินการบรรลุผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่แต่ละหน่วยงานหรือองค์กรได้มีการนำไปปฏิบัติ โดยเฉพาะการนำเอาแผนงานหรือมาตรการการดำเนินงานไปปรับใช้กับหน่วยงานหรือองค์กรของตนเอง เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะเวลาที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) หรือไม่ สำหรับการประเมินผลตามยุทธศาสตร์ควรดำเนินการประเมินผลทุกปี

๘.๙.๕ ผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล

สำหรับผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะเวลาที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีรายละเอียด ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการประเมินยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะเวลาที่ ๓ ทำหน้าที่ในการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ตามแนวทางที่ระบุไว้ข้างต้น และรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ทุกสิ้นปีงบประมาณ พร้อมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติฯ เสนอต่อคณะกรรมการบูรณาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ เพื่อรายงานผลไปยังรัฐสภา และเผยแพร่ให้สาธารณชนรวมถึงนานาชาติทราบต่อไป

๒. หน่วยงานที่นำแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ไปจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงาน หรือมีหน้าที่รับผิดชอบภารกิจตามแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ต้องมีการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานตนเอง ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรม และเป้าประสงค์หลัก โดยประสานงานโดยตรงกับคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติฯ และคณะอนุกรรมการประเมินยุทธศาสตร์ชาติฯ

๘.๙.๖ การปรับแผนยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะเวลาที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) สามารถปรับปรุงได้ตามความเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ของระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป การปรับแผน แผนงาน โครงการอย่างต่อเนื่องสามารถกระทำได้ โดยการปรับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะเวลาที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) สามารถปรับได้ในระดับยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการหรือแนวทางการดำเนินงาน เมื่อมีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฯ ไประยะหนึ่งแล้ว คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ในฐานะผู้ทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติฯ ต้องจัดทำรายงานแก่คณะกรรมการบูรณาการฯ ระดับชาติทราบถึงผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติฯ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว อีกทั้งให้ดำเนินการศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ในประเด็นยุทธศาสตร์และเสนอต่อคณะกรรมการบูรณาการฯ ได้ตามความเหมาะสมในแต่ละสภาพการณ์ที่ยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้เผชิญอยู่ ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อวิสัยทัศน์ เป้าหมายและเป้าประสงค์หรือผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นตามความมุ่งหวังสูงสุดของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะเวลาที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๙. กลไกการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วย

การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

การจะบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นั้นคือประเทศไทยจะได้รับผลการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) สูงกว่าร้อยละ ๕๐ ได้นั้น จะต้องมีทำให้ความสำคัญด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน และร่วมตรวจสอบประเมินผลผ่านผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ เนื่องจากการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น ไม่สามารถมอบหมายให้องค์กรหรือกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่งรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว แต่จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนภายในชาติ ดังนั้น การกำหนดกลไกการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงได้กำหนดขึ้นภายใต้หลักการ ดังนี้

๑. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนภายในชาติ
๒. ประสานพลังจากภาคการเมือง ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้ได้ข้อเสนอในการดำเนินงานเชิงนโยบาย งบประมาณ และหลักวิชาการที่สามารถนำไปสู่การตัดสินใจดำเนินงานในระดับชาติ ผ่านกลไกปกติหรือกลไกพิเศษที่เป็นรูปธรรมและตรงตามความต้องการของคนในชาติ
๓. จัดกระบวนการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดในยุทธศาสตร์ชาติฯ รวมถึงความสอดคล้องตามสภาพพื้นที่ โดยลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาของแต่ละพื้นที่
๔. มีรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ เสนอต่อรัฐสภา ประชาชน และนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต
๕. ใช้กลไกการดำเนินงานเดิมให้มากที่สุด ด้วยการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ และกำหนดกลไกการดำเนินงานใหม่เท่าที่จำเป็น

ด้วยหลักการดังกล่าว ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้กำหนดให้มีกลไกการดำเนินงาน ดังนี้

๑. คณะกรรมการระดับนโยบายและปฏิบัติการ (Policy integration) ประกอบด้วย

๑.๑) คณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลางในการพิจารณากำหนดนโยบายบูรณาการ แนวทางการดำเนินงาน หรือสั่งการ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายในการบูรณาการผ่านกลไกของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตครอบคลุมทั้งในเชิงประเด็นยุทธศาสตร์ระดับชาติ ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ (Agenda) และในเชิงพื้นที่ ๗๖ จังหวัด (Area)

(๒) พิจารณากรอบการจัดสรรงบประมาณประจำปีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยเชื่อมโยงข้อมูลประกอบการพิจารณาจากคณะกรรมการระดับสนับสนุนต่าง ๆ ในการรับข้อเสนอประกอบการพิจารณา

(๓) กำหนดมาตรการในเชิงยับยั้งการทุจริตในกรณีที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศหรือพิจารณาสั่งการเร่งด่วนไปยังส่วนปฏิบัติการพิเศษเพื่อดำเนินการตรวจสอบหรือออกคำสั่งยับยั้งการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐหรือโครงการต่างๆที่ส่อไปในทางทุจริตหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐได้

(๔) สั่งการให้มีการ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อคณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ

(๕) การบริหารและสนับสนุนปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบูรณาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๖) รายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ ต่อรัฐสภา ประชาชน และนานาชาติ ในทุกปีงบประมาณ

(๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือมอบหมายเจ้าหน้าที่ดำเนินงานตามที่คณะกรรมการเห็นควร

๑.๒) คณะอนุกรรมการอำนวยการและบริหารงบประมาณแบบบูรณาการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีกรอบหน้าที่การดำเนินงานเบื้องต้น ดังนี้

(๑) อำนวยการ ประมวลผลข้อมูลข่าวสารการดำเนินงาน ติดตาม เร่งรัดการดำเนินงานหรือการปฏิบัติตามนโยบายหรือข้อสั่งการของคณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ

(๒) ประสานงานและบูรณาการการดำเนินงานระหว่างคณะอนุกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติฯ ระดับกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคณะอนุกรรมการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ระดับพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีการกลั่นกรองปริมาณงานตามลำดับความสำคัญของปัญหา โดยไม่สร้างภาระการดำเนินงานที่ยังไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนในพื้นที่

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ ขอบเขตภารกิจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการให้ครอบคลุม ครบถ้วน เพื่อให้การบูรณาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

(๔) ประสานส่วนราชการ องค์กร คณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการ/กิจกรรม และงบประมาณที่เหมาะสมที่จะทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ

(๕) พิจารณากลั่นกรองข้อเสนอการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ และจัดลำดับความสำคัญของจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการภายใต้กรอบที่คณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติได้กำหนดไว้

(๖) จัดทำข้อเสนอการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ

(๗) กำกับ ดูแล ติดตาม และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนบูรณาการให้เป็นไปด้วยความโปร่งใสและถูกต้อง รวมทั้งบูรณาการการทำงานในทุกมิติ ทั้งในระดับพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนบูรณาการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๑.๓) คณะอนุกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติฯ ระดับกระทรวง หรือหน่วยงานที่เทียบเท่า เป็นคณะอนุกรรมการที่จัดตั้งขึ้นในทุกกระทรวง หรือหน่วยงานที่เทียบเท่าทั้งหมด มีกรอบหน้าที่การดำเนินงานตามที่คณะอนุกรรมการอำนวยการและบริหารงบประมาณแบบบูรณาการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กำหนด

๑.๔) คณะอนุกรรมการการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ระดับจังหวัด เป็นกลไกการดำเนินงานในพื้นที่ มีกรอบหน้าที่การดำเนินงานตามที่คณะอนุกรรมการอำนวยการและบริหารงบประมาณแบบบูรณาการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และคณะอนุกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติฯ ระดับกระทรวง หรือหน่วยงานที่เทียบเท่า กำหนด

๑.๕) ส่วนปฏิบัติการพิเศษ เป็นส่วนปฏิบัติการที่ทำหน้าที่เฉพาะกิจ ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติมีกรอบหน้าที่การดำเนินงานเบื้องต้น คือ เป็นกลไกการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลพิเศษในกรณีที่เกิดการตรวจสอบปกติไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทันท่วงทีหรือมีอุปสรรคอันเนื่องมาจากปัญหาเชิงโครงสร้าง โดยดำเนินการตามมาตรการพิเศษหรือข้อสั่งการเร่งด่วนของคณะกรรมการบูรณาการฯ ระดับชาติเพื่อตรวจสอบหรือยับยั้งการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐหรือโครงการต่าง ๆ ที่ส่อไปในทางทุจริตหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

๒) คณะกรรมการระดับสนับสนุนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

๒.๑) คณะอนุกรรมการวิชาการและนวัตกรรมป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีหน้าที่การดำเนินงานเบื้องต้น คือ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีสำหรับสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ โดยดำเนินการตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนภายใต้กรอบที่คณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติได้กำหนดไว้

๒.๒) คณะอนุกรรมการกองทุนต่อต้านการทุจริตและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วยผู้แทนจากภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาครัฐ ตามองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารกองทุนต่อต้านการทุจริต มีหน้าที่การดำเนินงานเบื้องต้น ดังนี้

(๑) กำหนดประเด็นการแก้ไขปัญหาการทุจริตเร่งด่วนจากมุมมองของภาคเอกชนและประชาชน

(๒) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของภาคประชาชนเสนอต่อคณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ

๒.๓) คณะอนุกรรมการอื่นๆ กำหนดให้มีขึ้นได้เฉพาะกรณีที่จำเป็น และคณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ เห็นสมควรให้เพิ่มเติม

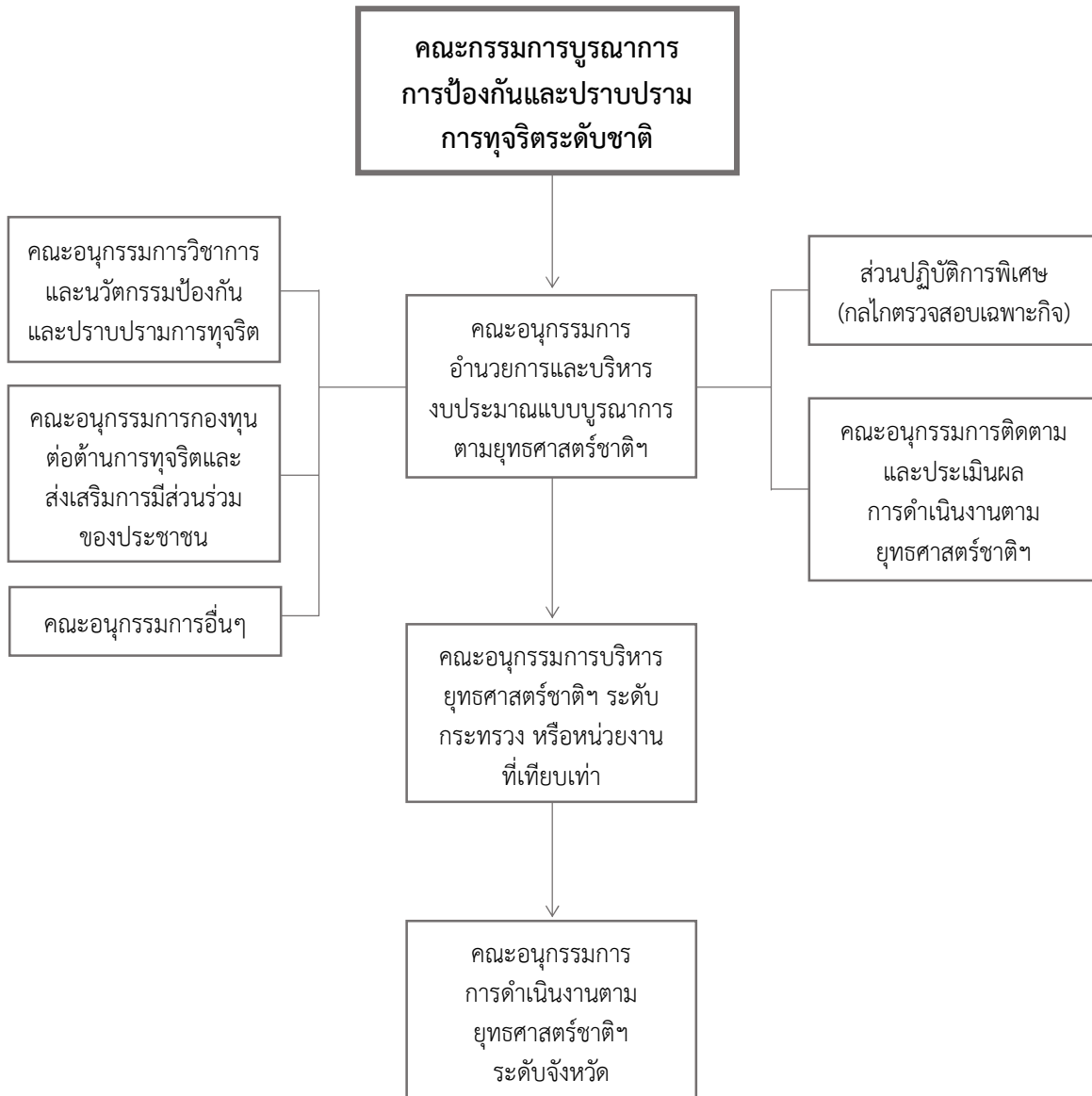
๓) คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ มีหน้าที่การดำเนินงานเบื้องต้น ดังนี้

(๑) ติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ ทั้งระบบ

(๒) จัดทำบันทึกรายงานข้อคิดเห็นสำหรับการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระยะถัดไป

(๓) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ ทุกสิ้นปีงบประมาณ เสนอต่อคณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ เพื่อรายงานผลไปยังรัฐสภา และเผยแพร่ให้สาธารณชน รวมถึงนานาชาติทราบถึงความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ต่อไป

แผนภาพที่ ๙.๑ กลไกการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓
(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ตารางที่ ๙.๑ ตารางแบ่งมอบหน่วยรับผิดชอบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ระดับ	ชื่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ	ประธาน	กรรมการหรืออนุกรรมการ	กรรมการและเลขานุการ
<p>คณะกรรมการระดับนโยบายและปฏิบัติการ (Policy Integration)</p>	<p>คณะกรรมการบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ</p>	<p>นายกรัฐมนตรี และประธานกรรมการ ป.ป.ช. (ประธานร่วม)</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย (รองประธาน) ๒. ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ๓. ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ๔. อัยการสูงสุด ๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ๖. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ๗. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๘. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ๙. ปลัดกระทรวงกลาโหม ๑๐. ปลัดกระทรวงการคลัง ๑๑. ปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑๒. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ๑๓. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ๑๔. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๑๕. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ๑๖. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ๑๗. ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ๑๘. ประธานกรรมการหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ๑๙. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านประชาสังคม ๒๐. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อมวลชนและการประชาสัมพันธ์ 	<p>เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.</p>

ระดับ	ชื่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ	ประธาน	กรรมการหรืออนุกรรมการ	กรรมการและเลขานุการ
	คณะอนุกรรมการอำนวยการและบริหาร งบประมาณแบบบูรณาการตาม ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต	ประธานกรรมการ ป.ป.ช.	๑. อัยการสูงสุด ๒. ปลัดกระทรวงมหาดไทย ๓. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ๔. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ๕. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ๖. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๗. เลขาธิการคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน ๘. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ ๙. เลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๐. เลขาธิการคณะกรรมการการ อุดมศึกษา ๑๑. เลขาธิการคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ๑๒. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท ๑๓. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ง. ๑๔. เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการ แผ่นดิน ๑๕. เลขาธิการคณะกรรมการ การเลือกตั้ง ๑๖. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ระดับ	ชื่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ	ประธาน	กรรมการหรืออนุกรรมการ	กรรมการและเลขานุการ
	คณะอนุกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติฯ ระดับกระทรวง หรือหน่วยงานเทียบเท่า	ปลัดกระทรวง หรือ เทียบเท่า	๑. อธิบดีกรม หรือเทียบเท่า ๒. หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	๑. หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการ ต่อต้านการทุจริต ประจำกระทรวง หรือ เทียบเท่า ๒. ผู้แทนสำนักนโยบาย และแผน ประจำกระทรวง หรือเทียบเท่า
	คณะอนุกรรมการการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระดับจังหวัด (จำนวน ๗๖ จังหวัด)	ผู้ว่าราชการจังหวัด	๑. หัวหน้าส่วนราชการภายในจังหวัด ๒. ผู้แทนหอการค้าจังหวัด ๓. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด	๑. ผู้อำนวยการ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ๒. หัวหน้าสำนักงาน จังหวัด
	ส่วนปฏิบัติการพิเศษ (กลไกตรวจสอบเฉพาะกิจ)		เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ	

ระดับ	ชื่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ	ประธาน	กรรมการหรืออนุกรรมการ	กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการระดับสนับสนุนการดำเนินงาน (Support)	คณะอนุกรรมการวิชาการและนวัตกรรมป้องกันและปราบปรามการทุจริต	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการที่คณะกรรมการร่วมระดับชาติฯ ให้ความเห็นชอบ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ๒. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ๓. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๔. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๕. ผู้แทนสภาวิจัยแห่งชาติ ๖. ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ๗. ผู้แทนสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ๘. ผู้แทนสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) 	<p>ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช.</p> <p>ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ท. (ร่วม)</p>
	คณะอนุกรรมการกองทุนต่อต้านการทุจริตและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน	ผู้แทนจากภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาครัฐ ตามองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารกองทุนต่อต้านการทุจริต		
	คณะอนุกรรมการอื่นๆ	จัดตั้งเฉพาะกรณีที่เป็น และคณะกรรมการร่วมระดับชาติในการบูรณาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เห็นสมควรให้เพิ่มเติม		
คณะกรรมการระดับการประเมินผล (Evaluation)	คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓	เลขาธิการ ก.พ.ร.	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ๒. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ๓. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๔. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ๕. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 	ผู้แทนสำนักงาน ก.พ.ร.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชัตติยา กรรณสูต และคณะ. (๒๕๔๕). *คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ของคนไทย*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- คณพล จันทร์หอม และคณะ. (๒๕๕๕). *โครงการศึกษาประเด็นทางกฎหมายที่เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตที่มีผลกระทบในภาพรวมโดยเฉพาะภาคเอกชน*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๘). *แนวทางการปฏิบัติมาตรการป้องกันและปราบปรามเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริต*. คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ. (๒๕๕๙). *ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ...*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ดร.วิชัย รูปขำดี และคณะ. (๒๕๕๒). *การจัดทำ Benchmark ด้านคอร์รัปชันสำหรับประเทศไทย*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และคณะ. (๒๕๕๔). *ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการธุรกิจเอกชนไทยกับแนวทางแก้ไขและป้องกัน*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- นนทวัชร์ นวตระกูลพิสุทธิ์ และคณะ. (๒๕๕๑). *การวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตเชิงนโยบาย*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- นวลน้อย ตรีรัตน์. (๒๕๕๖). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- นิยม รัฐอมฤต. (๒๕๔๙). *กระบวนการไต่สวนและการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในระดับสูง : ในอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช.*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- นุรมาน จินตารา และคณะ. (๒๕๕๓). *การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และวินัยของเด็กและเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- ปณณ อนันนภิบุตร และคณะ. (๒๕๕๓). *การปฏิรูประบบงบประมาณของไทยเพื่อต่อต้านการทุจริต*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ. (๒๕๔๒). *การคอร์รัปชันในระบบราชการไทย*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ. (๒๕๔๕). *รัฐ ธุรกิจ และคอร์รัปชัน*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ. (๒๕๔๕). *ดัชนีคอร์รัปชันของไทย : การสร้างและตรวจสอบความเชื่อถือได้*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

- วันเพ็ญ สุรฤกษ์ และคณะ. (๒๕๕๖). *ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในโครงการพัฒนาของรัฐระดับชุมชน*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- วิชัย ภูโยธิน และคณะ. (๒๕๕๑). *หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม*. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. (๒๕๕๖). *ระบบการตรวจสอบการทุจริตในสถาบันการเงิน*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สภาปฏิรูปแห่งชาติ. (๒๕๕๘). *วาระปฏิรูปที่ ๑ : การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะวิจัย. (๒๕๕๒). *การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะ. (๒๕๕๒). *การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๗). *ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๘). *รวมกฎหมาย ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๘). *ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (๒๕๕๖). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (๒๕๕๘). *นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ*. สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ.
- สำเริง เมฆเกรียง และคณะ. (๒๕๕๑). *โครงการศึกษาวิจัยเรื่องมาตรการการป้องกันการทุจริตแนวใหม่ : ศึกษากรณี "การทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อน"*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สุรศักดิ์ ไชยธนกิจ. (๒๕๕๔). *การศึกษานำร่องเพื่อสร้างตรรกะทุจริต*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- เสาวนีย์ ไทยรุ่งโรจน์ และคณะ. (๒๕๕๑). *โครงการประเมินสถานการณ์ด้านการทุจริตในประเทศไทย*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส และคณะ. (๒๕๕๐). *การศึกษาพันธกรณีและความพร้อมของประเทศไทยในการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ.๒๐๐๓*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- อภิชัย พันธเสน และคณะ. (๒๕๕๐). *การศึกษาและแนวทางความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

อุดม รัฐอมฤต. (๒๕๕๕). *ความเหมาะสมในการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา และคณะ. (๒๕๕๐). *แนวทางการประยุกต์มาตรการสากลเพื่อการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทย*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

บทความ

โกวิทย์ พวงงาม. “การทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: มาตรการและกลไกการป้องกัน.” *สถาบันพระปกเกล้า* ๕, ๓: ๙๙-๑๒๘.

ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. “ปัญหาการคอร์รัปชันของไทย กรณีศึกษาสิงคโปร์และฮ่องกง”. *สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา*. ๑-๒๔.

ข้อมูล/สารนิเทศจากฐานข้อมูล

สถิติในการดำเนินคดี ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๙). ศูนย์ประมวลข้อมูล สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

Anti-corruption & Civil Rights Commission: ACRC. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.acrc.go.kr/eng/index.do> สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม ๒๕๕๙

Corrupt Practices Investigation Bureau: CPIB. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.cpib.gov.sg/> สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม ๒๕๕๙

Independent Commission Against Corruption: ICAC. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.icac.org.hk/mobile/en/home/index.html> สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม ๒๕๕๙

การจัดอันดับดัชนีการรับรู้เรื่องการทุจริตของประเทศ (Corruption Perceptions Index: CPI) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.transparency.org/cpi2015> สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ค่าคะแนน CPI ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๘. มูลนิธิองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://transparency.org/> สืบค้นเมื่อ เมษายน ๒๕๕๙

ดัชนีการรับรู้การทุจริตในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๕๘. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://cpi.transparency.org/cpi๒๐๑๕/results>. สืบค้นเมื่อ เมษายน ๒๕๕๙

ภาษาอังกฤษ

World Bank. (๒๐๐๓). *Stolen Asset Recovery (StAR) Initiative: Challenges, Opportunities, and Action Plan*. Washington, DC: n.p.

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๙๐๕ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุม ครั้งที่ ๗๒๒-๙๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘
มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนดการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ
เพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)
โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. ศาสตราจารย์ ภัคดี โปธิศิริ	ประธานคณะกรรมการ
๒. พลตำรวจเอก สถาพร หลาวทอง	รองประธานคณะกรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๔. เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	อนุกรรมการ
๕. ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน	อนุกรรมการ
๖. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๗. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	อนุกรรมการ
๘. พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์	อนุกรรมการ
๙. นายแพทย์ จักรธรรม ธรรมศักดิ์	อนุกรรมการ
๑๐. ศาสตราจารย์ ผาสุก พงษ์ไพจิตร	อนุกรรมการ
๑๑. นายอุทิศ ขาวเขียว	อนุกรรมการ
๑๒. รองศาสตราจารย์ ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด	อนุกรรมการ
๑๓. นายบัณฑิต นิจถาวร	อนุกรรมการ
๑๔. นายชัยรัตน์ ชนิษฐบุตร	อนุกรรมการ
๑๕. นายธรรมนุญ เรืองดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑๖. นายประหยัด พวงจำปา	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๗. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	อนุกรรมการและเลขานุการร่วม
๑๘. ผู้อำนวยการสำนักการต่างประเทศ	อนุกรรมการและเลขานุการร่วม
๑๙. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ป่วย อิงภากรณ์	อนุกรรมการและเลขานุการร่วม

๒๐. นางสาวจตุพร พูลแก้ว
๒๑. นายธนบุญย์ พร้อมสัมพันธ์
๒๒. นางสาวอุษา ชาวอุบล
๒๓. ว่าที่ร้อยตรี พีรยุทธ เดชสัง
๒๔. นายประเสริฐ ทวีทรัพย์เจริญ

- อนุกรรมการและเลขานุการร่วม
- อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- ผู้ช่วยเลขานุการ
- ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดทิศทางการปฏิรูปงานด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาพรวมของประเทศ
๒. จัดทำข้อเสนอการปฏิรูปงานด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาพรวมของประเทศ ๒๐ ปี และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
๓. ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ระยะที่ ๓ ให้สอดคล้องกับข้อเสนอการปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ไปในทิศทางเดียวกัน
๔. กำหนดแนวทางการนำยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศสู่การปฏิบัติ กำหนดเป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จ
๕. พิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและการบูรณาการงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ
๖. มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่
๗. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ)

กรรมการ ป.ป.ช.

ทำหน้าที่แทน ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๑๑๖ /๒๕๕๙

เรื่อง เพิ่มเติมคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งที่ ๙๐๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั้น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุม ครั้งที่ ๓๓๘ - ๑๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ มีมติเห็นชอบให้พลตำรวจเอก สถาพร หลาวทอง กรรมการ ป.ป.ช. รองประธานอนุกรรมการ และศาสตราจารย์ ผาสึก พงษ์ไพจิตร อนุกรรมการ ลาออกจากคณะกรรมการ และให้แต่งตั้งนางสุวณา สุวรรณจูฑะ กรรมการ ป.ป.ช. เป็นรองประธานอนุกรรมการ รองศาสตราจารย์ มาณี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนวรรณ พลวิชัย เป็นอนุกรรมการ เพิ่มเติม

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงแต่งตั้งรองประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการ ในคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพิ่มเติม ดังนี้

๑. นางสุวณา สุวรรณจูฑะ กรรมการ ป.ป.ช. เป็นรองประธานอนุกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์ มาณี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ เป็นอนุกรรมการ
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนวรรณ พลวิชัย เป็นอนุกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

พลตำรวจเอก

(วัชรพล ประสารราชกิจ)

ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๕๒๖ / ๒๕๕๙

เรื่อง เพิ่มเติมคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งที่ ๙๐๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ และคำสั่งที่ ๑๑๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากองป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั้น

ในการประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ครั้งที่ ๒ - ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุม ครั้งที่ ๗๔๓-๑๗/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งพลตำรวจตรี อรรถกิจ กรณ์ทอง เป็นอนุกรรมการ และนางสาวเมษลรร แสนคำแก้ว เป็นอนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ เพิ่มเติม

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงแต่งตั้งอนุกรรมการในคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพิ่มเติม ดังนี้

๑. พลตำรวจตรี อรรถกิจ กรณ์ทอง เป็นอนุกรรมการ
๒. นางสาวเมษลรร แสนคำแก้ว เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลตำรวจเอก

(วัชรพล ประสารราชกิจ)

ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๗๒๗/๒๕๕๙

เรื่อง เพิ่มเติมคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งที่ ๙๐๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ คำสั่งที่ ๑๑๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ และคำสั่งที่ ๔๒๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนดการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั้น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๗๕๔-๒๘/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้ง พลเอก บุญยวัจน์ เครือหงส์ กรรมการ ป.ป.ช. เป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพิ่มเติม

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงแต่งตั้ง พลเอก บุญยวัจน์ เครือหงส์ กรรมการ ป.ป.ช. เป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙

พลตำรวจเอก

(Wirat Prasarakong)

ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๘๕๓/๒๕๕๙

เรื่อง เพิ่มเติมคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งที่ ๙๐๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ คำสั่งที่ ๑๑๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ คำสั่งที่ ๔๒๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ และคำสั่งที่ ๗๒๓/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั้น

ในการประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ครั้งที่ ๔ - ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๗๕๙ - ๓๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙ มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งอัยการสูงสุด หรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้แทน และเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม หรือผู้แทน เป็นอนุกรรมการ เพิ่มเติม

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงแต่งตั้งอนุกรรมการในคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพิ่มเติม ดังนี้

๑. อัยการสูงสุด หรือผู้แทน	เป็นอนุกรรมการ
๒. เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือผู้แทน	เป็นอนุกรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้แทน	เป็นอนุกรรมการ
๔. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม หรือผู้แทน	เป็นอนุกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลตำรวจเอก

(วัชรพล ประสารราชกิจ)

ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

คำสั่งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ที่ ๑ /๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งที่ ๙๐๘/๒๕๕๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และในการประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ ครั้งที่ ๑ - ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙ มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) นั้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๙๐๘/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ ข้อ ๖ จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ประกอบด้วย

๑. พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๒. รองศาสตราจารย์ มานี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๓. นายประหยัด พวงจำปา	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๔. นายอุทิศ ชาวเอียร	ประธานคณะทำงาน
๕. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	คณะทำงาน
๖. ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ท.	คณะทำงาน
๗. ผู้แทนศูนย์คุณธรรม	คณะทำงาน
๘. รองศาสตราจารย์ ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด	คณะทำงาน
๙. นายชัยยศ สินธุประสิทธิ์	คณะทำงาน
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักมาตรการป้องกันการทุจริต หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันการทุจริตภาครัฐ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันการทุจริตภาคประชาสังคมและการพัฒนาเครือข่าย หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักการต่างประเทศ หรือผู้แทน	คณะทำงาน

๑๔. ผู้อำนวยการ ...

๑๔. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเพื่อต่อต้านการทุจริต ป๋วย อึ๊งภากรณ์ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๑๕. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๖. หัวหน้าศูนย์ประมวลข้อมูลสำนักงาน ป.ป.ช. หรือผู้แทน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นายอนิวัต โปธิ์ประเสริฐ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. พันตำรวจโท ศิระประไพ ปวเรศจิรวงศ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. นายธนบุลย์ พร้อมสัมพันธ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. นางสาวชนิดา อาคมวัฒน์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตของประเทศไทยและในต่างประเทศ การคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์การทุจริตในอนาคต

๒. ศึกษาวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม และประสานการจัดลำดับความสำคัญสภาวะแวดล้อมเพื่อเป็น ข้อมูลชี้แนะสาระเพื่อการวางแผน

๓. จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ที่ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์หลักของแผนยุทธศาสตร์ แนวทางที่เหมาะสม และ มาตรการเสริมตลอดจนข้อเสนอแนะองค์กร กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ เพื่อนำเสนอต่อ คณะอนุกรรมการฯ

๔. กำหนดแนวทางการติดตามประเมินผล ตลอดจนแนวทางการบริหารจัดการการปฏิรูป และ แนวทางการปฏิรูปในการอำนวยการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนและกำหนดกลไกมาตรการที่สามารถ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ประสาน และแนะนำ กำกับ โครงการวิจัย โครงการศึกษาการจัดทำบทความวิชาการตลอดจน การวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อมูล และประเด็นยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓

๖. ประสาน และดำเนินการเกี่ยวกับภารกิจด้านการศึกษาวิเคราะห์อื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการยกร่าง ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ และดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะอนุกรรมการฯ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(ศาสตราจารย์ ภัคดี โปธิ์ศิริ)

ประธานอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

คำสั่งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ที่ ๘ / ๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพิ่มเติม

ตามที่คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) นั้น

คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ในการประชุมครั้งที่ ๔ - ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้ง นางสาวศุภพรัตน์ สุขพุ่ม เป็นคณะกรรมการ และ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ เป็น คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ เพิ่มเติม

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๙๐๘/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ ข้อ ๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพิ่มเติม ประกอบด้วย

๑. นางสาวศุภพรัตน์ สุขพุ่ม	คณะกรรมการ
๒. หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(ศาสตราจารย์ ภัคดี โพธิ์ศิริ)

ประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

คำสั่งสำนักงาน ป.ป.ช.

ที่ ๕๑๕/๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะเจ้าหน้าที่ยกร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ตามที่ประธานกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้ สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทาง
การปฏิรูปแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ
ในองค์รวม นั้น

ฉะนั้น เพื่อให้การยกร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓
(พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ ให้แล้ว
เสร็จภายในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงแต่งตั้งคณะเจ้าหน้าที่ยกร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ดังนี้

๑. นางสาวชนิตา อาคมวัฒน์ นักบริหารทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	หัวหน้าคณะเจ้าหน้าที่
๒. นายพงษ์พันธ์ โตสกุลไกร เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ	คณะเจ้าหน้าที่
๓. นางสาวอณิชา วิชาดาเกษม เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ	คณะเจ้าหน้าที่
๔. นายภิญโญยศ ม่วงสมมุข เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ	คณะเจ้าหน้าที่
๕. นายณัฐวุฒิ สมบูรณ์ยิ่ง นักวิจัยสังคมศาสตร์ปฏิบัติการ	คณะเจ้าหน้าที่
๖. นางสาวญาสินี อัจฉริยะเกียรติ เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ	คณะเจ้าหน้าที่
๗. นายชอลีฮัน บิลังโหลด เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	คณะเจ้าหน้าที่
๘. นายณัฐปกรณ์ ประเสริฐสุข เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ	คณะเจ้าหน้าที่
๙. นายกฤตนันท์ เตนากุล เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ	คณะเจ้าหน้าที่
๑๐. นายติณณภพ พัฒนะ เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ	คณะเจ้าหน้าที่
๑๑. นายนราธิป ศรีพลกรัง เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ	คณะเจ้าหน้าที่

๑๒. นางสาวชลธิชา ทั้งทอง
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

คณะเจ้าหน้าที่

หน้าที่ความรับผิดชอบ

๑. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การทุจริตและทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับต่างประเทศ
  ๒. ศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕) และระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)
  ๓. ศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยและต่างประเทศ
  ๔. วิเคราะห์ภาวะแวดล้อมเชิงกลยุทธ์และกำหนดกรอบชี้้นำการวิเคราะห์ SWOT
  ๕. วิเคราะห์สถานการณ์และคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์การทุจริตในอนาคต (Scenario Analysis & Futures Wheel)
  ๖. ดำเนินการร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
  ๗. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย
- ทั้งนี้ตั้งแต่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

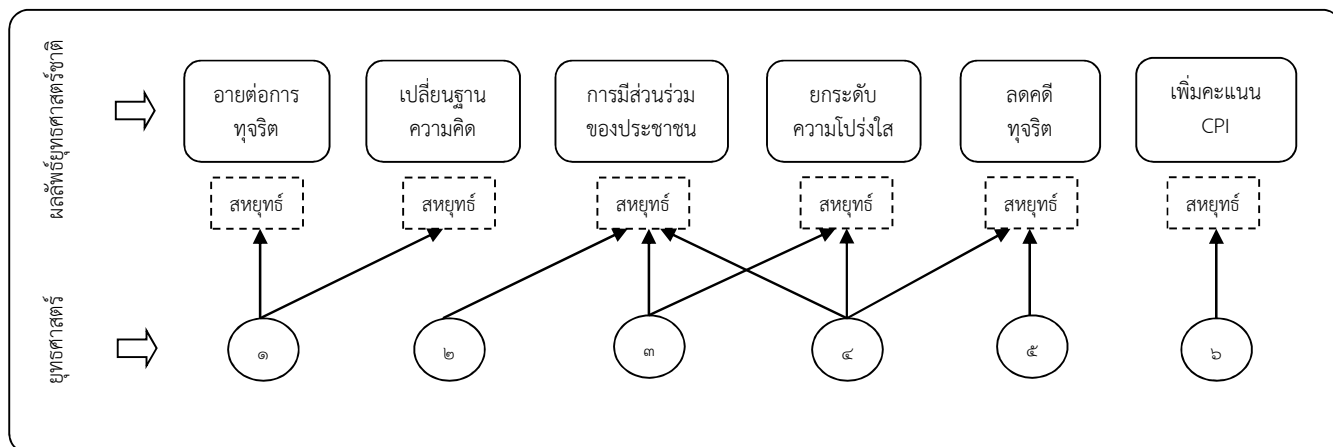

(นายสรสรเสริญ พลเจียก)

เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ชุดโครงการสหยุทธ์

ชุดโครงการสหยุทธ์ (Multi-strategy) หมายถึง ชุดของโครงการที่ดำเนินการควบคู่กัน มีเงื่อนไขสนับสนุนกัน โดยอาจมาจากยุทธศาสตร์เดียวหรือหลายยุทธศาสตร์ เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อมโยง การบูรณาการงานสามารถส่งผลให้เกิดผลลัพธ์และบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ที่กำหนดไว้ได้

ตัวอย่างชุดโครงการสหยุทธ์

ชุดโครงการสหยุทธ์ ที่ ๑ “ปรับกระบวนคิมนำทาง ไทยทั้งชาติใสสะอาด” เป็นชุดโครงการที่มุ่งให้เกิดความสำเร็จต่อยุทธศาสตร์ที่ ๑ “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” เป็นด้านหลัก โดยมุ่งปรับกระบวนคิมนและปลูกฝังหลักคิมนฐาน ๒ หรือเรียกว่าระบบการคิมนดิจิทัล (Digital) ให้แก่ทุกกลุ่มอายุตั้งแต่กลุ่มปฐมวัยเป็นต้นไป กลุ่มข้าราชการ กลุ่มอาชีพ กลุ่มประชาชน ให้สามารถแยกแยะได้ถูกต้องว่าสิ่งใดเป็นผลประโยชน์ส่วนรวมและสิ่งใดเป็นผลประโยชน์ส่วนตน รวมทั้งกระบวนคิมนปลูกจิตสำนึกความอายต่อการทำทุจริตและพฤติกรรมไม่ทนและต้านการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคม นอกจากนี้ชุดโครงการสหยุทธ์ที่ ๑ นี้ ยังมุ่งให้เกิดความสำเร็จต่อยุทธศาสตร์ที่ ๔ “พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก” เป็นด้านรอง ด้วยการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในโครงการต่าง ๆ รวมทั้งมุ่งให้เกิดความสำเร็จต่อยุทธศาสตร์ที่ ๖ “ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต” เป็นด้านรอง ด้วยโครงการวิจัยประเมิน โครงการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และโครงการกำกับคิมนตามประเมิน เพื่อฉายภาพผลลัพธ์และผลสำเร็จของชุดโครงการ ชุดโครงการสหยุทธ์ “ปรับกระบวนคิมนนำทาง ไทยทั้งชาติใสสะอาด” ประกอบไปด้วยโครงการ ดังนี้

๑. โครงการปลูกฝังวิธีคิมนแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ความอาย และไม่ทนต่อการทุจริต สำหรับกลุ่มผู้เรียนทุกระดับการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๐
๒. โครงการปลูกฝังวิธีคิมนแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ความอาย และไม่ทนต่อการทุจริตในกลุ่มประชาชน ประจำปี ๒๕๖๐
๓. โครงการปลูกฝังวิธีคิมนแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ความอาย และไม่ทนต่อการทุจริตในกลุ่มอาชีพ ประจำปี ๒๕๖๐

๔. โครงการปรับกระบวนการคิดและจิตสำนึก สำหรับหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งประกาศธรรมนูญองค์กรภาครัฐโปร่งใส ไม่ทนต่อการทุจริต
๕. โครงการวิจัยประเมินเรื่องผลสำเร็จในการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ความอาย และไม่ทนต่อการทุจริต ชุดโครงการ สหยุทธ์ “ปรับกระบวนการคิดนำทาง ไทยทั้งชาติใสสะอาด”
๖. โครงการประชุมวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติประจำปี เรื่อง “การปรับกระบวนการคิดสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ความอาย และไม่ทนต่อการทุจริต ได้เพียงใด”
๗. โครงการกำกับ ติดตาม และประเมินผลชุดโครงการสหยุทธ์ “ปรับกระบวนการคิดนำทาง ไทยทั้งชาติใสสะอาด”

ชุดโครงการสหยุทธ์ที่ ๒ “ชุมชนใสสะอาด ร่วมต้านทุจริต” เป็นชุดโครงการมุ่งให้เกิดความสำเร็จต่อยุทธศาสตร์ที่ ๔ “พัฒนาระบบการป้องกันการทุจริตเชิงรุก” เป็นด้านหลัก โดยใช้เครื่องมือและกลไกต่าง ๆ ทั้งหลักการทางจิตวิทยามวลชน การใช้ศักยภาพของทรัพยากรบุคคลในชุมชน การอาศัยสถาบันทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา เป็นกลไกในการผลักดันชุมชนใสสะอาด อีกทั้งเป็นหูเป็นตา และเป็นผู้ส่งเรื่องราวของเบาะแสต่าง ๆ ให้แก่หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต ชุดโครงการสหยุทธ์นี้ยังมุ่งให้เกิดความสำเร็จต่อยุทธศาสตร์ที่ ๑ เป็นด้านรอง ด้วยการสร้างกระแสการไม่ยอมรับและไม่ทนกับการทุจริต รวมทั้งมุ่งให้เกิดความสำเร็จต่อยุทธศาสตร์ที่ ๖ “ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต” ด้วยโครงการวิจัยประเมิน โครงการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และโครงการกำกับติดตามประเมิน เพื่อฉายภาพผลลัพธ์และผลสำเร็จของชุดโครงการ ชุดโครงการสหยุทธ์ “ชุมชนใสสะอาด ร่วมต้านทุจริต” ประกอบไปด้วยโครงการ ดังนี้

๑. โครงการชุมชนเฝ้าระวัง ติช้องร้องปาว ต่อต้านทุจริต (Whistleblower Community)
๒. โครงการผลิตและจัดส่ง “สารสารสู่ชุมชน รู้สู้ทุจริต” สูหอกระจายข่าวหมู่บ้าน
๓. โครงการสถานศึกษาใสสะอาด รวมพลังต้านการทุจริต(Clean Campus and Anti-Corruption)
๔. โครงการจิตวิทยาชุมชนใสสะอาด รวมพลังต้านทุจริต
๕. โครงการวิจัยประเมิน เรื่อง ผลสำเร็จในการสร้างกระบวนการต่อต้านการทุจริตภายในชุมชน ด้วยชุมชน เพื่อชุมชน
๖. โครงการประชุมวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติประจำปี เรื่อง การสร้างชุมชนต้านทุจริต ทางรอดของสังคมไทย
๗. โครงการกำกับ ติดตาม และประเมินผลชุดโครงการสหยุทธ์ชุมชนใสสะอาด ร่วมต้านทุจริต

ชุดโครงการสหยุทธ์ที่ ๓ “เจตจำนงทางการเมืองต้านทุจริต และปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบาย” เป็นชุดโครงการมุ่งให้เกิดความสำเร็จต่อยุทธศาสตร์ที่ ๒ “ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต” เป็นด้านหลัก โดยสร้างกระบวนการให้มีการประกาศเจตจำนงของนักการเมือง

พรรคการเมือง ภาครัฐ เอกชนและนิติบุคคล ด้านทุจริตและปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบาย รวมทั้งป้องกันการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ตามมาตรา ๑๒๓/๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยกาป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๘ เพื่อการสนองตอบต่อเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตอันแน่วแน่ของประชาชนที่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ตลอดจนถึงภาคีเครือข่ายและทุกภาคส่วนในชุมชนและสังคม เป็นกระบวนการบังคับทางสังคมที่จะร่วมกันปฏิเสธและต่อต้านการทุจริตในทุกรูปแบบ ชุดโครงการสหยุทธ์นี้ยังมุ่งให้เกิดความสำเร็จต่อยุทธศาสตร์ที่ ๓ “การสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย” ควบคู่กับยุทธศาสตร์ที่ ๒ รวมทั้งมุ่งให้เกิดความสำเร็จต่อยุทธศาสตร์ที่ ๖ “ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต” ด้วยโครงการวิจัยประเมิน โครงการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และโครงการกำกับติดตามประเมิน เพื่อฉายภาพผลลัพธ์และผลสำเร็จของชุดโครงการ ชุดโครงการสหยุทธ์ “เจตจำนงทางการเมืองด้านทุจริต และปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบาย” ประกอบไปด้วยโครงการ ดังนี้

๑. โครงการการสร้างกระแสความต้องการทางสังคมให้ภาคการเมืองประกาศเจตจำนงในการต่อต้านการทุจริต
๒. การพัฒนาและกำหนดมาตรการในการแสดงเจตจำนงทางการเมืองด้านทุจริตและปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบายในทุกรูปแบบ
๓. การจัดเวที“ประกาศเจตจำนงของนักการเมือง พรรคการเมือง ภาครัฐ เอกชน และนิติบุคคล ด้านทุจริตและปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบาย รวมทั้งป้องกันการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ตามมาตรา ๑๒๓/๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘”
๔. โครงการวิจัยประเมิน เรื่อง ผลสำเร็จในการประกาศเจตจำนงทางการเมืองด้านทุจริต และปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบาย
๕. โครงการประชุมวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติประจำปี เรื่อง เจตจำนงทางการเมืองใสสะอาดด้านทุจริต ปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบาย
๖. โครงการกำกับ ติดตาม และประเมินผลชุดโครงการสหยุทธ์ “เจตจำนงทางการเมืองด้านทุจริต และปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบาย”

สรุปสาระสำคัญการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

๑. การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ผ่านมา มีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้^๑

ด้านบุคลากร งบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีจำนวนเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และทรัพยากรอื่น ๆ อย่างจำกัด ทำให้การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ผ่านมา ทำได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร

ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องยังไม่มี ความชัดเจน ขาดมาตรฐาน และมีข้อจำกัดทางกฎหมายบางประการ เช่น มาตรการลงโทษยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร กระบวนการรับฟังข้อเท็จจริงในชั้นการสืบสวน ไต่สวนและศาลยังแตกต่างกัน ขาดอำนาจในการตรวจค้น จับกุม และการตรวจยึดเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ การที่เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจที่ไม่ชัดเจนและกว้างขวาง มีอำนาจมากเกินไป ไม่โปร่งใสและรัดกุมพอ ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการทุจริต

ด้านปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ประเทศไทยมีปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่เอื้อและส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการคอร์รัปชัน คือ ความโลภ ระบบอุปถัมภ์ ระบบพรรคพวก ค่านิยมของคนในสังคมไทยไม่ได้มีทำที่รู้สึกถึงภัยจกคนที่ทุจริต ความไม่เท่าเทียมกันของสังคม

ด้านลักษณะและโครงสร้างระบบราชการ ลักษณะและโครงสร้างของระบบราชการค่อนข้างมีขนาดใหญ่ รัฐมีบทบาทมาก มีอำนาจสูง และรวมศูนย์ ส่งผลให้มีความเสี่ยงในการคอร์รัปชันที่สูงตามมา

ด้านการบูรณาการและการมีส่วนร่วม ขาดองค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตที่สำคัญ คือ ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และสื่อมวลชน และขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กร

ด้านการนำไปปฏิบัติ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ผ่านมา ไม่สามารถเกิดผลลัพธ์ในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง มีการดำเนินการที่ล่าช้า ไม่รวดเร็ว ไม่ตอบโจทย์การป้องกันและการปราบปรามการทุจริตที่ต้องการให้ทันต่อเหตุการณ์ และขาดการปฏิบัติงานในเชิงรุก

^๑ ผู้ให้ความเห็นในประเด็นนี้ได้แก่ นายพิศิษฐ์ สีลาวชิโรภาส ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน, พลเอกไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม, นายวิฑูรย์ ศิริวิโรจน์ กรรมการคณะกรรมการกฎหมายสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, นายบรียง พงษ์พานิช ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน), นายธนกร จิวังพานิชย์ อนุกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ, ศาสตราจารย์ ดร.ศรีราชา วงศารยางกูร ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน, นายศุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง, ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน และนายประยงค์ ปรียาจิตต์ เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นต้น

๒. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ครอบคลุมเรื่องที่จะต้องทำในด้านต่าง ๆ ดังนี้^๒

ด้านการป้องกันการทุจริต

๑) การป้องกันการทุจริตควรมีการดำเนินงานแบบเครือข่าย อาศัยเทคนิคในการบริหารจัดการ พัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนในรูปแบบการประสานความร่วมมือและบูรณาการทุกภาคส่วน มุ่งสู่ผลลัพธ์ในการป้องกันการทุจริต เพื่อปลูกฝังให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลและป้องกันการทุจริต ปลูกฝังจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต ปรับเปลี่ยนฐานความคิดของประชาชนให้รักษาผลประโยชน์ของประเทศ และมีค่านิยมไม่ยอมรับการทุจริต

๒) เน้นการให้ความรู้แก่ประชาชน ส่งเสริมค่านิยมพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓) มีการนำข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact: IP) มาใช้ในโครงการของรัฐทั้งหมด โดยกำหนดขนาดของโครงการที่นำมาใช้อย่างชัดเจน

๔) สร้างความโปร่งใสในการก่อสร้างขนาดใหญ่ด้วยระบบ (Construction Sector Transparency: CST) โดยความร่วมมือจากภาคธุรกิจ นักวิชาการและประชาชน

๕) นำโครงการ Open Government Partnership ของหน่วยงานภาครัฐมาร่วมเตรียมการรองรับ Open Government Data เพื่อการใช้ข้อมูลเดียวกัน

๖) การใช้ Social Media ต่าง ๆ เช่น Line, Facebook เป็นต้น ในการรณรงค์และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การต่อต้านการทุจริต

ด้านการปราบปรามการทุจริต

๑) การปราบปรามการทุจริตควรมีความกระชับ เกิดผลอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

๒) มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีโทษที่เหมาะสมกับสภาพความผิด (ให้รุนแรงขึ้น) ปรับลดขั้นตอนในกระบวนการสืบสวนสอบสวน หรือไต่สวน ให้มีความรวดเร็วขึ้น และเพิ่มอำนาจให้การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย และมีกฎหมายครอบคลุมในทุกด้านโดยไม่เกิดความซ้ำซ้อน

๓) จัดตั้งศาลชำนาญพิเศษเฉพาะเรื่อง เช่น พ.ร.บ. จัดตั้งศาลคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ร.บ. คู่คุ้มครองติดตามทรัพย์สินของแผ่นดินคืนจากการทุจริต

^๒ ผู้ให้ความเห็นในประเด็นนี้ได้แก่ นายพิศิษฐ์ สีสาวชิโรภาส ผู้อำนวยการตรวจเงินแผ่นดิน, ศาสตราจารย์ ดร.ศรีราชา วงศารยางกูร ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน, นายศุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง, คุณวรวรรณ ธาราภูมิ ประธานกรรมการสภาธุรกิจตลาดทุนไทย และ คุณสรสรเสรีกุล นิรัตน์ ที่ปรึกษาสภาธุรกิจตลาดทุนไทย เป็นต้น

๓. การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ควรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จและทิศทาง ดังนี้^๓

การบังคับใช้กฎหมาย ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น รวดเร็ว ทันสมัย ลดกระบวนการที่มีความยุ่งยากและขั้นตอนมากเกินไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประสานการดำเนินงานที่รวดเร็วและมีข้อตกลงกระบวนการร่วมกันที่ชัดเจน เพิ่มบทบาทหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานตรวจสอบมากขึ้น

การมีส่วนร่วม สร้างระบบและกลไกที่ให้ทุกภาคส่วนในสังคม โดยเฉพาะ “พลังของประชาชน” เข้ามามีส่วนร่วม ติดตาม ตรวจสอบ ประสานงานและบูรณาการการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพราะเรื่องการคอร์รัปชันเป็นเรื่องของทุกคนที่จะต้องแก้ปัญหา ไม่ใช่เป็นเพียงหน้าที่ของหน่วยงานรัฐเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะทำให้การปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ

ค่าเป้าหมายและมาตรวัด ต้องกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จที่ค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย เนื่องจากต้องยอมรับในหลักการสากลที่มีความน่าเชื่อถือ และมีการกำหนดมาตรวัดที่สามารถวัดได้ในเชิงตัวเลขว่ามีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น หรือลดลงของปัญหา

ทิศทาง การป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างมีมาตรฐาน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีทิศทางที่ปรับเปลี่ยนให้เท่าทันกับบริบทแวดล้อม ทั้ง ๓ ด้าน คือ การป้องกัน การปราบปราม และการสร้างความตระหนักรู้ เน้นการปลูกฝังตั้งแต่เด็กปฐมวัย เยาวชน ผู้ใหญ่จนถึงผู้สูงอายุ กำหนดให้การปลูกจิตใต้สำนึกเป็นภารกิจหลักของชาติ

การแก้ไขปัญหา เน้นการแก้ไขปัญหาการทุจริตด้วยกระบวนการ (process) มากกว่าการจัดตั้งหน่วยงาน เช่น การนำข้อมูลทุกอย่างเผยแพร่แก่สาธารณะ กำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ติดตามการทุจริต ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วม ให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แท้จริงเป็นผู้ขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นต้น แก้ไขปัญหาโดยอยู่บนพื้นฐานของการสำรวจสาเหตุที่แท้จริงและสอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน

เครื่องมือและเทคโนโลยี มีการนำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเชื่อมโยงมาใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสอดคล้องและทำทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง และนำเครื่องมือเพื่อใช้สร้างความโปร่งใสของภาครัฐที่มีอยู่ในปัจจุบันมาบังคับใช้ในการตรวจสอบอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส รัดกุม อีกทั้งควรมีการบูรณาการเครื่องมืออื่น ๆ เช่น ระบบภาษี ให้มีความเชื่อมโยงกันใช้เพื่อบังคับให้เกิดความโปร่งใสทุกภาคส่วน

^๓ ผู้ให้ความเห็นในประเด็นนี้ ได้แก่ นายรพี สุจริตกุล กรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, นายพิศิษฐ์ สีลาวชิโรภาส ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน, พลเอกไพบุลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม, นายบรรยง พงษ์พานิช ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน), นายธนกร จีวงศ์พาณิชย์ อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ, นางกิตติยา คัมภีร์ รองเลขาธิการ กพร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ดร.ปรเมธี วิมลศิริ เลขาธิการสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, นางวินัส อัครวิสิทธิ์ถาวร ประธานคณะกรรมการส่งเสริมจรรยาบรรณและต่อต้านคอร์รัปชัน และผู้อำนวยการสำนักงานสื่อสารองค์กรเอสซีจี (ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, ศาสตราจารย์ ดร.ศรีราชา วงศารยางกูร ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน, นายศุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง, คุณวรวรรณ ธาราภูมิ ประธานกรรมการสภาธุรกิจตลาดทุนไทย, คุณสรเสรีญ นิลรัตน์ ที่ปรึกษาสภาธุรกิจตลาดทุนไทย และนายประยงค์ ปรียาจิตต์ เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นต้น

กระบวนการหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องควรทบทวนกระบวนการ
ในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นในด้านอำนาจ ความรับผิดชอบ กฎหมายที่รองรับ ว่ามีความเพียงพอและมีประสิทธิภาพ
หรือไม่ อีกทั้ง กระบวนการยุติธรรมทั้งระบบต้องมีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

๔. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ ควรมีมาตรการ กลไก หรือ
นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงการป้องกันปราบปรามการทุจริตให้บรรลุผลสำเร็จได้ ดังนี้^๔

๑) นำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาเสริมในกระบวนการต่าง ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนพลังของ
ประชาชน สื่อมวลชน ภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะที่
แสดงออกผ่านรูปแบบเทคโนโลยี “social media” ให้ความรู้และผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด ค่านิยม
และทัศนคติที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้มีการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนรวมกับผลประโยชน์ส่วนตน (Conflict of
interest) และให้คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม สร้างวัฒนธรรมใหม่ ค่านิยมใหม่ ต้องมี Zero tolerance คือรับไม่ได้
ทนไม่ได้ มีการคว่ำบาตรผู้กระทำผิดในเรื่องการทุจริต เพื่อสร้างบรรทัดฐานใหม่ให้สังคม

๒) ปฏิรูประบบราชการ บทบาทของรัฐ อำนาจรัฐ และขนาดของรัฐ รวมถึงมีการทบทวนลดอำนาจ
และขั้นตอนการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐในการใช้อำนาจอนุญาตหรือไม่อนุญาตในเรื่องต่าง ๆ แก่ประชาชน
หรือผู้เกี่ยวข้องที่ต้องมาขออนุญาตกับรัฐ เพราะมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริตจากการอนุญาตดังกล่าวสูง หากลด
ไม่ได้ก็ทำให้ชัดเจน โปร่งใส เปิดเผยข้อมูลโครงการต่าง ๆ สามารถตรวจสอบและติดตามได้ในทุกเรื่อง และปฏิรูป
หน่วยงานของรัฐให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งข้อมูล องค์กรความรู้
เทคโนโลยี ตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง นำหลักการธรรมาภิบาลและประมวลจริยธรรมข้าราชการมาประยุกต์
กับภาคราชการ

๓) จัดทำโครงการ/กิจกรรมตัวอย่าง หรือโครงการนำร่อง (Pilot Project) ให้เป็นต้นแบบที่หน่วยงาน
ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีการศึกษาและเขียนโครงการ Standard
Package หรือ Shopping list เพื่อให้หน่วยงานขับเคลื่อนอื่น ๆ ได้นำโครงการไปปฏิบัติ และการปฏิบัติโครงการก็
ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์อย่างแท้จริง

๔) มีการปฏิรูปการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ โดยให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ และควรมีการ
เน้นเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คดีที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดแล้วให้แก่สาธารณชน โดยเฉพาะในคดีที่ได้รับความสนใจจาก
ประชาชน คดีความที่มีมูลค่าความเสียหายสูง หรือคดีความที่มีผู้กระทำหรือร่วมกระทำผิดเป็นนักการเมืองหรือ
เจ้าหน้าที่รัฐระดับสูง

^๔ ผู้ให้ความเห็นในประเด็นนี้ ได้แก่ นายรพี สุจริตกุล กรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงาน
คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, นายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน, นายวิฑูรย์ ศิริวิโรจน์ กรรมการ
คณะกรรมการกฎหมายสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, นายบรรยง พงษ์พานิช ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) และ
นายธนกร จวงพาณิชย์ อนุกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ, นางกิตติยา คัมภีร์ รองเลขาธิการ กพร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ,
นางวินัส อัครสิทธิถาวร ประธานคณะกรรมการส่งเสริมจรรยาบรรณและต่อต้านคอร์รัปชันและผู้อำนวยการสำนักงานสื่อสารองค์กรเอสซีจี (ผู้แทนสภา
หอการค้าแห่งประเทศไทย), ศาสตราจารย์ ดร.ศรีราชา วงศารยางกูร ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน, นายศุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง,
ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน และนายประยงค์ ปรีญาจิตต์ เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นต้น

๕) การบริหารจัดการและพัฒนาระบบเรื่องร้องเรียนการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ จะต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของระบบอย่างต่อเนื่อง และแก้ไขเป็นประเด็น เพื่อให้ตอบสนองต่อการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างเป็นระบบ รวมทั้ง มีกลไกในการป้องกันและคุ้มครองพยานหรือแม้แต่การตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนสื่อหรือภาคประชาสังคมที่ทำงานต่อต้านการทุจริต

๖) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ควรมี Key Success ของแผนด้วย และควรมีการทำ Change Management ให้การเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยต้องทำให้ได้ว่า เปลี่ยนไปทำไม และเปลี่ยนแล้วได้อะไร โดยมีคนรุ่นใหม่หรือผู้มีหัวคิดทันสมัยเป็น Change Agent ในการช่วยนำแนวคิดการเปลี่ยนขยายลงสู่องค์กร และควรมีการแบ่ง Target ของกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้มียุทธศาสตร์ที่ตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

๕. ข้อเสนอแนะที่จะช่วยพัฒนาและยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้นได้แก่^๔

๑) การพัฒนาและยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้น จะต้องสร้างกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วม สามารถชี้ช่องหรือร่วมแก้ไขปัญหาได้ พร้อมทั้งมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริต ทั้งมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็จะช่วยยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้นได้

๒) การที่จะเพิ่มค่า CPI ควรที่จะแก้ไขปัญหาลึก ๆ ของการทุจริตก่อน มีการวิเคราะห์ช่องโหว่ว่าจุดใดที่นำไปสู่การใช้อำนาจเพื่อหาผลประโยชน์ ซึ่งนักลงทุนต่างชาติพิจารณาสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศนั้น ๆ ที่จะไปลงทุนว่ามีกฎหมายใดที่เป็นอุปสรรค เราจึงควรทุ่มทรัพยากรในการแก้ปัญหานั้นที่แท้จริงของการทุจริตมากกว่าถึงจะคุ้มค่า

๓) ควรมีการปลูกฝังค่านิยมซื่อสัตย์และสุจริตตั้งแต่สถาบันครอบครัว และการศึกษาระดับปฐมวัย ควบคู่กับระบบสังคมที่ต้องสร้างกระแสการตื่นตัวด้วยการสร้างการลงโทษให้สังคมได้เห็นผลของการกระทำผิดอย่างรวดเร็ว และเด็ดขาด

๔) การปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐ รวมถึงผู้เกี่ยวข้องต้องมีความโปร่งใส เปิดเผย และไม่ลังเลที่จะให้ตรวจสอบ

^๔ ผู้ให้ความเห็นในประเด็นนี้ ได้แก่ นายรพี สุจริตกุล กรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, นายบรรยง พงษ์พานิช ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) และนายธนกร จิวภานุชัย อนุกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ, ศาสตราจารย์ ดร.ศรีราชา วงศารยางกูร ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน เป็นต้น

ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)

พันธกิจ : สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ ให้มีมาตรฐานสากล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : ระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) สูงกว่าร้อยละ ๕๐

<p>วัตถุประสงค์ที่ ๑ สังคมมีพฤติกรรมร่วมต้านการทุจริตในวงกว้าง</p>	<p>วัตถุประสงค์ที่ ๒ เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) มุ่งต้านการทุจริตในทุกภาคส่วน</p>	<p>วัตถุประสงค์ที่ ๓ การทุจริตถูกยับยั้งอย่างเท่าทันด้วยนวัตกรรม กลไกป้องกัน การทุจริตและระบบบริหารจัดการ ตามหลักธรรมาภิบาล</p>	<p>วัตถุประสงค์ที่ ๔ การปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมาย มีความรวดเร็ว เป็นธรรมและได้รับความร่วมมือจากประชาชน</p>	<p>วัตถุประสงค์ที่ ๕ ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทยมีค่าคะแนนในระดับที่สูงขึ้น</p>
---	---	--	--	---

<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทย</p>
--	--	---	--	---	--

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์
๑. ระดับความสำเร็จของกระบวนการปรับกระบวนทัศน์
๒. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของชุมชนใสสะอาด ร่วมต้านทุจริต

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์
๑. มีการแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของนักการเมืองต่อสาธารณชน
๒. ร้อยละที่ลดลงของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐที่มีการละเมิดมาตรฐานทางจริยธรรม
๓. สัดส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกำหนดกลยุทธ์และมาตรการในการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๔. มีการพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มีสัดส่วนเหมาะสมกับการแก้ปัญหา
๕. รัฐบาลให้การสนับสนุนทุนตั้งต้นในการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชน
๖. มีนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมให้เกิดการกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของนักการเมืองที่ได้แสดงไว้ต่อสาธารณชน

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์
ร้อยละที่ลดลงของคดีการทุจริตเชิงนโยบาย

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์
๑. ร้อยละของความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการยับยั้งและป้องกันการทุจริตที่จะเกิดขึ้น
๒. ร้อยละของคดีหรือการร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตที่ลดลง
๓. ร้อยละความสำเร็จของผลการดำเนินการป้องกันการทุจริต

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์
๑. ระยะเวลาเฉลี่ยของการดำเนินคดีทุจริตจำแนกตามขนาดและประเภทของคดี
๒. ร้อยละของคดีการทุจริตที่ดำเนินการแล้วเสร็จจำแนกตามขนาดและประเภทของคดี

ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์
ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ตามแหล่งสำรวจข้อมูล ๘ แหล่งอยู่ในระดับร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป

กลยุทธ์
๑. ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
๒. ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคมเพื่อต้านทุจริต
๓. ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต
๔. เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Civic Participation) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต

กลยุทธ์
๑. พัฒนากลไกการกำหนดให้นักการเมืองแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตต่อสาธารณชน
๒. เฝ้าระวังการกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐในทุกระดับ
๓. สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนกำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำหรับเจตจำนงในการต่อต้านการทุจริต
๔. พัฒนาระบบการบริหารงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มีสัดส่วนเหมาะสมกับการแก้ปัญหา
๕. ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยรัฐให้การสนับสนุนทุนตั้งต้น
๖. ประยุกต์นวัตกรรมในการกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานตามเจตจำนงทางการเมืองของพรรคการเมืองที่ได้แสดงไว้ต่อสาธารณชน

กลยุทธ์
๑. วางมาตรการเสริมในการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายบนฐานธรรมาภิบาล
ขั้นการก่อตัวนโยบาย (Policy formation)
ขั้นการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation)
ขั้นตัดสินใจนโยบาย (Policy Decision)
ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)
ขั้นการประเมินนโยบาย (Policy Evaluation)
๒. การรายงานผลสะท้อนการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย (Policy cycle feedback)
๓. การพัฒนานวัตกรรมสำหรับการรายงานและตรวจสอบธรรมาภิบาลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
๔. ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลยุทธ์
๑. เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันการทุจริต
๒. สร้างกลไกการป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริต
๓. พัฒนาวินัยกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อลดปัญหาการทุจริต
๔. พัฒนารูปแบบการสื่อสารสาธารณะเชิงสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
๕. การพัฒนา วิชาการและบูรณาการระบบการประเมินด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยงกับแนวทางการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย
๖. สนับสนุนให้ภาคเอกชนดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล
๗. พัฒนาระบบและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันการทุจริต
๘. การพัฒนาระบบและส่งเสริมการดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC)

กลยุทธ์
๑. ปรับปรุงระบบรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ
๒. ปรับปรุงการตรวจสอบความเคลื่อนไหวและความถูกต้องของทรัพย์สินและหนี้สิน
๓. ปรับปรุงกระบวนการและพัฒนากลไกพิเศษในการปราบปรามการทุจริตที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
๔. ตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามการทุจริตให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริตและสอดคล้องกับสนธิสัญญาและมาตรฐานสากล
๕. บูรณาการข้อมูลและข่าวกรองในการปราบปรามการทุจริต
๖. การเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblower) และเจ้าหน้าที่ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต
๗. พัฒนาระบบและองค์ความรู้เชิงสหวิทยาการของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต
๘. การเปิดโปงผู้กระทำความผิดให้สาธารณชนรับทราบและตระหนักถึงโทษของการกระทำความผิดเมื่อคดีถึงที่สุด
๙. การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีทุจริตระหว่างประเทศ

กลยุทธ์
๑. ศึกษา และกำกับติดตามการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย
๒. บูรณาการเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
๑. ทุกภาคส่วนส่งเสริมการกล่อมเกลาท่างสังคมและส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย
๒. การผนึกกำลังและความร่วมมือทุกภาคส่วนในการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่สังคมที่มีค่านิยมร่วมต้านทุจริต

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
๑. ความตระหนักในความสำคัญของการปฏิบัติเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของคณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา และประชาชน
๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงเครือข่าย จัดทำแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในอัตราร้อยละของงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสม
๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเร่งรัดหรือกดดันให้คณะรัฐมนตรี วุฒิสภา และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องดำเนินการตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตอย่างเร่งด่วน
๔. รัฐบาลเห็นความสำคัญของการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชนที่รัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนทุนตั้งต้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
๑. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญและปฏิบัติตามมาตรการเสริมธรรมาภิบาลในกระบวนการนโยบาย
๒. ภาคประชาชนและสื่อมวลชนร่วมตรวจสอบการดำเนินโครงการของรัฐ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
๑. กระบวนการทำงานด้านป้องกันการทุจริตเปลี่ยนแปลงสู่การทำงานเชิงรุก สามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างเท่าทันและมีประสิทธิภาพ
๒. มีการบูรณาการการทำงานระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
๑. การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ในการปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ
๒. การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายนิติบัญญัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางกฎหมายในการร่วมกันออกแบบ ปรับปรุง และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริต
๓. ประชาชนและสังคมให้ความสำคัญกับการปราบปรามการทุจริตและตระหนักถึงผลของการกระทำความผิดทุจริต

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
๑. ความตระหนักในความสำคัญของการปฏิบัติเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของคณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา และประชาชน
๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงเครือข่าย จัดทำแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในอัตราร้อยละของงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสม
๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเร่งรัดหรือกดดันให้คณะรัฐมนตรี วุฒิสภา และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องดำเนินการตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตอย่างเร่งด่วน
๔. รัฐบาลเห็นความสำคัญของการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชนที่รัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนทุนตั้งต้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
๑. ความตระหนักในความสำคัญของการปฏิบัติเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของคณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา และประชาชน
๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงเครือข่าย จัดทำแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในอัตราร้อยละของงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสม
๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเร่งรัดหรือกดดันให้คณะรัฐมนตรี วุฒิสภา และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องดำเนินการตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตอย่างเร่งด่วน
๔. รัฐบาลเห็นความสำคัญของการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชนที่รัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนทุนตั้งต้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
๑. กระบวนการทำงานด้านป้องกันการทุจริตเปลี่ยนแปลงสู่การทำงานเชิงรุก สามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างเท่าทันและมีประสิทธิภาพ
๒. มีการบูรณาการการทำงานระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
๑. การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ในการปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ
๒. การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายนิติบัญญัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางกฎหมายในการร่วมกันออกแบบ ปรับปรุง และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริต
๓. ประชาชนและสังคมให้ความสำคัญกับการปราบปรามการทุจริตและตระหนักถึงผลของการกระทำความผิดทุจริต

